

DANIN 'jutri' že postaja 'danes'

V 16. letih se je kolektiv tovarne rastlinskih specialitet in destilacije DANA na Mirni povečal od 5 na 160 zaposlenih, vrednost njegove proizvodnje pa od 8 starih milijonov na 3 milijarde v letošnjem letu – Količinska proizvodnja se je v tem času dvignila od 4 vagonov v letu 1952 na 500 vagonov izdelkov – DANA je kolektiv, ki razume potrebe občine in krajevne skupnosti ter je z vsem svojim delom živo vtkan v celotno gospodarsko in komunalno rast svoje doline.

V soboto, 3. avgusta, je kolektiv tovarne DANE na Mirni praznoval dve novi pomembni delovni zmagi: dograditev novega vodovoda in novega obrata – polnilnice osvežujočih pijač. Od blizu in daleč se je zbralo pred novim poslopjem nad 200 poslovnih prijateljev naših uglednih mirenskih proizvajalcev rastlinskih specialitet in destilatov, prišli pa so tudi številni predstavniki domačih organizacij, občine in delovnih kolektivov. Slavlje je začel Roman Kržan, za njim pa je goste in predstavnike pozdravil direktor Lojze Krhin. Zgoščen prikaz razvoja podjetja je podal zatem predsednik DS inž. Avgust Gregorčič, predsednik Obs. Ciril Pevec pa je čestital delavcem DANE, se jim zahvalil v imenu občine za dolgoletno razumevanje potreb domačega kraja in razvoja občine ter prerezal trak v vhod novega obrata. S prijetnim srečanjem v gozdčku na Rojah je bila sobotna proslava zaključena, v zgodovino podjetja pa so ta dan zapisali eno največjih pridobitev zadnjih let.

V DANI so skromni: zgraditev novega vodovoda v katerem je kolektiv vložil 120 milijonov starih dinarjev in 12.000 ur brezplačnega (prostovoljnega) dela, ter otvoritev novega obrata osvežujoč.

Priprave za stoletnico gasilstva v Metliki

Sele drugo leto bo metliško gasilsko društvo praznovalo stoletnico ustanovitve, ki je obenem tudi začetek gasilstva na Slovenskem. Ker bo proslava imela širši značaj, saj bo pritegnila gasilce in goste iz vse Slovenije in tudi sosednjih republik, je bilo na zadnji seji občinske skupščine imenovanih 12 odborov in pododborov, ki bodo poskrbeli za nemoten potek proslave. Nekateri odbori so že pričeli delati. Društvo bo ob tem jubileju izdalo tudi spominsko knjižico.

čih pijač je predsednik delavskega sveta inž. Gregorčič imenoval »majhna« delovna zmaga. In zares so delavci in strokovnjaki v mirenski DANI skromni: leto za letom so se odpovedovali delitvi dobička, imeli so nizke osebne dohodke, požrtvařno so znali stisniti zobe in vztrajati tudi takrat, ko jim ni bilo lahko. Zdaj je vse najhuje za njimi, še nekaj prijetnih presenečenj pa hranijo za potrošnike in kupce v prihodnjih tednih.

Vztrajali so, kot povedano, tudi v najtežjih časih. Zato jih gospodarska reforma ni

(Nadaljevanje na 17. str.)

PETER, ANICA in PAVLE se v Segonjah nad Skocjanom pretekli teden niso »navstavi« za tole fotografijo: sredi dopoldneva smo Korenetovo družino in njihove pridne sosede presenetili na gradbišču nove domačije! Zares: tudi trojčki so po magali prenašati opeke s podrtije prejšnje hišice na kraj, kjer so PIONIRJEVI zidarji betonirali temelj in kjer se je te dni začelo dvigati zidovje novega domka... Preberite na sredini današnje številke, kako zidamo dom našim trojčkom!

„Pol stoletja smo čakali na to cesto...“

Pomoč enote JLA pri komunalnih delih v trebanjski občini in pri zgraditvi nove ceste Šentrupert–Loke pod Svibanjskim bukovjem – Domačini se zahvaljujejo borcem polkovnika Slapnika

Prvič, odkar se vije čista Bistrica izpod Svibanjskega bukovja, je bila na eni izmed velikih travnatih jas ob njenem levem bregu, približno 4 km od Šentruperta, v nedeljo proti večeru »veselica«. Pa to ni prava beseda za srečanje vojakov iz enote polkovnika Slapnika s prebivalci šentruperske okolice: bilo je resnično tovariško, pristransko slavlje, na katerem so se domačini, predstavniki občine Trebnje in GG Brežice iskreno zahvalili inženircem JLA za novo cesto Šentrupert–Svibanjsko bukovje, s katere manjka zdaj samo še 700 m do vasi Dol.

Združiti potrebno s koristnim in prijetnim je eno izmed pravil v naši vojski. Poletno praktično izobraževanje je ena izmed enot polkovnika Slapnika iz Novega mesta tokrat izkoristila za pomoč krajevnim skupnostim v občini Trebnje: vojaki JLA so svoj učni program vklju-

čili med želje in načrte občanov trebanjske občine. Pod vodstvom komandanta enote kapetana Radomira Jandiča in podporočnika Radivoja Pavloviča so vojaki med drugim:

- — zgradili kakih 2200 m vozne ceste iz Šentruperta proti Svibanjskemu bukovju,

800 m cestišča pa so mehanizsko utrčili:

- — utrčili so 1600 m ceste na Hom, 1800 m ceste Grma.

- — Dobrič in 1200 m ceste na Zaleko;

- — postavili so tri lesene mostove na novi cesti iz Šentruperta in enega na Radulji pri Mirni;

- — most čez Temenico pri Benečiji so betonirali, razen

Kdaj zasavska cesta?

V Sevnici so se 2. avgusta pogovarjali predstavniki Krškega, Sevnice in Laškega s člani republiškega cestnega sklada o gradnji zasavske ceste. Izrazili so željo, da bi del ceste Radeče–Sevnica zgradili že letos. Velike težave pa so se pojavile zaradi pomanjkanja sredstev, saj znaša razlika med vsoto, predvideno v načrtu in sedanjimi zahtevami izvajalcev približno 300 milijonov S din.

Kakšen bo izhod iz zagate, zaenkrat še ne vedo. Očitno pa je, da občine same ne bodo mogle kriti te razlike.

K. S.

tega pa so pripravljali tudi kamenje v kamnolomu.

Domačini s Homa, Zaleke, Grmade in drugih zasebkov nad Bistrico bodo imeli zdaj ugodnejše in hitrejšje krajev-

(Nadaljevanje na 5. str.)

Jeseni v novi kočevski šoli

Zadnja faza nove kočevske šole je bila nedavno končana. Tako je šola v Gaju v celoti dograjena, zidni del je treba le še opremiti. Pooblastilo za učilnice in ostale prostore so že naročili in bo stalo okrog 16 milijonov starih dinarjev. Zdaj urejajo še okolico, tako da bo do septembra vse nared za začetek pouka.

Kočevje je tako dobilo povsem novo šolo, za katero so občani žrtvovali precejšnje denarje. Šola je bila nujno potrebna, saj so bili delovni pogoji v starih stavbah, raztresenih po vsem mestu, že nemogoči. V kratkem bodo pripravili tudi obračun o porabi denarja, zbranega s samoprispevkom za šolo in ga predložili vsem občanom.

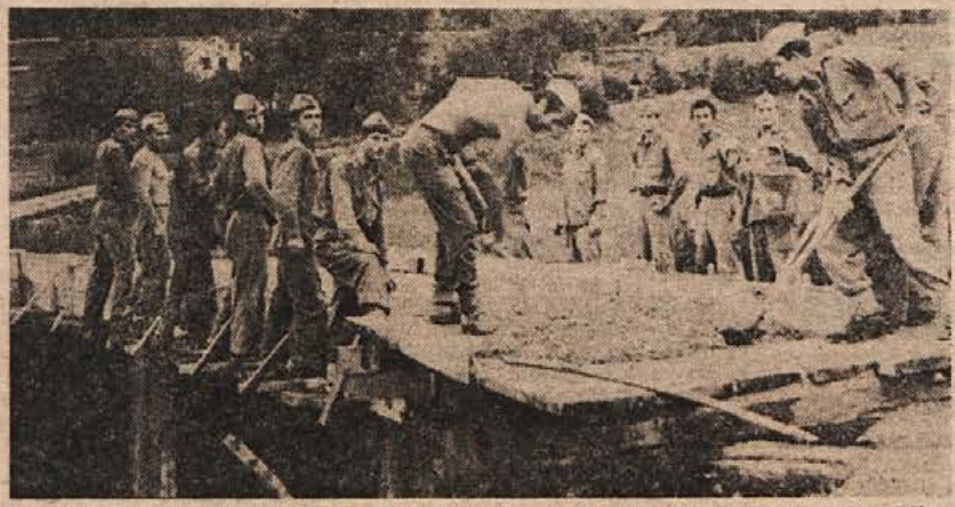
OD 8. DO 18. AVGUSTA
Okrog 12. avgusta krajevne nevihte, drugače do 17. avgusta lepo in vroče poletno vreme. Od 18. avgusta dalje ohladitev s padavinami.

Dr. V. M.

„Fica, Fica!“

— tako so ploskali vojaki kapetana Radomira Jandiča v nedeljo proti večeru na prelepi jasi ob iskre Bistrici blizu Šentruperta, ko so jim predstavniki občinske skupščine Trebnje in GG Brežice izrekli zahvalo za enomesečno delo na raznih objektih v trebanjski občini. Vzklikanje »Fica, Fica!« pa je veljalo enemu izmed najbolj priljubljenih borev v enoti kapetana Jandiča, ki je tudi dobil skromno darilce iz rok Janeza Videniča, direktorja brežiskega GG.

INŽENIRCI IZ ENOTE polkovnika Slapnika so v soboto popoldne med rahlim pršenjem dežja zabetonirali tudi mostiček čez Temenico v Benečiji pri Trebnjem. Vojska pomaga svojemu ljudstvu povsod; če je potrebno, pa vskladi tudi svoj poletni izobraževalni program z načrti krajevnih skupnosti, kakor se je to zgodilo letos v občini Trebnje — Več o tem na 5. strani!

ZDRAVILIŠČE

RADENSKA
RADENCI

na letnem olimpijskem bazenu v soboto, 10. avgusta ob 20. uri.

„RADENSKA SRCA 68“

POPULARNI ANSAMBEL MONTENEGRO

tokrat prvič v Sloveniji

• IZBIRA
TREH
RADENSKIH
SRC

• STEF
IN TINA

Predsednik državnega sveta Nemške DR Walter Ulbricht se nikoli ni doživel tako spontanega sprejema kakor v Bratislavi. Množica ga je do koncu izžvižgala... tudi bolgarskemu udeležencu brati slavskega sestanka se ni godilo dosti bolje. V množici se je pojavil transparent z napisom: »Živkov — carinik festivala«. To je letelo na ravnanje bolgarskih obmejnih organov s češkoslovaškimi mladinci, ki so hoteli priti na festival v Sofijo... Se ena iz Sofije: okrašena tribuna, na kateri bi morala nastopiti češkoslovaška vojaška godba je ponoči skrivnostno izginila. Nekateri opazovalci, ki so nagajeni k praznovanju, so že začeli misliti na nadnaravne sile. Drugače si niso mogli misliti, kako bi mogel kdo kljub budni policiji zmagati celo tribuno... Tudi Jugoslovani so zagodili v Sofijo: z vseh pošiljk pomoči, namenjenih Vietnamu, so strgli ali zbrisali nalepke, na katerih je pisalo, da ta pomoč prihaja iz Jugoslavije... Bivši jordanjski premier je objavil spomine, v katerem med drugim opisuje obisk v Kairu leta pred junjsko vojno. Takrat je poveljnik egiptovske vojske maršal Amer govoril vsakomur, ki ga je hotel poslušati, da bo vojna z Izraelom podobna veselemu pikniku in da bo končana v nekaj urah... Na Kubi niso posebno veseli ljudi, ki so dosegli ugrabiteljski ameriški potniški letal in jih prisilili, da so pristala v Havanu. Tudi v Alžiru so zdaj v hudem precepu, ker ne vedo, kaj naj storijo z izraelskim letalom boeing, ki so ga ugrabil izraelski komandosi. Nič hudega, dokler ugrablja tuja letala, neredno pa bi bilo, če bi drugi začeli ugrabljati tvoja letala. Albanski tisk in albansko vodstvo so popolnoma nepristransko spremljala zadnje dogodke na češkoslovaškem. Za Albanijo so tako Rusi kakor Čehi »revizionistična kitka«. Albancem je res težko ustrati...

Kakšne novosti v ustavo?

Federacija naj bi omejila svoje funkcije na urejanje zadev, ki zagotavljajo osnove enotnega družbeno ekonomskega in političnega sistema — Temu ustrezno naj bi se spremenila tudi sestava zvezne skupščine

Federacija naj bi omejila svoje funkcije na urejanje zadev, ki zagotavljajo osnove enotnega družbeno ekonomskega in političnega sistema. Temu ustrezno naj bi se spremenila tudi sestava zvezne skupščine.

Komisija zvezne skupščine za ustavna vprašanja je pred dnevi objavila predloge načelnih stališč za spremembo nekaterih določb zvezne ustave. Iz teh predlogov povzemamo nekaj poglobljenih značilnosti. Najprej naj povemo, da ne gre za spremembo temeljnih načel, na katerih stoji naša družbeno politična ureditev, marveč za njihovo doslednejšo uveljavitev.

V prvi vrsti se to nanaša na položaj, vlogo in funkcijo federacije. Že nekaj časa smo, recimo, kritično ugotavljali, da se je zvezna zakonodaja v zadnjih letih celo čezmerno razbohotila, čeprav je ustava predvidevala njeno zmanjšanje. To pa je zoževalo samoupravnost republik, avtonomnih pokrajin, občin in delovnih organizacij ter povzročalo mnoge težave (spomin se samo na neustrezen, za vso državo predpordoben enoten pokojninski zakon). Zato naj bi zakonodajna dejavnost federacije z novimi ustavnimi določili omejiteli le na urejanje odnosov, ki zagotavljajo osnove enotnega družbeno ekonomskega in političnega sistema ter imajo skupen pomen za vse narode in občane Jugoslavije. V vseh drugih zadevah pa naj bi dobile večje pristojnosti republike, avtonomne pokrajine, občine in delovne organizacije, ker to terja sedanja razvitost samoupravnih odnosov.

Temu ustrezno naj bi bila drugače sestavljena tudi zvezna skupščina. Da bi imela republike oziroma avtonomne pokrajine večjo besedo pri odločanju o politiki federacije, naj bi se povečala vlo-

ga zbora narodov. Le ta zdaj daje le mnenja, odslej pa naj bi enakopravno z drugimi pristojnimi zbori odločal o vseh zadevah, ki so v pristojnosti zvezne skupščine. V taki svoji funkciji bo zbor zagotavljal enakopravnost republik, narodov in narodnosti.

Ob takšnem novem položaju zbora narodov ne bi bil več potreben sedanji zvezni zbor in bi ga zato odpravili. Prav tako bi odpravili sedanjo organizacijsko politični zbor. Uvedli pa bi nov zbor, ki se ga je v dosedanjih razpravah prišlo (morda le začasno) ime »zbor komun«. Ta zbor naj bi predstavljal vse oblike samoupravnega organiziranja delovnih ljudi in občanov v komunah, ker prav na samoupravljanju v komunah temelji celoten naš družbeno politični sistem. Obravnavati naj bi vprašanja samoupravljanja, pravice in dolžnosti občanov in podobno.

Gospodarski, prosvetno kulturni in socialno zdravstveni zbor zvezne skupščine naj bi se naprej ostali kot nekakšni specializirani najvišji delavski sveti na svojih delovnih področjih. O umestnosti ali neumestnosti teh zborov pa je bilo slišati zelo različna stališča. Po nekaterih mnenjih so ti zbori postali v zvezni skupščini odveč, češ da v nekaterih pogledih celo ovirajo urejanje specifičnih problemov v republikah (n. pr. na področju prosvete in kulture itd.).

Poslanec zbora narodov naj bi volil republiške oziroma pokrajinske skupščine. Poslanec zbora komun naj bi volili občani neposredno. Poslanec v zboru delovnih skupnosti pa naj bi volile občinske skupščine.

Objavljeni dokument vsebuje tudi teze za volilni sistem za volitve zvezne skupščine. Pri tem naj zlasti ome-

SVET SE JE LE POČASI ZDRAMIL ob tragediji, ki je prizadejala več milijonov ljudi v Nigeriji. Medtem ko se državljanska vojna nadaljuje in so se v Adisu Abebi začela pogajanja med Biafro in Lagosom, skuša tujina nekoliko ublažiti umiranje od gladi. Na sliki: prizor iz begunskega taborišča, kjer moški, ženske in otroci potrpežljivo čakajo na skromen obrok hrane in zdravniško pomoč. (Telefoto: UPI)

tedenski zunanjepolitični pregled

Češkoslovaško vodstvo je zmagalo! Sestanek šestih partij v Bratislavi je bil bolj ali manj formalnost, ko sta obe strani po štiridnevni in napornih pogovorih dosegli sporazum. In zmagala je očitna, kakor je razvidno iz skupnega sporočila v Bratislavi. Prvič: CSSR ima popolno pravico do lastne poti v socializmu. Drugič: Na češkoslovaškem ozemlju ne bo nobenih tujih čet. Vsa druga zagotovila o zvestobi skupnosti socialističnih držav, varšavskem paktu in tako dalje so v bistvu ista zagotovila, ki jih je vodstvo KPC in CSSR dajalo že prej.

Zmaga Dubčka in njegovih sodelavcev ne gre jemati kot zmago nekaj posameznikov, ampak kot zmago ogromne večine ljudstva, ki je bilo pripravljenost do zadnjega braniti svojo svobodo odločanja. To da prav tako, kot ni bila naša zmaga leta 1948 samo naša zmaga, tako tudi zdaj uveljavitev načel o samostojnih poteh v socializmu, o enakopravnosti partij in nevmešavanju v notranje zadeve drugih pomeni korak naprej v pooblaščenju odnosov med socialističnimi državami. Zato ta zmaga ni poraz niti za tiste socialistične države, ki so najhujše napadle — tudi žalile — češkoslovaško ljudstvo in njegovo vodstvo.

CSSR še čakajo velike in dolgotrajne težave v političnem in gospodarskem pogledu. Tudi »bratska« kritika — kakor je razvidno iz razpoloženja v Varšavi, posebno v Berlinu in celo Moskvi — najbrž ne bo prenehala. To da poglavitno in temeljno načelo svobodnega odločanja vsakega naroda in njegovega vodstva je zmagalo.

Cierna in Bratislava sta že del zgodovine, čeprav je minilo samo nekaj dni, ko je še ležala neznanost mora nad Evropo in nad komunističnim in socialističnim gibanjem. Zdaj se je ta mora razblinila in pot, čeprav je videti še vedno težavna in trnova, je naposled odprta.

Ze dolgo ni kaka papeževa izjava ali enciklika vzbudila toliko razprav po svetu in to pot pretežno — odpora, kakor najnovejša enciklika »Humanae Vitae« (O človeškem življenju). To ni naključje, zakaj predmet enciklike je hkrati zelo zaseben in osebni ter občečloveški in po svojih posledicah svetoven. To je vprašanje spolnih odnosov med

zakoncema in s tem tudi vprašanje razmnoževanja človeškega rodu.

Enciklika vsebuje dve poglavitni ugotovitvi ali zapovedi. Prva se glasi, da mora biti vsako zakonsko spolno dejanje posvečeno usvarjanju novega življenja. Druga se glasi, da je popolnoma izključeno vsako dejanje, ki ima namen onemogočiti človekovo

Zmaga ČSSR

razmnoževanje. Z drugimi besedami papež Pavel VI. obsoja vse umetne kontraceptivne metode in terapevtski abortus in dopušča samo tiste metode »družbenega načrtovanja«, ki temeljijo na obdobjih, ko ženska ne more zanositi.

Papež je po dveh letih razmišljanja naposled prišel na dan z odločitvijo, ki je odločitev manjšine na koncilu. Potegnil je s konservativci, kakor bi se temu reklo v političnem jeziku.

Razumljivo je, da je v nekatoliškem svetu ta enciklika v glavnem naletela na odločen odpor. Toda še bolj značilno je, da je hudo razklala mnenja med katoličani, posebno med verniki. Stevilni verniki so namreč skoraj z gotovostjo računali, da bo papež dovolil preizkušena kontraceptivna sredstva. Celc v katoliški hierarhiji je prišlo v raznih deželah do presenetljive odkritih uporniških izjav in nastopov, pri katerih prednjačijo jezuiti in številni škofi. Na prvem mestu je treba omeniti katoliško univerzo Louvain in kardinala Suenensa. Ze deset let se na tej univerzi pod vodstvom profesorja Ferina in z blagoslovom kardinala Suenensa trudijo vzgajati verne zakonce v sodobnem smislu.

Najhujše proteste katoliške hierarhije pa je slišati tam, kjer so socialne razmere take, da velika družina pomeni stradež. Enciklika je tudi v nasprotju s prizadevanji OZN, da bi nekoliko omejila eksplozivno prebivalstva po svetu s preizkušenimi, sodobnimi kontraceptivnimi sredstvi. Generalni sekretar Utant ne bo zaradi enciklike spremenil svojega mnenja o tem žgočem vprašanju, kakor ga tudi ne bo večina prizadetih in neprizadetih.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

PLANINSKI JUBILEJ — V Logarski dolini se je preteklo soboto in nedeljo zbralo več tisoč planincev na proslavo 75-letnice organiziranega planinstva v Sloveniji. Proslave se je udeležil tudi predsednik republiške skupščine Sergej Kraigher. Predsednik planinske zveze Jugoslavije dr. Marjan Breclj, ki je čestital PZS k njenemu jubileju, je poudaril, da je pomenila ustanovitev slovenskega planinskega društva začetek ene najpomembnejših in najmnogičnejših nacionalnih in družbenih organizacij na Slovenskem. Dr. Miha Potočnik, predsednik Planinske zveze Slovenije, pa je dejal, da planinska misel ne živi samo med 60.000 člani, marveč čedalje bolj prodira tudi v drugih predelih države.

KONGRESI ZK ZE PREJ — Prihodnje spomlad bodo po vsej državi skupščinske volitve. Zato računajo, da bi bil IX. kongres ZKJ, ki je bil prvotno predviden za april 1969, že v februarju. Republiški kongresi pa bi bili vsaj dva meseca prej.

UMRL MITO HADZI VASILEV — Na oddihu blizu Makarske je 1. t. m. umrl za srčno kapjo predsednik sobiranja (skupščine) SR Makedonije Mito Hadži Vasilev, star komaj 46 let.

GORENJSKI SEJEM — V petek, 2. t. m., so v Kranju odprli 18. gorenjski sejem, na katerem sodeluje tudi 38 razstavljavcev iz tujine.

ČEBELARSKI TABOR — V nedeljo, 4. t. m. je bil na Breznici na Gorenjskem, kjer je bil doma znani čebelar Anton Janša, prvi po vojni tabor slovenskih čebelarjev. Govorili so tudi o tem, da bi bilo

treba ustanoviti čebelarstvo šolo. Zveza čebelarstvih društev Slovenije ima kakih 5.800 članov.

NOVA STEKLARNA V ZAJECARJU — Kake 4 milijone kvadratnih metrov ravnega stekla bo letno izdelovala nova steklarina v Zajecarju, ki ji je opremo dobavila poljska firma »Cekop«.

V KOPRU TUDI TANKERJI — V Kopru gradijo tudi petrolejsko luko. V njej bodo lahko pristajali tankerji za prevoz nafte, ma-

Živa planinska misel

ziv in raznih olj, do 45.000 ton nosilnosti. Računajo, da bo prvi tanker pristal že ta mesec.

AVTO CESTA GORICA—SENTILJ — Predsednik republiške gospodarske zbornice Leopold Krese je izjavil novinarjem, da se v italijanskih gospodarskih krogih zelo zavzemajo za hitro zgraditev avtomobilske ceste Gorica—Sentilj. Obstoja možnost, da bi ustanovili mešano družbo, v katero bi tudi italijansko gospodarstvo vložilo svoj kapital za gradnjo te ceste.

UGODEN IZVOZ — Julija smo prodali v tujino blaga za 130 milijonov dolarjev. To je 22 odst. več kot v juniju in 25 odst. več kot v lanskem juliju. K uspehu je največ pripomoglo to, da smo prodali tujim naročnikom 4 ladje in en

plavajoči dok v vrednosti 625 milijonov ND.

PRED SODISCE — Proti devetim članom kreditnega odbora bivše Splošne gospodarske banke v Ljubljani, ki so odobraval neza- konite kredite, je uvedena kazenska preiskava. Osumljeni so zlorabe uradnega položaja iz koristiljublja.

UVOZ SUROVEGA MASLA — Zvezni izvršni svet je odobril zvezni direktorji za živilske rezerve, da uvozi 1000 ton surovega masla. To naj bi preprečilo dviganje cen tega živila.

OBVESTILO CARINSKE UPRAVE — Zvezna carinska uprava sporoča, da od 1. avgusta vsakdo lahko uvozi gospodinjstke pripomočke v vrednosti do 100.000 SD. To blago ocarinijo takoj na meji in ga kupec nato vzame s seboj domov. Vse drugo blago pa morajo potniki izročiti pooblaščenim prevoznikom in je ocarinjeno v notranjih carinarnicah. Kdor tega ne bi upošteval, bo moral blago vrniti v tujino ali pa ga izročiti carinarnici v korist države.

MNOŽICA TURISTOV — Na istrskem in kvarnerskem območju je kakih 180.000 turistov. To je v teh krajih najuspešnejša turistična sezona po vojni. V Rovinju so celo razprodali vse zmogljivosti že za prihodnje leto. Po nekaterih predvidevanjih naj bi letos iztržili iz turizma kakih 230 milijonov dolarjev, kar je precej več kot lani.

NOVA LIVARNA V STORAH — V železarni Store pri Celju je v soboto 3. t. m., začela obratovati nova visoko avtomatizirana livarna modularne litine.

Jugoslovani je čedalje starejši. Če bi šlo le za to, da dije zivi, spričo boljših življenjskih pogojev, bi omi na to ugotovitev lahko le ponosni. Toda v poprečju smo starejši precej več tudi zato, ker upada število rojstev, ker se počasneje obnavljamo. Tako izgublamo pridevek mlade nacije ne samo zato, ker manj umiramo, ampak tudi zato, ker se manj rodimo. Število novorojenih Jugoslovancev, zlasti v nekaterih krajih in področjih, je tako majhno, da že vzbuja resne skrbi.

Se bolj neugodno je to, da je število rojstev zelo nizko v Vojvodini in v Sloveniji, kjer so materialne možnosti za prehranitev otrok veliko večje kot v drugih krajih. Na Kosovu, v Metohiji in v Makedoniji pa je število rojstev zelo visoko, čeprav so pri njih materialne možnosti družine izpod jugoslovanskega poprečja.

DOJENČKI

Strokovnjaki pravijo, da je prišlo do tega predvsem zaradi kontrole rojstev v zakonih. To pa je bilo spet pogojeno z razširjanjem zdravstvenega varstva prebivalcev in je zato smrtnost dojenčkov danes veliko manjša. Minili so torej časi, ko je bilo treba roditi več otrok, saj ji bo pol pomrlo.

Seveda so še drugi vzroki. Industrializacija je bila hitra in je sprožila močne preseljevalne procese. Ljudje so menjali okolje, pa tudi materialni pogoji za ustanovitev in življenje mladih zakonov niso bili najugodnejši. Mladi ljudje zlasti težko dobijo

V OGLEDALU STATISTIKE

Jugoslovani smo čedalje starejši

stanovanje, kar je največkrat glavni vzrok, da se s poroko odlašajo. Standard je danes narastel, zahteve glede tega so večje, zato mladi ljudje pogosto želijo, da si že pred zakonom zagotovijo dobrino, ki pomeni dober standard.

V celem je smrtnost prebivalstva majhna in pri tem skoraj da ni »rezerve« za nadaljnje podaljšanje življenja Jugoslovancev. Sedanja stopnja smrtnosti bi bila lahko manjša le na področjih, kjer otroci močno umirajo.

Smrtnost otrok pada, vendar (z izjemo Slovenije) še zmeraj zaostaja za najbolj razvitimi deželami Evrope. Lani je od tisoč novorojenčkov umrlo 62. Ta odstotek je še večji na Kosmetu, v Bosni in Hercegovini, Makedoniji, pa tudi v Slavoniji.

UPOKOJENCI

Spremembe v starostni strukturi bodo kmalu še izrazitejše, kot menijo strokovnjaki. To lahko prinese številne probleme, zlasti glede zaposlovanja in aktiviranja nove delovne sile. Po drugi strani pa bo še naraslo že sedaj veliko upokoencev.

Zaradi visokega števila rojstev neposredno po vojni je bil sedaj močan demografski pritisk, ki je zlasti očiten v velikem številu mladeničev in deklet, ki iščejo delo. Tistih, ki se vključujejo v kategorijo delovne sile, je danes dvakrat več kot v razdobju 1953-1961. Ko bo ta pritisk omiljen, potem bo v desetih letih naglo naraslo število oseb, ki bodo imele pravico na starostno pokojnino. Do tega bo prišlo predvsem »na hvalo« neustreznosti starostni strukturi tistih, ki so danes zaposleni. S. V.

Rudnik urana na Žirovskem vrhu

Na Žirovskem vrhu blizu Skofje Loke končujejo strokovnjaki sedemletno raziskovanje, ki naj ugotovi, ali je v tamkajšnji sivi peščeni prsti dovolj uranove rude za donosno izkoriščanje. Po nekaterih ocenitvah bi letna proizvodnja uranove rude na Žirovskem vrhu lahko krila potrebe za tri do štiri jedrske električne centrale, od katerih bi imela vsaka po 400 megawatov. Tukaj bi lahko zgradili tudi prvo jedrsko centralo pri nas.

Stroški

»Gotovo je, da ta rudnik urana ne bo doživel usode našega prvega uranskega najdišča Kalne,« je izjavil sodelavec geološkega inštituta v Ljubljani inž. Pavle Benedik, »saj se bo izkoriščanje začelo šele tedaj, ko bo ugotovljena ekonomičnost proizvodnje«.

Po dosedanjih proračunih bi proizvodni stroški ene litre (0,450 gr) urana na Žirovskem vrhu znašali 5 do 10 dolarjev, medtem ko so v Kalni bili okrog 15 dolarjev.

Za hitrejšo izgradnjo jedrskih central vlagajo v zadnjem času razvite dežele velika sredstva za iskanje lastnih uranskih rezerv, čeprav se uran prodaja na svetovnem

tržišču kot vse druge energijske surovine.

Roki

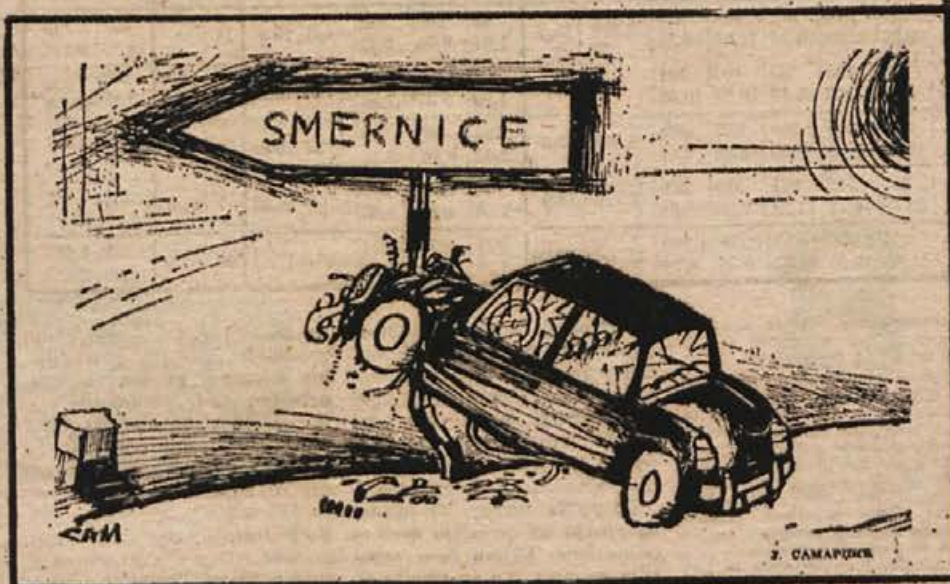
V nahajališču na Žirovskem vrhu dela sedaj 50 rudarjev in večje število strokovnjakov. Kopljejo podzemne rove, opravljajo površinska vrtanja, preračunavajo rezerve in pripravljajo tehnološke metode.

Če bodo rezultati analiz ugodni, bo do konca leta sprejet sklep, kdo naj bo in-

vestitor nadaljnjih raziskav in izkoriščanja. Doslej je za raziskave porabljen nad dve in pol milijardi starih dinarjev. Največ je prispeval rudnik živega srebra v Idriji ter zvezni in republiški skladi za znanstvene raziskave.

Če bo delo napredovalo z dosedanjim tempom, bi se proizvodnja urana v rudniku na Žirovskem vrhu lahko začela v štirih do petih letih.

IVO VAJGL

(Iz geografskega JEZA)

Tudi privatni dinar naj deli usodo družbenega dinarja!

Zdaj so glavne naloge za ureditev in uveljavitev novega davčnega sistema pred občinami — Novi predpisi nikakor niso uperjeni proti zasebni obrti, toda davčna politika občinskih skupščin se nujno mora preusmeriti in pravično razdeljevati družbena bremena tako na socialistični kot zasebni sektor

Po zvezni dopolnitvi davčnega sistema, po sprejetih spremembah v temeljnem zakonu o dajatvah in davščinah državljanov in še nekaterih predpisih, so sedaj glavne naloge ostale občinam. Tako mislijo zvezni poslanci, ki so sodelovali pri obravnavanju davčnih predpisov.

Občine imajo veliko boljši pregled glede obdavčenja zaslužkov tistih, ki so zaposleni v družbenem sektorju, saj pedantni knjigovodje podjetij natanko zabeležijo vsak dinar osebnega dohodka, ki je podlaga za občinski proračun. Kolikor manj prizadevno davčna služba zajame zaslužke privatnikov, toliko bolj je delavec obremenjen z davkom, s katerim se krijejo splošne družbene potrebe — potrebe tudi tistih, ki se jim posreči utajiti davek in si s špekulacijami kopicijo premoženje.

V tem je smisel ukrepov, ki so pomembni za vsako občino. Ukrepi naj omogočijo vsaj to, da se javni izdatki v dobršni meri prenese na privatne podjetnike, kar naj pripelje do nadaljnjega znižanja prispevkov iz osebnih dohodkov delavcev.

Zdravnik s 5 kamioni za »osebno rabo« ...

Pokazalo se je, kako utemeljena je kritika dosedanjega davčnega sistema, kljub vztrajnemu dokazovanju pristojnih ljudi, da je pri tem vse v redu. Ali ne priča dovolj o slabosti sistema že primer, da je v neki občini zdravnik skupaj s člani svoje dru-

žine lahko imel pet kamionov za »osebno rabo«?

Le v takem davčnem sistemu, kot je naš, se je lahko zgodilo, da so si osebniki kopicili milijone s preprosto gradbenih prostorov, z izdajanjem vil in stanovanj v najem in se na različne druge načine.

Spremembe predpisa o davkih bodo omogočale, da bo ves sistem obdavčevanja samostojne gospodarske dejavnosti državljanov postal učinkovitejši. Za to bosta uporabljeni dve metodi. Prva bo neposredno predpisovanje določenih ukrepov v zveznim zakonom. Naravno je, da bodo tu ukrepi tudi najbolj učinkoviti. Ne samo zato, ker bodo slabim davčnim službam v občinah dale določen davčni instrument, ki se bo uporabljal brez omejevanja in pogajanja s privatnikom (navadno v škodo družbe), ampak tudi zato, ker taki ukrepi izključujejo vso tisto raznolikost pogojev za opravljanje privatne gospodarske dejavnosti in zaradi česar je ena občina privlačnejša od druge.

Saj ni nobena skrivnost, da v izvajanju predpisov mnoge občine, če le morejo, dajejo razne koncesije, da bi s tem privabile privatne podjetnike, da bi v občini odprli svoje delavnice. Čeprav so

slabo obdavčeni, ti privatniki vendar prinesejo kakšni dinar v občinsko blagajno, kar je zlasti mikavno za revnejše občine.

Zasluzki

Med tako neposredne ukrepe sodi tudi dolžnost privatnika, da na občini registrira račun, ki ga misli izdati kakoli organizaciji družbenega sektorja. Davčni organi bodo tako imeli popoln pregled vsaj nad enim delom zaslužka obrtnikov, prevoznikov in drugih privatnih podjetnikov.

Med take ukrepe sodi tudi predpis, ki odreja, da se kot poslovni sedež privatnika (prevoznika, zidarja, pleskarja), ki zaradi načina svojega dela ne morejo imeti in tudi ni treba, da bi imeli, svoj stalni poslovni prostor, smatra kraj, v katerem prebiva. Da bi bilo še natančneje ugotovljeno, v kateri občini mora tak podjetnik plačati davek in kje se morajo zbirati dokumenti o njegovem poslovanju, je rečeno, da je njegovo bivališče tisti kraj, v katerem ima svojo družino. Torej bo še manj možnosti za varanje davčnih organov.

In še spet kamioni ...

Predpisano je, da privatnik ne more imeti kamiona nad pet ton nosilnosti, da sme imeti samo eno vozilo, ki ga mora voziti sam, in da sme imeti za osebno rabo kamion največ do dve toni nosilnosti. Vendar je to le del podvzetih ukrepov, da se uredijo razmere na doslej najbolj špekulacijskem področju privatnega podjetništva.

Od drugih ukrepov bo zlasti učinkovit davek na lastništvo kamiona, brez ozira, ali

se kamion uporablja za delo ali ne. Vse te ukrepe občine sprejemajo neposredno. Pri tem so pooblaščen, da uporabijo veliko strožje kazni do tistih, ki se izmikajo davku ali ga neredno plačujejo. Takemu se lahko odvzame tudi vozilo, če gre za prevoznika, ali pa dovoljenje za delo drugim obrtnikom. Dovoljenje se lahko odvzame za pet let.

Jamstvo občanov

Druga metoda za večjo učinkovitost davčnega sistema je v tem, da dobijo republike in občine še večja pooblastila. Zvezni predpisi, na primer, jih več ne omejujejo glede uporabe določene oblike obdavčenja posameznih vrst osebnega dela. Ali bodo občine uporabile pavšalno obdavčenje ali bodo obdavčile stvarni dohodek, je odvisno od njih, ne glede, ali gre za uslužnega, proizvajalnega obrtnika, za manjše ali večje gostišče itd.

Prav tako je predpisano, da je lahko vsaka oblika obdavčevanja progresivna, razen prispevka na osebni dohodek iz delovnega razmerja, ki še naprej ostane proporcionalen.

Glede enega izmed teh ukrepov bodo občine nemara resni zadržki. Gre za neložnost pri nas: uvažanje jamstva občanov za davčne obveze privatnih obrtnikov. Občine torej lahko stavijo kot pogoj za novo obrtno delavnico, pa tudi za obstoj dose-danje, da mora njen lastnik priskrbeti materialna jamstva drugih občanov za redno poravnavanje davčnih in drugih obveznosti.

Govoriti o tem ukrepu vnaprej, je nevhvalno delo. Če bi ga uporabili brez premisleka in strogo, lahko spet pripelje do zanemarjanja privatne obrti. Toda treba je zaupati v zdravlo politiko občinskih skupščin, ki bodo znale preceniti učinkovitost tega ukrepa v praksi.

LJUBISA DJURIĆ

Kmetijski nasveti

„Žida“ v detelji

Rastlinske bolezni, škodljivci in pleveli naredijo skupno več škod kot vse druge ujme: suša, poplava in slaba letina skupaj! Čimbolj žlahtne in donosne rastline pridelujemo, tem večji raj nastaja za bolezni in škodljivce. Bolezni in škodljivci napadajo tudi krmne rastline in so posebno nevarne za večletne posevke.

■ »Žida ali predenica je na naših deteljstvih še vedno pogostna nadloga. Kot veliko gnezdo se razraste po njivi in neusmiljeno duši posevek, ko rastline ovija s tankimi, svilni podobnimi stebelci, ki niso sposobna samostojnega življenja. Širi se največkrat tako, da deteljo skupaj s predenico pokrmimo živini, ta pa semena ne prebavi in ga z gnojem peljemo še na druge njive.

Zato smemo sejati samo čisto seme. Ker je seme predenice težko ločiti od semen detelje, se lahko zanesemo samo na semenarno, ki očisti deteljno seme s posebnimi stroji — razpredeničniki.

■ Če je predenica že v detelji, jo moramo uničevati vsaj takrat, ko začne cveteti. Pokosimo gnezda, nanje namočemo slame in zažgemo. Znana je tudi uporaba železne galice ali natrijevega arzenita. Zadnje čase najbolj priporočajo rumesan ali kreosan pasto in region. Zlijemo tri litre 2-odst. raztopine na kvadratni meter.

■ Med boleznimi detelje so nevarne še: deteljni rak, morilka lucerne, listna pegavost lucerne in deteljna rja, med škodljivci pa je posebno znan deteljni dolgoglavček, pol centimetra velik hrošček, katerega ličinka pridno uničuje deteljne cvetove na veliko jezo pridelovalcev semen.

V večletnih posevkih krmnih rastlin, predvsem lucerne, so zelo nevarni tudi pleveli; posebno če posevek ni strujen. Samo politi pleveli za marsikdaj nič več ne zaleže, na pomoč je treba poklicati herbicide, kemične snovi, ki ubijajo plevel, detelje pa ne. Ko so na detelji razviti 3 do 4 lističi ali po košnji, škropimo črno deteljo z raztopino 7 kg legumeksa M, lucerno pa z 9 kg legumeksa D; za oba posevka lahko uporabljamo tudi aretit (4 kg na 1 ha).

Inž. M. L.

Več skrbi osnovnim šolam, da bodo dosegle večje učne in vzgojne uspehe

Na osnovnih šolah v občinah Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje je v tem šolskem letu bilo 13.656 učencev. V višji razred jih je napredovalo 11.226 ali 82,2 odst., toda od teh jih je šlo naprej 1.200 ali 8,8 odst. z eno negativno oceno po določilu 39. člena zakona o osnovnih šolah. Tako je res uspešno izdelalo le 73,4 odst. učencev.

Kaj lahko rečemo o doseženih uspehih? Kje so vzroki, da nam dobra četrtina učencev ne izdeluje? Kako zmanjšati število ponavljavcev, ki jih je kar 1.829 ali 13,4 odst. vseh učencev? Kako izboljšati učni uspeh?

Na ta vprašanja bomo skušali dati odgovore.

Letošnji učni uspehi so spet nekoliko boljši od lanišnih. V glavnem smo z njimi lahko zadovoljni. Kot navajamo zgoraj, napreduje 82,2 odst. učencev, to je pa le 2,2 odst. manj kot na območju Maribora, za katerim smo še pred tremi leti znatno zaostajali.

Razveseljivo je, da se zadnja leta učni uspehi na osnovnih šolah stalno izboljšujejo. Letno porastejo povprečno za 1,5 odst. V zadnjih letih smo dokončno ustali na mrežo osnovnih šol. Tako je danes omogočeno slehernemu učencu, da zaključí osemletni program osnovne šole. Mrežo osnovnih šol sestavljajo popolne osnovne šole, ki jih je na našem območju 27, in podružniške šole, ki jih je 48. Na popolnih osnovnih šolah je vseh 8 razredov, na podružničnih pa je praviloma pouk le od 1. do 4. razreda. Po četrtem razredu se učenci s podružnic vključujejo v najbližje popolne osnovne šole.

Glede na tako mrežo osnovnih šol lahko rečemo, da imajo vsi šoloobvezni otroci ena-

ke možnosti za doseg popolne osnovne izobrazbe. S formalne strani je to res, toda dejansko nastopa vrsta ovir in težav, ki prav oddaljenim učencem s podružničnih šol ovirajo ali celo onemogočajo zaključiti popolno osnovno izobrazbo. Medtem ko imajo učenci na popolnih šolah ves čas pouk v samostojnih oddelkih, ima veliko število otrok na podružničnih pouk v kombiniranih oddelkih, ki jih sestavljata po dva razreda. Učitelj mora tu hkrati poučevati dva razreda, torej obravnavati dva učna programa. Zato tudi ne more ali pa le težko doseže isti učni uspeh kot v oddelku, ki ga tvori en razred.

Učenci s podružnic se zato težko vključujejo v učni program, ko pridejo na popolno šolo v peti razred. Tu začnejo zaostajati in veliko jih sploh ne pride do 8. razreda. Seveda pa imamo tudi precej učencev, ki so ves čas hodili na popolno šolo, a ne pridejo do 8. razreda. Podatki kažejo, da so to predvsem otroci iz kmečkih družin.

Kje so vzroki in kako jih odpraviti?

● Začnimo najprej pri šoli in pri učitelju.

■ Vse do letos smo imeli na našem območju občutno pomanjkanje učiteljev naslovov. Se vedno pa je veliko pomanjkanje kvalificiranih učiteljev za predmetni pouk. Le-ta se delno začelja že v 5. razredu in se popolnoma uveljavlja v 6., 7. in 8. razredu. Tu nam manjka še več kot polovica kvalificiranih učiteljev. Še pred leti smo imeli izredno močno fluktuacijo učiteljev. Odhajali so v razvitejša kraja. Predvsem so odhajali kvalificirani predmetni učitelji. Zaradi pomanjkanja učiteljev so drugi poučevali prekomerno.

Na podružnicah so učitelji poučevali ves dan kombinirane oddelke (dopolnje dva razreda, popoldne dva razreda hkrati v enem oddelku). Ker so predvsem na podružnicah težke življenjske razmere, so se učitelji stalno menjavali. Tu so ostajali leto, dve ali tri, nato so prišli drugi in to vedno novinci. Ze vsa leta po osvoboditvi smo na podružnične šole, kjer je delo najtežje, pošiljali najmanj izkušene učne moči! Vemo, da ji ni večina dala vse, kar je mogla, toda ni zmogla doseči več. Ob vključevanju učencev s podružnic v višje razrede popolnih šol se je pokazalo, da leti nimajo dovolj poudarja na osvajanju programa višjih razredov. Delovna mesta predmetnih učiteljev so prevzeli učitelji, ki zato niso bili usposobljeni, med njimi tudi mnogi novinci.

■ Šole same in zavod za pedagoško službo so skušali s strokovnimi aktivimi, seminarji, tečaji in predavanji, dopolnjevati glavne vrzeli v znanju teh »po sila« predmetnih učiteljev. Morda med njimi so se poleg rednega pouka in dela na šoli lotili izrednega študija na pedagoški akademiji, da bi si pridobili ustrezno stopnjo izobrazbe in sposobnosti za predmetni pouk. Tako imamo danes okoli 70 izrednih študentov pedagoške akademije. To je več kot eno četrtno učiteljev, kolikor nam jih je potrebnih za predmetni pouk. Ko bodo v dveh ali treh letih diplomirali na višji šoli in ko pridelo še novi plači diplomiranih pedagoških akademikov in drugih pedagoških šol, bomo imeli polno in ustrezno kadrovske zasedbo. Zanesljivo nam potem lahko doseže še boljše učne uspehe. Toda še vedno bo ostalo mnogo drugih težav in ovir za doseg boljših uspeha.

Med druge pogoje za boljši uspeh spada tudi sodobna oprema šol

Sodobna šola potrebuje sodobna učila. Teh pa imamo še vedno malo, čeprav je bil prav v zadnjih letih dosežen velik napredek v modernizaciji šolskih poslopij in opreme. Kako lahko v moderni opremljeni šoli dosežemo boljši učni uspeh, imamo lep primer v Metliki, kjer so učni uspehi začeli vidno rasti potem, ko se je začel pouk v novi zgradbi, ki je tudi primerno opremljena s sodobnimi učili.

■ Glede materialne opremljenosti imamo tri kategorije šol. Najslabše so opremljene podružnične šole, sledijo tiste popolne osnovne šole, ki so se razvile iz nekdanjih nepopolnih šol po uvedbi reforme osnovne šole, najboljše pa so opremljene ti-

Kako vplivajo na učni uspeh ekonomske, socialne in kulturne razmere okolja

■ Vsekakor močno vplivajo na učne rezultate šol. Govorili bomo s podatki, ki so nam na razpolago.

Ugotovili smo, da učenci iz bolj zaostalega okolja dosegajo slabše rezultate. Največje težave imajo kmečki otroci. Lani so šole izdelale socialni sestav vseh učencev ponavljavcev.

Vseh učencev je bilo lani 13.611, od teh pa 1.921 ali 14,1 odst. ponavljavcev.

Od vseh učencev je bilo iz družin:

- kmetov 42,4 odst.,
- delavcev 31,8 odst.,
- uslužbencev 14,4 odst.,
- ostalih poklicev 11,4 odst.

Od vseh ponavljavcev pa je bilo iz družin:

- kmetov 51 odst.,
- delavcev 32,1 odst.,
- uslužbencev 7,2 odst.,
- ostalih poklicev 9,7 odst.

Podatki zgornjo kažejo križico učencev kmečkega stanu. Teh otrok je bilo skupno 42,4 odst., med ponavljavci pa so predstavljali 51 odst. Tudi iz družin delavcev je procentualno bilo nekoliko več ponavljavcev, medtem ko je v kategoriji iz uslužbenskih družin bilo ponavljavcev polovico manj kot je ta kategorija predstavljala v skupnem številu učencev.

■ Kmečki otroci so dejansko preveč obremenjeni z domačim delom. Razumljivo je, da zato trpi njihovo umsko delo v šoli in za šolo doma. Dokler kmečko okolje ne bo imelo več možnosti in več razumevanja za zahteve šole, ne bo mogoče kaj posebnega storiti ne bo bi-
■ stvenega napredka v učnih uspehih.

Se nekaj podatkov, ki kažejo kritično stanje in slabše možnosti za izobraževanje kmečke mladine iz oddaljenih predelov in vzroke za tako veliko število ponavljavcev. Vzel bomo primer iz 5. razreda. Tu se zberejo učenci s podružnic in učenci s popolnih šol. Podatki za lansko leto kažejo, da so razred izdelali učenci s podružnic le 56,6 odstotno, medtem ko so učenci s popolnih šol izdelali 70,1 odstotno. Tako začno učenci s podružnic ostajati že v 5. razredu; to se nadaljuje, tako da

ZA KUHANJE IN PECENJE

PLINSKO ELEKTRIČNI STEDILNIK TOBI TIP 170

2 plinska gorilnika - 2 električni plošči - 1 pečica s termostatom

GARANCIJA 24 MESECEV

razna dela. Učijo se lahko zvečer, ko so že utrujeni. Zjutraj morajo spet zgodaj na pot v šolo. Običajno ne morejo več slediti pouku, padejo v resnicio in postanejo zgolj neza-
■ interesirani. Obvezni obiskovalci šol.

Se podatki o težavah oddaljenih učencev, ki vsekakor vplivajo na učni uspeh.

■ Na vseh šolah se vozi 3077 učencev. Od teh pa jih 1001 porabi za pot v šolo 3 ali celo več ur.

Poleg tega imamo še 712 učencev, ki so oddaljeni nad 1 km od šole, pa nimajo urejenega prevoza. Od teh jih 522 porabi za pot v šolo in domov več kot 3 ure.

Kako naj imajo ti učenci enake možnosti za šolanje? Saj so dnevno preko 8 ur obloženi s poukom in s potjo v šolo in domov. Kaj pa domače naloge in še učenje doma?

Ali ni učni načrt osnovne šole morda le prezahteven?

Učni načrt je, čeprav večkrat redigiran, vendar v glavnem le prevzel vse zahteve nekdanjih prvih štirih razredov gimnazije. To snov, dopolnjeno z novejšimi izsledki znanosti, trpamo v glave našim otrokom od 5. do 8. razreda. Od vseh učencev zahtevamo,

telji veliko vedo, saj so hodili na višjo ali visoko šolo. Učencu (marsikateremu) pa se večkrat vsega tega znanja in sposobnosti nakopiči toliko, da je ne more več strpati v glavo. Če bi pa tem domačim učencem dovolj svobodnega časa za učenje in pomoči, opesha, ne more več naprej. Nekateri dobijo inštruktorja. Toda kmečki otroci

ima inštruktorja, če ravno bi ga bil na boljši poti. Osnovna šola torej ni tista, kjer mora učencu pomagati. Če bi učenci imeli več ur na dan, bi se izvajali v polju in dnevno. Učence 8. razreda j. tedensko 33 ur pri pouku v šoli, dve do tri ure dnevno na se mora učiti in delati naloge doma, da bi lahko izdeloval. Resnično moramo pomagati našemu osnovnošolcu! Znanje, ki mu ga daje osnovna šola, je potrebno za življenje. Vsak naš občan naj bi ga obvladal. Tudi nekvalificirani delavec mora dobiti popolno osnovno izobrazbo, da bo ustvarjalni član naše družbene skupnosti.

Kaj torej ukreniti, da bi dosegli cili za življenje?

1. Modernizirati moramo našo osnovno šolo in jo opremiti s sodobnimi učili, ki omogočajo pouk in razumevanje obravnavane storilnosti. S tem bomo omogočili učitelju boljše in ustvarjalno učno vzgojno delo. Za to pomembno in družbi izredno koristno delo ga moramo drugače, bolje nagraditi, kot to delamo sedaj. S tem bomo dosegli, da bomo v bodoče dobili v učiteljske vrste tiste, ki čutijo veselje, voljo in sposobnost za učno vzgojno delo.

2. Omogočiti osnovnošolskemu otroku čimboljše delovne pogoje za delo v šoli in doma. Čimhitrejši prevozi za oddaljene, čimveč dodatnega pouka tistim, ki v rednem pouku ne morejo slediti. Starši pa naj dajo svojim otrokom čimveč časa za učenje.

Družina, šola in vsa družbena skupnost morajo družbeno povečati skrb za osnovnošolsko mladino. Naš hitrejši in uspešnejši nadaljnji razvoj ni mogoč brez sposobnih, izobraženih in kulturnih ljudi. Osnovna šola polaga temelje kulturni družbi, zato zasluži večjo pozornost vse družbe.

MITROSLAV VUTE

Nekaj podatkov in nekaj vzrokov, zakaj razmeroma veliko število učencev ne more redno napredovati in uspešno zaključiti osnovne šole

Vzemimo v obravnavo naslednja dejstva: že nekaj let opažamo, da se skupno število učencev na našem območju bistveno ne zvišuje niti ne znižuje. Vrti se od 13.600 do 13.600. V tem času pa vidimo naslednjo podobo:

■ v zaključnih (osmih) razredih je približno polovico manj učencev kot v začetnih razredih. Torej se nam polovico učencev izgubi na poti osemletnega šolanja, to se pravi, da v rednem času ne pride do osmega razreda. Tako imamo na primer letos v prvih razredih 2006 učencev, v osmih razredih pa le 993 učencev.

In še naslednji podatek: pred osmimi leti je vstopilo v prvi razred 1.752 učencev. Od teh se jih je do letos 162 odselilo ali umrlo. Ostali pa se letos nahajajo:

■ v 8. razredu 706 učencev ali 44,4 odst.,

■ v 7. razredu 385 učencev ali 24,2 odst.,

■ v 6. razredu 293 učencev,

■ v 5. razredu 156 učencev,

■ v 4. razredu 39 učencev in v 3. razredu 11 učencev, kar da še 34,4 odst.

Številke so dovolj zgovorne, vendar le kratek komentar: skoraj ena tretjina učencev, ki so pred 8 leti vstopili v šolo, ni prišla niti do 7. razreda! Nahaja se v 6., 5., 4. in celo v 3. razredu.

■ Ti učenci so izgubljeni. Osnovne šole ne bodo dokon-

ne, ekonomske in kulturne razmere okolja? Je mogoče prezahteven učni načrt? Je kriva slaba materialna opremljenost šol in nesposobnost učnih kadrov? To so vprašanja, ki se nam nenehno vsiljujejo. Nanje skušamo odgovoriti vedno, ko analiziramo učnovzgojno delo in uspehe. Odgovori nas vodijo do sklepa, kaj je potrebno narediti, da bo stanje izboljšano.

ste osnovne šole, kjer so bile nižje gimnazije, kjer so zbirke učil še prej zbirali in dopolnjevali.

Učni in vzgojni uspehi so dejansko slabši na slabše opremljenih šolah. Če pa ob tem vidimo še to, da so tako šole običajno tudi kadrovske zasedene s manj izkušenimi in manj kvalificiranimi učitelji in da se pri tem nahajajo tudi v bolj zaostalem okolju, lahko ugotovimo, kako negativne razmere združeno zavirajo doseganje boljših učnih in vzgojnih uspehov.

Izmenjevanje materialnih in kadrovskih pogojev za delo šol je torej nujna naloga.

v rednem času ali pa sploh ne pridejo do 8. razreda. Ne moremo reči, da je vzrok zato samo v zaostlosti okolja, kjer so podružnice, saj gre del krivde tudi na račun slabšega pouka na podružnicah (o čemer smo pisali že zgoraj).

So pa še vzroki. Ti učenci se vozijo ali pešajo do popolne šole. Veliko časa porabijo na poti. Ko se vrnejo iz šole, morajo najprej opraviti

da znajo vse. Od šestih učnih predmetov, ki jih posreduje učencem prvega razreda, pridemo na 15 predmetov v 7. in na 14 v 8. razredu. Naš mladi amodrijana poslušajo uro učitelja angleščine, drugo uro učitelja matematike, tretjo uro učitelja zgodovine itd. Vsak učitelj postavlja svoje zahteve. Učenje, domače vaje, šolske naloge itd. Učna snov je obsežna in zahtevna. Uči-

„Pol stoletja smo čakali na to cesto...“

(Nadaljevanje s 1. str.)

ne zveze, prej bodo prišli do trgovin, zdravnikov in obrtnika, laže pa bodo tudi zvozili svoje prideleke v Sentrupert. Vojski so razen naštetih del strasirali tudi 1200 m preseke proti Dolam, kamor naj bi novo cesto nadaljevali — taka je želja vseh prebivalcev v teh krajih.

Cesto iz Sentruperta proti Svibanjskemu bukovju (kakšno lepoto, kajne?) je imelo brežiško Gozdno gospodarstvo s svojim obratom v Mokronogu že dolgo v načrtih. Njena trasa se pokriva s traso, ki jo je naročila KZ Trebnje za cesto Dole — Sentrupert, zato je bilo zadovoljstvo prebivalcev in ObS v Trebnjem toliko večje, da je zdaj le prišlo do gradnje in še posebej, da pri teh delih pomaga tudi naša vojska. Nova zveza bo za kakih 15 km skrajšala ljudem pot iz Dol v Sentrupert, to pa je že pomembna pridobitev. Nova cesta ima sončno lego, je brez večjih vzpetin in hkrati zbljuže občini Litiya in Trebnje, ki ju tu deli potok Bistrica.

Vojski so se dela lotili s pravi mlačenjskim pole-

tom. Bilo je tudi nevarno, saj so na koncu doline nalezli na ostanke nekdanje »državne meje« med fašistično Italijo in Nemčijo, ki sta si prav tu delili slovensko zemljo v svoje grabežljive parklje: ostanki žice in nevarnost min, to je vse, kar

je ostalo od nekdanje »meje«. Fantje so delali požrtovvalno; nekateri kar niso spravili z delovišč, tako so hiteli. Tako je bil v nedeljo z njihovimi zaključnimi deli uresničen dolgoletni načrt GG Brežice, lokalne akcije krajevnih skupnosti Sentru-

pert, Mirna, Mokronog, Trebelno in Dobrič pa so letos začele kot že dolgo ne.

■ »Pol stoletja smo pričakovali, da bomo zgradili cesto v te kraje, pa ni bilo nič; s pomočjo naše vojske pa smo sedaj to dosegli!« — te besede enega izmed domačinov je na zaključnem slavlju ponovil Tone Gole, podpredsednik ObS Trebnje, ko se je vojskom zahvalil za vso pomoč in opravljena komunalna dela. Zaželel jim je dobro srečo in prijetne dneve pri služenju vojaškega roka in izpolnjevanju njihovih dolžnosti.

Ivan Videnič, direktor GG Brežice, je za njim pozdravil enoto JLA in njene voditelje v imenu svojega kolektiva. Omenil je načrte podjetja za približanje teh krajev večjim naseljenim območjem ob železnici in pribil, da ima nova cesta, ki je zdaj gotova do Loke, lepo bodočnost. Povezala bo še Dole z Litiyo in odprla čudovito dolino Bistrice tudi za turiste. Tu je veliko srnjadi, ribjega zaroda, lesa, travnikov in prelepih mladitih ter starejših gozdov, kar vse omogoča, da bodo sem radi prihajali delovni ljudje na počitek. Tovariš Videnič je nato razdelil najdelavnejšim borcev in voditeljem enote skromna darila, ki so jih vojski sprejeli kot poseben izraz naklonjenosti domačinov in podjetja do njihovega dela.

Prvič, kar teče Bistrica tiščetja prek Loke v Sentrupert, je bil na Urbičevem ali Banjškem travniku pravi miting. Domačini in vojski so se poveselili nove delovne zmagi, hvaležnost vasčanov pa je bila zares iskrena in topla. Nova cesta jih zbljuže s svetom in jim bo olajšala življenje.

Tg.

STONE FERENC:

Neuspeli načrt naselitve Slovencev na Poljskem

7

Slovenci so se zavedali, da je s podelitvijo državljanstva zvezana tudi obveznost služiti v nemški vojski. Iz strahu pred nemiri je nemško vrhovno vojaško poveljstvo 24. aprila 1943 sklenilo, da »glede na posebne nastanitvene, gospodarske in poklicne razmere« izseljencev iz Alzacije, Lotaringije, Luksemburga, Spodnje Štajerske in Gorenjske veljajo za vpoklic v vojsko posebna določila. Ni jih namreč mogoče vpoklicati v vojsko brez poprejšnjega soglasja krajevno pristojnega pooblaščenca državnega sekretarja za utrjevanje nemštva.

Štabni urad državnega komisarja za utrjevanje nemštva, ki se je marca 1943 pogajal z vrhovnim vojaškim poveljstvom, da bi od izgnanih Slovencev, Lotargijcev in Luksemburčanov vpoklicali v vojsko samo letnike 1914 — 1925, je 1. junija 1943 obvestil vse pooblaščenca državnega komisarja za utrjevanje nemštva o prej omenjenem sklepu nemškega vrhovnega vojaškega poveljstva. Naročil jim je, naj izdajo privolitev za vpoklic tistih obveznikov,

za katere sodijo, da so vojni služiti vojsko in da so »obrambno-politično neoporečni«.

Ko so nacisti izseljenim Slovincem podelili nemško državljanstvo na preklic, so jih res začeli klicati v vojsko. Nekateri že prej niso hoteli sprejeti listine o državljanstvu, mnogi pa, ki so jo sicer sprejeli, so se kljub temu branili iti v vojsko. Tako so na pr. poleti 1944 morali priti v taborišče Lauenstein, Geising in Zinnwald na Saškem orožniki, da so izseljene slovenske mladeniče s silo odpeljali na nabor v Dresden. Ostali so kričali in sramotili rajh, tako da so jih morali orožniki s silo odstraniti, da so lahko odvedli mladeniče. Ti pa so pred orožniki, naborno komisijo in celo pred gestapom izjavljali, da se »nočejo boriti za Nemčijo, temveč hočejo nazaj v svojo domovino.« Sedem mladeničev so nato aretirali in nekaj od njih poslali v koncentracijsko taborišče. Takih primerov je bilo gotovo še več, žal pa nimam na razpolago gradiva.

(KONEC)

V Opatiji bo prvi kongres zdravnikov splošne prakse

V zvezi s prvim kongresom zdravnikov splošne medicine Jugoslavije, ki bo od 10. oktobra do 13. oktobra v Opatiji, je dr. Evgen Bienenfeld, upravnik zdravstvenega doma v Metliki in član kongresnega odbora, povedal nekaj misli:

Zdravniki splošne prakse so ne samo najštevilnejša skupina zdravnikov, ampak je od 8500 zdravnikov, splošne prakse 5500 zdravnikov, ki so nosilci osnovne zdravstvene zaštite prebivalstva v SFRJ. Združenje zdravnikov splošne medicine Jugoslavije je ena najmlajših zdravni-

skih organizacij pri nas, saj je stara komaj dve leti. Namen te organizacije ni samo združevati vse zdravniške splošne prakse in reševati njihovo strokovno problematiko, temveč tudi raziskati najboljši način za organizacijo osnovnega zdravstvenega varstva prebivalstva.

Enako nalogo ima prvi kongres zdravnikov splošne prakse Jugoslavije, ki bo pod pokroviteljstvom dr. Nikole Giorgijevskega, predsednika sveta za zdravstvo in socialno politiko SFRJ. Njegov osnovni namen je, da s svojim programom in delom pri-

pomore k reševanju najaktualnejših problemov in k čim boljše delu zdravnikov splošne prakse pri nujenju osnovne zdravstvene zaštite. Zato je dnevni red kongresa sestavljen iz najaktualnejših tem naše sedanjosti.

Glavna tema kongresa bo: Mesto in vloga zdravniške splošne prakse v sistemu zdravstvene zaštite, njegova vzgoja in nadaljevanje strokovnega izpopolnjevanja. Poleg te bodo še štiri teme: a) samoupravljanje v zdravstvu; b) vloga zdravniške splošne prakse pri zaščiti matere in otroka; c) nega bolnika na domu; d) planiranje družine.

Ni potrebno poudarjati, kako velikega pomena je uspešno reševanje teh problemov v sedanjem obdobju naše družbene reforme, še posebej pri reorganizaciji zdravstvene službe. Zato je potrebno, da sodeluje na kongresu čim več zdravnikov splošne prakse, pa tudi družbeno-političnih delavcev, ki se bavijo s temi problemi. Vse uprave ustanov pa naj bi zainteresiranim omogočile sodelovanje na kongresu v Opatiji. r. f.

„Rad bi vsaj eno protezo!“

Na Hinjah bodo zbirali denar za invalida brez rok — Prispevke bo zbiral krajevni urad

K stricu v Lopato se je nedavno zatekel 36-letni Jože Novak, invalid brez obeh rok iz Primče vasi. Ker niti jesti ne more brez pomoči drugih, so se na Hinjah odločili, da bodo zbirali zanj prispevke.

»Bil sem nekajkrat v Lopati in sem se sam prepričal,

da je invalidu pomoč res potrebna,« je pripovedoval šef krajevnega urada na Hinjah Tone Skufca. »Odločil sem se, da bom sam prevzel akcijo, zato naj ljudje pošiljajo prispevke kar krajevni uradu ali pa mi jih izročite osebno.«

Jože Novak je izgubil roki letos februarja, ko je v Ambrosu pomagal žagati drva. Ko so se mu rane zacelile, je bil nekaj časa v republiškem zavodu za rehabilitacijo invalidov, od koder pa so ga odpustili. Vrnil se je domov, kjer pa ni dolgo zdržal. Varnejše zavetje je našel pri stricu.

Na Hinjah so povedali, da bodo Novaku pomagali vsi: od posameznikov do družbeno političnih organizacij. In prav je tako.

BAR
Cateške
Toplice

vsak mesec
NOV PROGRAM

ITAS: težave z dolžniki

Ustvarjena vrednost proizvodnje v prvem polletju letos je pri kočevskem Itasu za dobre 4 odstotke večja od lanskoletne polletne. Planirana letna proizvodnja je s tem dosežena z 52,4 odstotka. V tem času je bila oskrba s proizvodnim materialom sicer zadovoljiva, primanjkovalo pa je včasih nekaterih polizdelkov ali nekaterih vrst materiala.

Cista fakturirana proizvodnja je letos manjša od proizvodne vrednosti, vendar je močno presegla lanskoletno — za skoro 25 odst. Njen letni plan je bil izpolnjen celo s 57,9 odst. Še vedno pa je kritično vnovčenje terjatev od kupcev, saj so se dolgovci dolžnikov povečali od zgodetka leta za 5.295 dinarjev.

PIPS

USPEŠNO UNIČUJE MUHE, KOMARJE, MOLJE, RASTLINSKE UŠI, BOLHE...

KRKA - TOVARNA ZDRAVIL, NOVO MESTO

Sejmišča

Na sejmu nič posebnega

5. avgusta je bil na novo-mestem sejmišču večji sejem, na katerem je bilo naprodaj 636 pujskov in 246 glav govedi. Medtem ko je bilo za prašičke še precej zanimanja, saj je bilo 433 prodanih, pa je bilo pokupljenih le 74 glav govedi. Prašički so veljali od 70 do 240 din, voli od 4,10 do 4,60 din, krave od 2,10 do 2,40 din, mlada živina pa od 4,10 do 4,40 din.

Sejem v Brežicah

V soboto, 3. avgusta, so pripeljali kmetovalci na tedenski sejem v Brežce 593 pujske, 328 pa je bilo prodanih. Za manjše so zahtevali 5,10 do 5,50 din za kg, za večje pa 4,25 din za kilogram.

8 in 5 ?

OSVAJA SVET

**BETI
METLIKA**
OBRAT II
ČRNOMELJ

Kolektiv čestita vsem občanom in kolektivom za občinski praznik!

OBRATNO KOMUNALNO PODJETJE ČRNOMELJ

Opravljam vsa komunalna, gradbena, klesarska, mizarska, ključavničarska, vodoinstalaterska in druga dela.

Za občinski praznik iskreno čestitamo!

Splošno
trgovsko podjetje

POTROŠNIK ČRNOMELJ

vabi potrošnike
v svoje prodajalne
in jim hkrati želi
veselo praznovanje
občinskega praznika!

LESNO PREDELOVALNA
INDUSTRIJA

»Zora«
ČRNOMELJ

KOLEKTIV ČESTITA
VSEM DELOVNIM LJUDEM ZA PRAZNIK
OBČINE!

Gradbeno podjetje
BEGRAD ČRNOMELJ

čestita vsem občanom za praznik občine!

OBCINSKA SKUPŠČINA ČRNOMELJ

Občinska konferenca SZDL – Občinski komite ZKS – Občinski komite ZMS – Občinski odbor ZZB NOV – Občinski sindikalni svet

■ Za naš praznik priskrbe čestitke vsem občanom z željo, da bi si tudi v prihodnje prizadevali za napredek na vseh področjih!

ČRNOMELJ PRAZNUJE — ČRNOMELJ PRAZNUJE — ČRNOMELJ PRAZNUJE

Najlepša čestitka občanom je nova cesta

O turizmu, gospodarstvu, kmetijstvu, trgovini, kadrih in komunalni je pred praznikom tek pogovor s predsednikom občine Antonom Dvojmočem – Ob napredku ne manjka tudi težav!

— Tovariš predsednik, naveda je, da za občinski praznik ocenjujemo uspehe. Kaj štelete vi za največjo pridobitev leta 1968 v vaši občini?

— Odgovor ni težak. Za vse naše občane je gradnja moderne ceste do Vinice pridobitev, ki smo jo več let nestrpno čakali. Ko bo jeseni cesta zgrajena, bo Vinica postala središče turizma v občini. Že prihodnje leto računamo na več večjih prireditev, kot so 50-letnica višnje republike, 20-letnica Zupaničeve smrti, srečanje izseljencev itd. Razen tega se bo razvil močan tranzitni promet, saj bo z našo cesto tudi Stajercem precej skrajšana pot do morja. Cesta je temelj našemu turizmu, od katerega se nadejamo več kot od kakšne tovarne.

— Kako gledate na razvoj gospodarstva in kakšne so njegove perspektive?

— Na našem področju so najbolj perspektivne tovarne BELT, ISKRA in ZORA. V tovarni BELT so prav pred kratkim že vpeljali mehanizirano proizvodnjo v prostorih bivše tovarne LIC, kmalu pa bo dograjena tudi nova proizvodna hala za mehanski obrat. Ko bo modernizacija BEL-

TA zaključena, bomo lahko zaposlili tudi precej nove delovne sile. Glede manjših podjetij v občini pa sem mnenja, da bo treba takoj, še letos, doseči združitev z močnejši-

težke čase. Zakaj kljub tolikim prizadevanjem ni zaželenih uspehov?

— V naši občini smo se v kmetijstvu prejšnja leta usmerili v živinorejo, zato je

ČRNOMALJSKI OBČANI SLAVIJO 11. AVGUSTA SVOJ PRAZNIK

V nedeljo, 11. avgusta, bodo praznovali Črnomaljski občani svoj občinski praznik. Tega dne se spominjajo prvega oboroženega napada partizanov pred 27 leti na italijansko postojanko pri Vranovičih.

Osrednja prireditev bo slavnostno zborovanje v nedeljo popoldne na kraju napada pri vranoviškem nadvozu. V krajšem kulturnem sporedu bodo nastopili učenci glasbene šole, semiški oktet in črnomaljska godba. Predsednik občinske skupščine Črnomelj Anton Dvojmoč bo na tem kraju podelil posebna priznanja in odlikovanja predsednika republike nekaterim najzaslužnejšim rezervnim oficirjem in podoficirjem.

Zvečer bodo Črnomaljsčani še enkrat doživeli napad na tistem kraju. Pripadniki JNA in obvezniki predvojaške vzgoje bodo uprizorili simboličen napad, ki se ga mnogi črnomaljski občani še dobro spominjajo.

mi proizvajalci. To velja zlasti za Belsad.

— Kmetijstvo družbenega sektorja še zmeraj preživlja

zadruga tudi zgradila dva sodobna živinorejska obrata. S tem imamo pogoje za sodobno živinorejsko proizvodnjo, toda uspehov ni zaradi omejenega izvoza oziroma prelevmanov, ki so še v veljavi in nizkih cen. Občinska skupščina in zadruga sta povsem brez moči, dokler ne bo sprememb v zunanjetrgovinskih predpisih. Te stvari pa mora reševati širša družbena skupnost. Težave imajo v družbenem sektorju kmetijstva tudi v vseh drugih zadrugah, kjer se ukvarjajo z živinorejo.

— Trgovina je sicer napredovala, toda po mnenju občanov premalo. Kako kaže tej dejavnosti, vključno z obrtjo, v bodoče?

— Zlasti v Črnomlju je zadnja leta trgovina precej napredovala, smatram pa, da smo šele na začetku poti. Doseči moramo specializacijo trgovine, več moramo vlagati v modernizacijo lokalov in zadovoljiti potrošnika, da se kupna moč ne bo več toliko odličila drugam. Kar sem o integraciji dejal za industrijo, velja tudi za trgovino. Z obrtjo pa tudi nismo zadovoljni, saj nam manjka posebno storitvenih obrti.

— Kaj lahko poveste o kadrovskih vprašanjih in zaposlovanju?

— Letos smo o kadrovskih zadevah mnogo razpravljali, učinka pa skoroda ni. Se zmeraj nimamo dovolj ljudi z visoko šolo. Čeprav mesta razpisujemo, odziva ni, zato mislim, da naša splošna nezaposlenost ni tako huda. Naša podjetja bodo morala več študentirati, če bomo hoteli imeti stalen kader, moral pa se bo spremeniti tudi odnos do uravnilovke pri nagrajevanju, kar nam zelo škoduje.

— Kaj je bilo v minulem obdobju narejenega na področju komunalnih dejavnosti?

— S komunalnimi deli nismo prišli nikamor vse do lani, ko smo naredili 4-letni program javnih del za področje celotne občine. Program uresničujemo s pomočjo občanov, saj k temu prispeva vsak občan v obliki samoprispevka. Narejenih je bilo že več manjših del, od večjih pa bi omenil letos dozidano šolo v Semiču, zgradili smo vodovod v Semiču in do Dolenje vasi. Največ, kar pričakujemo od programa, pa je cesta do Vinice. Ta bo bistveno spremenila življenje ljudi v naseljih ob cesti, dala pa bo tudi hitrejši polet za nadaljnji razvoj naše občine.

R. B.

OPEKARNA

KANIŽARICA ČRNOMELJ

Priporočamo svoje kvalitetne betonske zidake in opečne izdelke.

Za občinski praznik iskreno čestitamo!

Pisma z grožnjami zaradi cest

Krajevna skupnost Otočec se pri svojem delu srečuje že več let z istimi vprašanji. Četudi jih obravnavajo na vsakem sestanku, bodisi ZB, SZDL in dr., se položaj bistveno ne izboljša.

Načrt KS predvideva v letu 1968 ureditev nekaterih komunalnih naprav, kot na primer cest. Do mnogih vasi

niso urejene niti kolovozne poti, da o boljših ne govorimo. Zato smo si zadali nalogo, da usposobimo vsaj osnovne prometne žile: Otočec — Harinja vas — Paha — Vrh pri Pahi — Sela pri Straubergu (8 km); Lešnica — Zagrad — Dol. Grčevje — Srednje Grčevje — Koti (6 km); Lešnica — Jelše — Češnjica (3 km); Mačkovec

— Sevnica — Trška gora (3 km) in Mačkovec — Kumnji vrh — Zdinja vas (4 km). Razširiti moramo torej kar 24 km poti.

Zal pa smo skoraj povsod naleteli na nerazumevanje, predvsem pri lastnikih zemljišč, preko katerih potekajo poti. Krajevna skupnost je dobivala celo pisma z grožnjami.

Skoraj vse poti so vpisane v zemljiški knjigi iz leta 1904. Zaznamovana širina je vsaj 3 m, medtem ko današnje poti ne merijo več kot 1,5 m, torej je jeza občanov neupravičena. Razen tega veliko poti uničujejo občani sami. Ob poteh so kanali za obtok, ki so speljani na bližnje travnike ali njive. Lastniki jih pogosto iz zlobe zasujejo, preprečijo odtok vode in s tem uničujejo ceste. Oškodovani so oni sami in skupnost.

Krajevna skupnost je sklenila, da bo odslej vsakega, ki bo namerno poškodoval poti ipd., prijavila sodišču. Zalostno je, da moramo tako ukrepati proti kršilec, ki ne razumejo ali nečejo razumeti, da bodo morda nekoč potrebni hitre zdravniške pomoči, pa jim bo ta zaradi zaradi slabe poti morda onemogočena.

Občinska skupščina nam doslej ni dala še nobenih določil za poti IV. reda. Vzdrževati jih moramo torej sami. Takšna pot je npr. Otočec — Gumberg. Pred leti jo je zgradila mladinska brigada. Po dograditvi pa je ni nihče več vzdrževal, zato je danes v zelo slabem stanju. Podoben primer predstavlja tudi pot Lešnica — Stari grad. Vemo, da nima občina za potrebe krajevne skupnosti denarja, vendar mentimo, da bi se za tako pomembno poti denar moral najti.

Velik problem predstavlja tudi pomanjkanje prostorov v osnovni šoli Otočec. Leta je postala premajhna po ukinitvi popolne osemletke v Beli cerkvi. Lansko šolsko leto smo imeli na razpolago en razred v župnišču. Letos tega prostora ne dobimo več. Problem bi bil rešljiv samo tako, da bi učitelju, ki stane v šoli, kupili stanovanje in s tem pridobili prostor za razred.

Skoro vsi učitelji se vozijo od daleč, zato tudi kulturna dejavnost na Otočcu zamira. Krajevna skupnost meni, da

bi na Otočcu zgradili stavbo samo za stanovanja prosvetnih delavcev, knjižnico ipd.

V vasi je tudi dom Partizana. Ker ni nikogar, ki bi ga nadzoroval in zanj skrbel, dom propada. Pred leti smo vložili v obnovo 3 milijone Sdin, a je dom danes potreben ponovne obnove. Menimo, da bi bilo najbolje, če bi ga po obnovi predali v upravljanje osnovni šoli Otočec, kajti ta ga tudi največ uporablja. Krajevna skupnost pa je pripravljena pomagati v okviru svojih finančnih možnosti. Seveda bi prispevale svoj delež tudi tiste organizacije, ki bi dom uporabljale.

FRANC KIRN, predsednik krajevne skupnosti Otočec

Da ne boste slučajno v zadregi, kaj storiti, če pride v tej poletni vročini sredi dopoldneva na kakšen urad in najdete samo ključ v vratih. Stvar še ni

SAJ NI BREZUPNO!

brezupna! Lepo počakajte in ostanite mirni. To je uspešno celo meni, ko sem v enem dopoldnevu našla kar sedem ključev v zaklenjenih vratih in so mi 11-krat pojasnili, da — malica! Vse skupaj pa je trajalo samo štiri ure.

STANA KUNEJ, novinarka — pripravnica

Poročite se, pa ne kjerkoli!

Pred nekaj leti sem »odkrila« Jugoslavijo; čisto slučajno, ko sem se odpravil na potovanje proti Grčiji. Od tedaj se vrnem vsako leto. ne v Grčijo, ampak v Jugoslavijo!

Ne nameravam vam pripovedovati, da so predeli, ki sem jih spoznal (Jadransko, Slovenija, Bosna in Hercegovina in drugi) prekrasni: po lepoti in po razgibanosti pokrajine. Reči želim samo, da me je vaša dežela navdušila. Še več: pri vas sem našel, kot pravimo pri nas, tudi »čevljev po meri« (»shausure à la mesure«) — svojo ženo.

Seveda je Dolenjka moja žena! In da bi ta »veliki dan« proslavili, kot se spodobi, smo morali poiskati zanj primeren okvir. Našli smo ga spet na Dolenjskem, nekoliko od Novega mesta, v zdravilišču Smarješke Toplice, kjer smo se sešli s prijatelji iz vseh koncev Jugoslavije in Francije. Zdravilišče nam je izkazalo posebno čast z otvoritvijo prelepe poročne dvorane, v kateri so nam pripravili kosilo v slogu najboljših gostinskih tradicij.

Zato čutili potrebo čestitati in se še enkrat zahvaliti upravnici in osebju tega že tako znanega zdravilišča. Zelim jim povedati, da so ogromno doprinesli k nepoznanosti tega dneva, ne samo z obedom, ki je bil res presenetljiv, temveč tudi z vžadjem, ki so ga ustvarili s svojo izredno sposobnostjo in ljubeznivostjo.

PATRICK GLACHANT
60-Rue St. Lazare
PARIS 9, FRANCIJA

„Najdbe evropskega slovesa“

Članek s takim naslovom je 23. julija objavil mariborski Večer. V njem avtor opisuje razstavo novih arheoloških izkopavin v Novem mestu ter pravi, da je najdbišče na Znančevih njivah eno najpomembnejših v Sloveniji. Posebno je pohvalil to, da so najdbe pokazali širšemu krogu ljudi še pred koncem izkopavanja, pri čemer je zapisal:

»Na koncu bi veljalo posebej omeniti pri nas dokaj redko prakso, da se najdbe arheoloških izkopavanj prikazuje širšemu krogu obiskovalcev še pred koncem izkopavanja. To ni senzacionalistična prenapetost, temveč pri nas vse prerada praksa populariziranja znanstvenih dejavnosti, ki sicer niso gospodarsko interesantne. Morda prav zato ni čudno, da so novomeška izkopavanja izdatno podprla tudi tamkajšnje gosposarske organizacije.«

K. S.

Medved ali človek?

Divjad po poljih povzroča vedno večjo škodo — Povračila za škodo so, gledano v celoti, velika, vendar še vedno premajhna — Koga družba štiti: divjad, ki dela škodo, ali človeka, ki plačuje davke?

Divjad nas preganja izpod gozda proti dolini, so mi že pred leti tožili ljudje v Kotu pri Ribnici, pa tudi v drugih krajih na obrobju doline. Kjer so bile nekoč njive krompirja, koruze, pšenice itd., so zdaj le še košenice, pa še te pred divjadjo niso varne. Njive so vedno nižje, proti dolini za njimi pa se pomika tudi nepregledna čreda medvedov, srnjadi, jelenjadi in kar je še lačnih gozdnih prebivalcev. Nenasitni so ti naši prijatelji, ki jih lovi tako ljubosumno čuvajo, bojda za krepke devize. Končno, divjad je zaščiten, kaj pa ljudje?

Po podatkih lovskih druženj v ribniški občini so lansko leto izplačali kmetovalcem za dva milijona 251.000 starih dinarjev škode, povzročene od divjadi. Največ škode so po teh podatkih zakrivil medvedje in prašiči, pa tudi ostala divjad ni preveč »nedolžna«. LD Ribnica je izplačala skoro 310 tisočakov odškodnine, LD Sodražica 230.000 din, Loški potok nad 304.000, Velike Poljane nad 305.000 starih dinarjev, najgloblje pa so morali seči v žep dolenjski lovci, ki so izplačali za 825.577 starih dinarjev škode. Na območjih vseh lovskih druženj so skoro najbolj zahtevni medvedje in prašiči, le v Sodražici, kaže, gojijo manj te divjadi, saj je napravila škode samo za dobrih 66 starih tisočakov.

To so seveda le uradni podatki o škodi, dejanska, torej neplačana škoda pa je veliko večja. Ljudje se pogosto pritožujejo, da jim komisije zelo nizko ocenjujejo škodo in navadno ne dobijo plačano niti seme, kje je še trud in vse ostalo. Največje težave imajo z divjadjo verjetno v Grčaricih, kjer nobena, še tako dobro zavarovana njiva ni varna pred požrešnostjo divjadi. Ljudje si ne znajo več pomagati, posebno še, ko z uradnih mest zvedo, da je to gozdno področje zaščiten za divjad, in če ne morejo njiv obvarovati, naj pač ne sadijo ničesar več. Ljudje pa so trmast in hočejo živeti, saj zaslužki v gozdu navadno komaj pokrivajo najnujnejše potrebe. In še obdelujejo njive. Pri tem pa si mislijo, da je pač hudo napačno, če je divjad pred ljudmi zaščiten, ljudje oziroma njihovi pridelki pa pred divjadjo ne. In ta človek, kmet ali delavec z ohlascem, v redu plačuje družbi davke, prispevke, prispevke na prispevke, prispevke za različne zgube, končno pa še samoprispevek, divjad pa ne. In če medved poškoduje ali pokonča človeka, bo kaznovan le, če ga bodo ujeli (kar je malo verjetno), v nasprotnem primeru pa bo za poškodovanega medveda človek plačal krepko kazen!

Sicer pa je še dobro, da pri nas ni slonov, tistih pravih. Koliko škode in preglavic bi nam napravili šele ti!

F. GRIVEC

Odmev na „Lovski nasveti kmetovalcem“

9. maja je bil v našem listu objavljen članek z nasbe: ti kmetovalcem, kako naj zavarujejo svoja polja pred divjadjo. Pisec navaja odločitev novomeške lovske družine, da ne bo povrnila nobene škode, ki jo je povzročila divjad, če niso polja ograjena z žico in s konzervnimi skatami.

Moje mnenje je, da ta postopek omenjene lovske družine odkriva njeno nesposobnost, da bi svoja področja učinkovito nadzorovala. S to odločitvijo bi pripravila tudi nekaj denarja na račun kme-

ti. Tovariši iz lovske družine dobro vedo, da se bo za zavarovanje polj odločil le malokdo. Le kje naj kmet vzame denar za kilometre dolga ograjo? Če bi se res vsi odločili za predlagani ukrep, kakšna bi bila potem naša dežela, polna žičnih ograj in konzervnih skat!

Lovska družina naj bolj naravno upravlja red v lovišču in odstranjuje višek divjadi, ki povzroča škodo! Tako bi se zmanjšali odškodninski zahtevki kmetovalcev in s tem tudi stroški lovske družine. Pridobili bi si tudi zaupanje

Še več prometnih znakov in opozoril!

Prometne nesreče terjajo tudi na metliškem območju marsikatero žrtv. Mnogi vozniki vozijo prehitro ali pa neprevidno. Na zadnji seji občinske skupščine so sklenili, da bo morala komisija za varnost prometa postaviti potrebne znake in opozorila na vseh nevarnejših mestih v sami Metliki, v nekaterih drugih naseljih in ob cestih.

FRANC UCMAN, Gumberg 8, Otočec

PISMA UREDNIŠTVU

O tabornem redu na Valeti

Kadar živimo v skupnosti — v tabornem — mora potekati življenje po določenem redu. Glede na starostne stopnje pa se pravila tabornega spreminjajo. Medtem ko so dnevna pravila za vse enaka, je treba različno ravnati glede večernih ur in zabav oziroma plesov.

Dnevni red se objavi taborec pri prvem zboru, ko se tabornjenje prične, čeprav ga večina pozna že s prejšnjih tabornjenj. Če se kdo ne strinja s tem redom, zapusti tabornjenje, kdor pa ta red krši, mora po sklepu vodstva takoj oditi domov. Letos smo imeli oba primera.

Naš dnevni red je v tem, da imamo določeno uro za vstajanje, zajtrk, zbor, kosilo, kopanje, večerjo, zbor in spanje. To ni tako hudo niti za mlajše niti za starejše. Težave se pojavljajo pri večernih izhodih v Portorož na javne plesne. Mladina višjih razredov osnovne šole in prvih razredov srednjih šol je hotela kar vsak večer na ples pozno v noč. S tem se vodstvo ni strinjalo, ker ni vzgojno, da taka mladina povzroča in poleg vsega sklepa tudi poznavanja z včasih tudi vsiljivimi tujci. Mislim, da se z nami strinjajo vsi starši, pa tudi vodstva šol.

Ali ima pisec Marjan Bauer v članku o tabornjenju na Valeti, objavljenem v Delu, 25. julija, tak dnevni red za vojaško disciplino ali ima v mislih le prepoved za ples vsak večer? Ali bi on vodil tako tabornjenje, kjer bi vsak delal, kar bi hotel, prihajal, kadar bi ga bila volja — seveda, če bi mu starši sploh zaupali svoje otroke?

V članku tega pisca me je zabolel sum, da ima vodstvo tabora osebnost koristi. Če pred vojno sem vodila več tabornjenj. Po vojni sem bila starešina na številnih tabornjenjih novomeških tabornikov. Zdan sem že deseto leto v vodstvu tabora Partizan Novo mesto. Čeprav sem v vodstvu, sem še vedno plačala popolno tabornitino in se na tabornjenjih tudi marsikomu odpovedala v korist taborec — mladini.

Prof. VLADA JANKOVIC
Novo mesto

Še enkrat

»Kombajn se je prevrnil«

Tovariši uredniki!

Pisec omenjenega članka 18. julija letos ni prikazal pravega stanja stvari in je zato to pisanje le voda na mlin odgovornim tovaršem iz metliške občine, ki kažejo zadnja leta do Gradčanov dokaj mačehovski odnos.

Na našem območju je bila žetev opravljena vsaj 10 dni prepozno, posebno za »rdečo« sorto pšenice. Tiste dni so se ljudje s strahom ozirali v nebo, ker so se bali dežja, ki bi napravil veliko

škodo, posebno se, če bi bilo vetrovno. No, kljub temu da ni bilo dežja, je škoda velika. Pšenične njive, ki so jih zasejali z repo, so iz dneva v dan bolj zelene, ker je osipana pšenica že vzklila. Razen materialne škode bo to prav gotovo slabo vplivalo tudi na sosedске odnose. Med ljudmi je bilo mnogo negotovnosti, ker so bili kaznovani na tak način; po mnenju nekaterih zato, ker krajevna skupnost Gradac ni hotela prodati gradu v Gradcu.

Omenjeni članek skuša opravičiti zakasnitev žetve s polvarjenimi stroji in pomanjkanjem rezervnih delov. Sem mnenja, da morajo biti stroji za žetev brezhibno pripravljeni, vključno z rezervnimi deli. Razen tega je na obvestilih med drugim pisalo, da naj tisti, ki nimajo dobrih žitcev, začnejo ročno. To je očitno posmehovanje. KZ Metlika dolgo časa ni dovolila, da bi na našem področju čeli kombajni kmetijskega obrata Krasinec, ker je ta last črnomaljske občine. Ponovna ročna žetev pa bi gotovo pomenila velik korak nazaj v razvoj vasi.

Take primere bi morala obravnavati tudi občinska skupščina Metlika in delati v duhu Titovega govora, ter ostro nastopiti proti prilaščanju družbenih sredstev in porajanju privatnih tovarniških obratov. Na delovna mesta je treba namestiti ljudi, ki so moralno, politično in strokovno sposobni. Če bi upoštevali vse te čimtelje, prav gotovo ne bi nekatere dogodke, kot npr. upravičene akcije jugoslovanskih študentov (z izjemno skrajnežev), razlagali tako enostransko.

ANTON STAMPOHAR
Gradac 44 v
Beli krajini

„GORJANCI“, protestiram!

Ze nekajkrat sem se peljal s sobotnim autobusom podjetja »Gorjanci« iz Ljubljane v Sentjanj. Vedno je bila to neprijetna vožnja; zadnja, 20. 7., pa je presegla vse meje moje potrpežljivosti.

V autobusu je pritrjena tablica, na kateri piše, da je v njem 40 sedišč in 20 stojšč. To je najbrž dovoljena in za varno vožnjo preračunana obremenitev. V autobusu pa nas je bilo več kot 110 potnikov! Stevila si nisem izmislil: stal sem nekje v prvi polovici voza in sem do tja naštel 22 stoječih potnikov. Za mano pa jih je bilo še nekaj več. Kako je bil autobus nabit, pove tudi to, da sta morala na ljubljanski postaji dva moža, ki nista mogla vstopiti, pomagati zapreti ena od obeh vrat. V tako nabitem autobusu je vožnja po slabih dolenjskih cestah vse prej kot kulturna in udobna ter varna. Vprašujem se, kje so organi, ki bi preprečili tako brezvestnost avtobusnega podjetja »Gorjanci«. Klavno živino prevažajo lepše!

»Gorjanci«, protestiram proti takemu prevozu potnikov! Kdor plača vozovnico, ima menda pravico do udobne vožnje. Tudi za Dolenjce ni več vse dobro; minili so časi, ko smo se ob praznikih vozili v tovarnih vagonih, pa tudi »sardine« v vozilih »Gorjanci« nečemo biti. Kulturni prevoz ni nekaj, česar nam ne bi mogli zagotoviti.

Se nekaj: omenjeni autobus je bujno »okrašen« s sladkobnimi razglednicami in slikami iz tujih revij. Prava galerija slabega okusa. Med slikami je tudi ena, ki kaže nek evropski kraljevski par. Ko sem nekoč vprašal sprevodnika, kaj za šalo kot zares, ali so pri podjetju »Gorjanci« marširali, mi je odgovoril, da me to nič ne briga. Pa me. Autobus je javno prevozno sredstvo in ne more biti okrašen po dvomljivem okusu njegovega neposrednega oskrbnika. To menda na upravi vedo.

JANEZ KOS
Zvezdarska 1, Ljubljana

Slovak Alexander Iličko se je takoj po prihodu v Kostanjevico spoprijel s hrastom. Tako je nastajal njegov kip Anka (Foto: Mirko Vesel)

Aleksander Iličko

V zatišju kostanjevškega gradu, kjer je hrast res material, ki se oblikovalcu vsepovsod vsiljuje, ustvarja letos tudi slovaški kipar Alexander Iličko. V dneh, ko doživlja njegova domovina pretrese, kot jih v prejšnjih desetletjih in stoletjih še ni, se je spoprijel s temo, ki govori o svobodi. Njegov kip »Judita in Holoferne« raste pred našimi očmi, ko obdeluje hrastovo deblo z ostró sekíro. Kasneje bo svojo temo izostril še s kiparskimi dletí. Eno delo, kip je imenoval Anka, pa je pred kratkim že dokončal.

»Zelo mi je všeč v Kostanjevici,« pravi kipar Iličko in razgrinja pred menoj skice del, ki jih namerava ustvariti na letošnjem kiparskem simpoziju. V Kostanjevico na Krki je prinesel s seboj bogate izkušnje, saj je njegov najljubši material prav les in skulpture v lesu je v svoji domovini in drugje že nekajkrat razstavljal. Alexander Iličko se je rodil leta 1937 v Bratislavi, kjer je v letih 1954 — 1961 študiral na visoki šoli likovnih umetnosti ter v kasnejših letih prejel za razstavljena dela več nagrad.

Z njim se je mogoče pogovoriti kar po slovensko. Čeprav sta jezika drugačna, so besede vendarle slovanske in blizu. »Delo zahteva veliko truda in močan moraš biti, da si mu kos,« pravi Iličko in si z roko obriše pot z obraza. Časa ne sme izgubljati, zlasti kadar je dan res tak »kot da bi bil iz srebra vliat«. Kretanje njegove roke, ki obdeluje hrast, so premišljene in odločne. V dneh, ko je Iličko v Kostanjevici na Krki, se je spoz-

Zaželena anonimnost

Brežiška delavska univerza se je odločila, da bo imela letos dve vrsti osnovnih šol. Poleg redne večerne še dopisno, za katero je posebno veliko zanimanje. Ko so skušali ugotoviti, zakaj se ljudje raje odločajo za dopisno šolo, se je izkazalo, da je glavni vzrok za to anonimnost. Slušatelji lahko namreč ostanejo do zaključnega izpita »v senci«.

Andrej Debeljak zopet razstavlja

V soboto pred dnevom vstaje je v ribniški delavski univerzi odprl razstavo svojih risb in barvnih krokijev domačin, slikar amater Andrej Debeljak.

Debeljaka kot slikarja — amaterja, predvsem pa kot vžigovalca v les, ribniška in festivalska publika že dobro pozna. Letošnja njegova razstava prirejena v počastitev dneva vstaje, je namreč že njegova peta razstava v rodni Ribnici. Doslej je bodisi sam, bodisi družno s kolegi amaterji reprezentiral predvsem vžiganka v les, letos pa preseneča z vrsto svojih risb in krokijev. Če izvajamo vžiganja ribniških motivov po naročilu — tovrstnih Debeljakovih stvaritev po ribniških domovih res ni potreba posebej iskati — nam je doslej na svojih razstavah prikazal tudi vrsto vžigank, ki so tako v motiviki kot v tehniki že kazale prve rezultate Debeljakovega osebnega odnosa do sicer amaterskega umetniškega ustvarjanja. Z nekaj besedami: Debeljak nas je od razstave do razstave bolj prepričal, da v njem tli openj zavestnega likovnega oblikovalca, ki išče in si prizadeva najti lasten izraz v oni vrsti likovne tehnike, ki je veljala zgolj za krasilni element. In v dosti primerih mu je to tudi uspelo.

Letošnje risbe in barvni krokiji nam ga razkrijejo še z druge strani, kot risarja, zapisovalca vizualnih vtisov, čustvenih nihanj. Precejkrat se nesiguren v izrazu, skuša svoja občutenja prebiti v fantazijske vizije človeške razdvojenosti, groze in trpljenja ter v njih ostaja tudi najbolj prepričljiv. Njegovi barvni krokiji Ples strašil, Vojna, Protest in Trnje resnično izpričujejo občutenost motivov. Manj prepričljiv je v barvni fantaziji. Risbe s krajinskimi motivi, med katerimi je vsekar najuspešnejša Kozolec, sodijo sicer prej v album delovnih krokijev, vendar pa

nam kažejo avtorja tako rekoč pri delu, pri pripravi na likovno in kompozicijsko bolj dodelane stvaritve, ki jih od njega pač že smemo pričakovati.

Če nam je Debeljak ob tokratni svoji razstavi odkril del svojega ateljejsko-studijskega dela, zapisov svojih iskanj in prizadevanj, nam je pravzaprav le pomagal slediti mu na poti osebnega razvoja in lastnega prizadevanja do polnega uresničenja umetniškega hotenja: do jasne zrcalne podobe ustvarjalca. Kljub čezuri, ki bi jo njegova letošnja razstava v njegovem likovnem razvoju lah-

ko pomenila, mu pa priznanje napredka vsekakor gre, saj ga vprav namerna prezentacija študijskih risb in krokijev znova predstavlja kot zavestnega in vztrajnega iskalca poti in ciljev, ki se jim je predal.

Razstava, posvečena dnevu vstaje, je med Ribničani, predvsem med mladimi, vzbudila precej zanimanja. S priznanjem, ki ga Debeljak ob njej zasluži, pa mu hočemo dokazati, da budno sledi umetnikovem delu in prizadevanju in da nam bo čez čas spet dolžan odgovor.

BRANKO KOROSEC

OB PRVI SAMOSTOJNI RAZSTAVI

Peter Vene-kipar amater

Samouki kipar Peter Vene, 25 letni električar iz Sevnice, je z razstavljenimi predmeti v Sevnici opozoril na svoj tanečni umetniški čut, kljub temu, da se s to vrsto umetnosti ukvarja šele dve leti.

Razgibanost duha in bujnost domišljije izpričuje že osnovni material — korenina, ki jo s svojim delom spretno oblikuje v vsebinsko izpoved. Svojo veliko umetniško nadarjenost, predvsem pa težnjo po razgibanem in plastičnem upodabljanju, je dokazal že pri vojaki, kjer se je začel umetniško izživljati. Prvotna dela, v katerih se kaže pretirano vrednotenje senc in osvetljenih predmetov, imajo še bolj plakadni izraz.

Pred dvema letoma ga je na razstavi zasavskih amaterjev nekdo navdušil za oblikovanje korenin. Tako se je v svojem umetniškem iskanju nekako ustalil. Pomembno je predvsem to, da se je odrekel cenenu lišpu, ki je zna-

čilen za koreninarje; svojih izdelkov ne namerava prodajati. Kljub temu, da Vene prav gotovo ne pozna likovne teorije in zgodovinskega razvoja skulpture, njegove stvaritve v ničemer ne vzbujajo vtisa naivnosti, kot je to primer pri mnogih amaterjih. Koreninam skuša dati že moderen izraz. Med najbolj uspešna dela sodijo naslednja: Apokalipsa, Eva, sv. Kristof, Hirošima in Vietnam. Vene namerava ustvarjati v prihodnje tudi v železu, betonu in kamnu.

Likovni pedagog Aleksej Fenoš iz Sevnice meni, da je oditek nekega kvaziakademskoga stila, ki ga očitajo Venetu, neutemeljen in da je samouki kipar pokazal izredni čut za umetniško upodabljanje.

Skratka, pristnost in življenjskost sta Venetovi največji odliki.

J. KRZIC

Vedno lepše najdbe!

Pri odkopavanju halštatskih grobov na Znančevih njivah v Novem mestu prihajajo arheologi, ki jih vodi Tone Knez, kustos Dolenjskega muzeja, na čedalje lepše in dragocenejše najdbe. V zadnjih dnevih so odkrili dva izredno lepa in bogata grobova. V enem izmed njih so našli še drugo bronasto situlo, kar je vsekakor izredna najdba. V drugem grobu so našli bogate bronaste predmete. Te redke in dragocene najdbe so dvignili iz zemlje pod vodstvom Darinke Virantove preparatorke Narodnega

muzeja iz Ljubljane.

Najdbe na Znančevih njivah so že obiskali domači in tuji arheologi iz Avstrije, Zvezne republike Nemčije in Italije. Te dni so prišli na ogled tudi člani arheološke ekipe, ki odkriva prazgodovinske naselbine nad Stično.

Na avtomobilu je počila guma

29. julija popoldne se je voznik osebnega avtomobila Herman Kolman iz Dobove peljal od doma proti Selam. Med vožnjo mu je počila prednja desna guma, da ga je zaneslo v betonsko škarp. Na avtomobilu je za okrog 800 dinarjev škoda.

Takole smo v ponedeljek popoldne na Znančevih njivah v Novem mestu naleteli na naše arheologe: dr. Staneta Gabrovec, dr. Otta-Hermana Freya iz Nemčije, domačina Toneta Kneza in Petra Petruja; pravkar opazujejo preparatorke Darinko Virant iz Ljubljane, ki je zamavčila drugo, ta dan izkopano posodo, prvo pa vidite desno na sliki. V sredini spredaj: izkopano posodo iz dvatisočletnega groba v glini bo preparatorke pravkar obdala z mavčnim oklepom, nakar bodo dragocene izkopanine strokovnjaki v Ljubljani dokončno restavrirali (Foto: Mirko Vesel)

Mesto na zemljevidu Evrope

Arheološka raziskovanja na Znančevih njivah v Novem mestu se te dni znova bližajo enemu svojih vrhov. Znova se bo pred nami razgrnila gomila in nam bo, čeprav je prizorišče smrti, odkrila z nemo govornico predmetov marsikaj o življenju halštatskih Ilirrov, o življenju ljudi, ki so pred več kot 2000 leti naseljevali ta čudoviti svet ob Krki; ta govornica predmetov, ki so jih pokopnikom polagali k nogam na pot, v katero so verovali, je neizcrpna. Tisti, ki jo zna brati v odtlenkih barv ilovice, drobnih znamenjih, razsajenih po čisti ilovici, jo prevaja v našo govorico. Od nekdanj se ljudje zanimajo za življenje in ease, ki so minili. Morda se zanimajo zanje tudi zato, da bi bolje spoznali sebe...

Le malokdaj so arheološka izkopavanja na Dolenjskem vzbudila toliko pozornosti, kot so jo letošnja v Novem mestu. Le malokdaj je bil stik znanosti z javnostjo tako pristen. Po nekaj mesecih izkopavanja so se ljudje lahko spoznali z rezultati dela na Znančevih njivah v Dolenjski galeriji, ko so v spodnjih prostorih razpostavili v vitrine izkopanine. Bilo je tako, kot da se sprehajamo v kakem znanem evropskem muzeju, saj so bili razstavljeni tudi za znanstvenike izredno presenečenje. Keltski kantharos, posoda z dvema ročajema, posoda v obliki zelo stilizirane ptice ter vrsta drugih predmetov je potrjevala pomembnost letošnjega najdišča. Novo mesto se je tako še enkrat, tokrat z velikimi črkami, vpisalo na Zemljevid Evrope kot eno najpomembnejših naselbin halštatskih Ilirrov v alpskem prostoru. Najdišče se ni povsem raziskano. Kaj bo prinesel jutrišnji dan, še ne vemo. Morda ponovno sporočila v obliki bronaste vedrice, na kateri bodo upodobljeni prizori iz življenja nekdanjih staroselnikov?

Mesto se je znova vpisalo na zemljevid Evrope.

P. BRESČAK

Mercator

KOZMETIKA • USNJENA GALANTERIJA • BIŽUTERIJA • MOSKA, ŽENSKA, OTROŠKA KONFEKCIJA IN PERILO • TEKSTILNO BLAGO • ŠPORTNE POTREBŠČINE • STEKLO • PORCELAN • GOSPODINJSKE POTREBŠČINE • ELEKTROAKUSTIČNI APARATI • ELEKTROGOSPODINJSKI APARATI • POHIŠTVO • ŠOLSKÉ POTREBŠČINE

do MILIJON Sdin KREDITA — tudi brez porokov!

blagovnica
novo mesto

Trojčki Janko, Metka in Anica kmalu doma

Belokranjski trojčki se dobro počutijo – Družina Hudorovac živi v zelo težkih razmerah – V podjetju »Zora« že zbirajo za trojčke – Na socialnem skrbstvu v Črnomlju razmišljajo, da bi namesto denarne pomoči popravili hišo, v kateri bo poslej živelo 9 ljudi

Ker naših »novih trojčkov« se ni doma, smo obiskali pretekli četrtek samo njihove starše in bratce.

Očeta Marjana Hudorovca smo dobili v tovarni »Zora« v Črnomlju, kjer je v službi. Povedal je, da trojčkov v družini seveda niso pričakovali. Bili so presenečeni, še bolj pa zaskrbljeni, saj so doma že štiri otroci: Marjan, Kazimir, Staniko in Bojana, ki še vsi hodijo v šolo. Sedaj pa kar naenkrat še tri! Samo z očetovo plačo bo šlo res težko, saj zasluži okoli 600 din, največ 700 din na mesec. Njegovi najbližji sodelavci so že zbirali 350 din, pravzaprav so mu za ta denar nakupili nekaj perila, rjuhe in podobno. Marjan Hudorovac dela v »Zori« že deset let, sicer pa ima 24 let delovne dobe. Direktor podjetja pravi, da je dober delavec in da mu bo podjetje rado pomagalo. Ko bo prišel te dni

domov sindikalni predsednik, bodo izvedli nabiralno akcijo še po drugih obratih.

Na socialnem skrbstvu v Črnomlju nam je tov. Milena povedala, da kakšne zbiralne akcije še ni, dali pa so že materi Zvonki 200 din, vendar jih ni hotela vzeti. Pravi, naj raje za ta denar kupijo perilo, da bo imela vse pripravljeno, ko bodo trojčke pripeljali domov. Prosila je, naj se zbira denar kar na posebnem računu pri socialnem skrbstvu. Družina Hudorovac sicer živi v svoji hiši, vendar je ta že sedaj premajhna. Tov. Milena pravi, da bi najprej morali popraviti okna, ometati hišo zunan in znotraj in narediti strop. Ta popravila bi morala biti končana v štirinajstih dneh, še preden bi trojčki prišli domov.

Obiskali smo tudi tov. Jurejevičeva, babico, ki je pomagala pri porodu. Zvonko je obiskala dvakrat že pred

porodom. Ker se ji je zdelo, da bodo najbrž dvojčki, jo je povabila v posvetovalnico za mlade matere, vendar Ciganka ni hotela tja in jo je morala babica potem skoraj na silo pripeljati. Rodila je 26. julija okoli 5. ure zjutraj. K porodu so poklicali babico, vendar sta bila ob njenem

Hranilna knjižica belokranjskih trojčkov

Referent za socialno varstvo pri občinski skupščini Črnomelj nam je v torek dopolnilne sporočil število hranilne knjižice, na kateri bo skrbstveni organ črnomeljske občine zbral denarne prispevke za belokranjske trojčke družine Hudorovac. Pomen, ki se bo nabral na tej knjižici, bo uporabljen samo za potrebe trojčkov, z njim pa bo razpolagal skrbstveni organ pri občini. Številka hranilne knjižice:

501-620-7-78-7200-4583

Del vse or an'zac je indikal e po ru'znice, občan: p iskoč te na pomoč dru'ini Hudorovac in njenim trojčkom!

prihodu rojena že dva otroka. Porod je potekel brez kakšnih posebnih težav. Zvonka je imela pripravljenih le kakšnih deset plenjc, ker ni pričakovala tolikšnega naraščanja. Dojenčki so bolj malo tehtali, zato so jih morali odpeljati v Ljubljano. Ciganka je prosila, naj vsaj eden ostane pri njej doma, nato pa je le popustila. Sedaj se trojčki v Ljubljani kar dobro počutijo. Vsi trije so zelo živahni in so jih morali vzeti iz inkubatorja, ker so bili preveč nemirni.

Pogledali smo tudi na Lok-

ve, kjer imajo Hudorovčevi hišo. Zvonke ni bilo doma, ker je odšla v Črnomelj po lonec za kuhanje perila in po kad za kopanje dojenčkov, da bo vse pripravljeno do njihovega prihoda. Ko smo se vrnili, je bila vsa družina doma. Zvonka se še malo slabo počuti, vendar že težko čaka, da pridejo Metka, Janko in Anica (tako je trojčkom ime) domov. Dobila bo porodnino za vse tri dojenčke in pravi, da bo vse porabila za nakup plenjc in perila.

V nedeljo sta Marjan in Zvonka šla obiskat trojčke v Ljubljano. Oče je povedal, da prej nista mogla na pot, ker je bila Zdenka slaba, pa tudi vožnja precej stane, zdaj pa je treba za denar še posebno paziti.

Tako imamo na Dolenjskem kar trikrat trojčke. Najstarejši so novomeški trojčki, potem trojčki iz Segonj pri Skočjanu in zdaj še ciganski trojčki iz Lokev pri Črnomlju. Lepo bi bilo, če bi Bela krajina poskrbela, da se čez noč narasla družina Hudorovac izkoplje iz prvih težav, ki res niso majhne. Če prej je bilo težko, sedaj bo pa še težje. Ko smo čakali zadnjič tov. Mileno na socialnem skrbstvu v Črnomlju, smo se mi-

ZVONKA IN MARJAN HUDOROVAC s tremi svojimi fanti, četrto fotografirati, tako mu je bilo nerodno. V ozadju: skromen, a zdaj premajhen dom za 9-člansko družino (Foto: M. Vesel)

Od živih organizmov do avto

Te dni je izšla v Kijevu (glavnem mestu ukrajinske SSR) knjiga pomembnih ukrajinskih popularizatorjev kibernetike in bionike V. Doljatovskega in I. Ponomareva, z naslovom »Od živih organizmov do avtomatov«.

Knjiga je pritegnila pozornost bralcev z originalnimi napovedmi. Avtorja, na pri-

mer, domnevata, da bo bionika odprla pot za iznajdbo načina vračanja sluha gluhim. Avtorja napovedujeta bliščeče zmage bionike v najbližji prihodnosti, vendar trdita, da je težko verjeti, da bodo znanstveniki ustvarili »miselni stroj«, ki bi bil razumnejši kot človek. Bionika ravno potrjuje, da so podatki žive-

ga organizma dišni podatki kibernetičnih njunem more ustvariti šega od tist rila narava ga razvoja znanstveniki sredstev bioniki spešiti znanstveno revolucijo in tuj, ki bodo ke tehnike sili dni.

»Pomagati bo treba, ne bo šlo drugače!« pravi črnomaljska babica tov. Jurejevičeva.

mogrede pogovarjali tudi z dvema ženskama o ciganskih trojčkih. Ena je takoj, ko je slišala, da bo najbrž zbiralna akcija, pripomnila, da za Cigane poskrbijo, za druge, ki so tudi potrebni pomoči, pa ne. Lahko bi malo pogledala okoli sebe in bi videla, da se marsikateri sami ne potrudijo, da bi bil njihov položaj boljši in samo čakajo, kdaj jim bo od kod priletna pomoč.

Res ne vem, zakaj ne bi Hudorovčevim pomagali, saj je jasno, da bo en sam zaposlen človek resnično težko preživljal devetčlansko družino, pa če bi bil še tako priden (in Marjan Hudorovac je).

Menda ne bodo Belokranjci v tem primeru odpovedali, saj so znani kot radodarni ljudje?

NADA GASPIR

TOVARNA KONDENZATORJEV

ISKRA SEMIČ

Ob prazniku črnomaljske občine pozdravlja kolektiv vse delovne ljudi in občane!

Med žetvijo pšenice je na posestvu v Draškovicu zgorel kombajn. Pred tednom je med žetvijo zgorel še en kombajn. (Foto: Polde Miklič)

Zlato v bližini Dnjepra

Geologi neke raziskovalne ekspedicije so med raziskovanjem rajona Srednjega Prdneprovja odkrili zlato. Strokovnjaki primerjajo ta razsežni rajon Ukrajine po formaciji geoloških struktur z zlatonosnimi provincami v Južni Afriki in Kanadi. Raziskovanja so pokazala, da obstajajo možnosti za nadaljnje odkrivanje zlatonosnih žil in za industrijsko izkoriščanje teh najdišč.

Riše in piše Božo Debeljak

NEKAJ DNI PO ROJSTVU na oddelku za nedonošenčke v ljubljanski porodnišnici: trije živahni dojenčki Cigančki iz Črnomlja v naročju negovalke. (Foto: E. Selhaus)

KAJ SO PRED 50 LETI PISALE

DOLENJSKE NOVICE

Zlobne govorice o Njega c. in kr. Apostolskem Veličanstvu

■ OGLAS. — V zadnjem času so se raznesle med prebivalstvo različne zlobne govorice o Najvišjih osebah, Njega c. in kr. Apostolskega Veličanstva in Njenega Veličanstva cesarice in kraljice, kakor tudi o posameznih članih cesarske rodbine, ki so bile sicer od razsodnih oseb takoj spoznane in cenjene kot izmišljotine, od velike množice pa, ki nima samostojne sodbe in take govorice radevolje poslušajo, smatrane kot resnične. Te očividno od državi sovražne strani raznesene govorice so v svoji zlobnosti le preveč sposobne, enega najkrepkejših temeljev naše države, in sicer neomajano zaupanje prebivalstva do vladarske rodbine omajati spoštovanje, ki je bilo do redaj Najvišji cesarski rodbini povsod izkazano, oslabilo. Nedvomno je, da imajo zlobni činitelji vseh teh ostudnih govoric, naj se jih bo iskati v državnih mejah ali zunaj tistih le namen, državo samo zadeti, ko enega njenih najkrepkejših stebrov podkopavajo. Iz tega sledi za državno oblast in sploh za vsacega domoljuba resna dolžnost, vsem takim zlobnim govoricam najhitreje z vsimi postavnimi sredstvi nasproti se postaviti, posebno pa ljudstvu zlobne namene razjasniti. Prosim prečistiti župni urad, da sodeluje pri izpodbijanju teh sovražnih namenov s tem, da ljudstvo primerno pouči. — C. kr. okrajno glavarstvo Rudolfovo.

■ PREBRISAN GOSPOD je bivši ogrski ministrski predsednik Lukač. Na neki samotni pri Marijinji varih na Češkem je stopil nenadoma iz skrivališča pred dr. Lukača človek, ki je zahteval denarnico. Lukač pa je iznajdljiv gospod. Zato nosi v enem notranjem žepu denarnico polno bankovcev, v drugem pa prazno. Segel je v žep — ter izročil cestnemu roparju prazno denarnico, ki je radostno izginil v gozd.

■ MESTNA HRANILNICA V NOvem MESTU. V mesecu juliju 1918 je 241 strank vložilo 272.453 K 76 h; 206 strank vložilo 189.725 kron 92 hel.; torej več vložilo 82.727 K 84h; trem strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 23.000 K, stanje vlog 7.066.028 K 32 h, denarni promet 1.075.828 K 26 h; vseh strank bilo je 698.

■ UVEDBA POPOLNEGA NEDELJSKEGA POCITKA BRIVCEV NA KRANJSKEM. Z ozirom na pomanjkanje delovnih moči in z ozirom na to, da je bilo treba dati pomočnikom na delavne dni nadomestni počitek, so se člani deželne zadrge brivcev na občnem zboru dne 16. julija zjedinili in soglasno sklenili, da uvedejo od 1. avgusta 1918 popolni nedeljski počitek in da z istim dnem cene za potrebo primerno zvišajo.

■ HLEBEC KRUHA 200 kron! — Nedavno je bil na Dunaju aretiran neki vojak v ogrski uniformi, ki je prodajal hlebec ogrskega kruha po 200 kron.

(IZ DOLENJSKIH NOVIC — 8. avgusta 1918)

2

MIRKO VESEL

2

(Iz vojaškega lista ZA DOMOVINU)

Nedelja na brežiški trasi

25 mladincev iz brežiške občine se je udeležilo 12-dnevne prostovoljne delovne brigade. Gradili so pločnike ob cesti ki, bo nekoč glavna prometna žila Brežic. Pri delu so jim pomagali tudi mladinci iz Trebnjega, ki so se z enodnevnim obiskom oddolžili Brežičanom za lanske leto sodelovanje v Mokronogu. Od domačinov so se posebno izkazali taborniki in pripadniki domačega garnizona.

Bila je nedelja, vročina, po Ulici 21. maja v Brežicah pa so odmevali udarci krampov. Vmes so se oglašale lopate, kamioni so odvažali zemljo. In veliko glasov je bilo slišati, mladini, vedrih, šaljivih. Z balkonov stanovanjskih blokov pa so gledali stanovalci ves ta vrvež, ki jim bo v bodoče prihranil veliko časa s čiščenjem čevljev.

Malo smo jih zmotili pri delu da bi se kaj pomenili. Delo? — Hvala, dobro nam gre. Seveda utruja, pa ne preveč.

Hrana? — V redu. Nismo lačni.

Zabava? — Za to znano sami poskrbeti. Popoldne šport, zvečer trohica taborniškega vzdušja. In veliko dobre volje. Lepo nam je skupaj.

Prijateljstvo? Na višku! Z mladinci iz Trebnjega se še bolj malo poznamo. Popoldne bomo imeli več časa za to. Sedaj pa delamo.

In ker ni bilo posebnega vprašanja, je nekdo pripomnil, da je tudi z ljubeznijo vse v uredu. Stvar je bila vse, kakor vredna navdušenja, sicer pa so se že spet vsi smejali.

S čim se kdo ukvarja drugače, če hodi v šolo ali že dela — to je vedel le vsak za se. Čeprav se je pokazalo, da je bila večina srednješolcev (sicer različnih šol), ni manjkalo niti tistih, ki že sami delajo. Zaenkrat jim je bilo malo mar za take stvari. Veliko bolj je bilo važno, da so vsi isto delali, da so bili vsi že dobobra preznojeni in da

so vsem teknil sendviči, ki so jih dobili za malico.

Največ je bilo takih, ki so prvič delali v prostovoljni akciji. Pa bi se šli, če bi bilo treba. Saj je kar prijetno.

Takrat, pred dobrim tednom, je bila nedelja. Stanovalci novega naselja so gledali čez balkone ves delovni vrvež. Potem so zbrali nekaj denarja, s katerim so organizirali kupiti cigarete za kadilce in podobne malenkosti. Očitno ni nihče kazal namere, da bi pomagal prekopati kosček zemlje pred svojo hišo. Navsezadnje so bili mladinci brigadirji veseli prispevka. Pa vendar bi bilo nekaj udarcev s krampom bolj solidaren prispevek.

STANA KUNEJ

Prikrajšana za zrezek

Brežiška gospodinja je prišla v mesnico. Agrarje in železa zrezek. Mesar jo je vljudno napotil v sosednjo mesnico, češ da imajo tam popoldansko dežurno službo. Ko je prišla do druge mesnice, je našla vrata zaprta. Prikrajšana za zrezek, je v jezi sklenila tudi sama prikrajšati prvo mesnico za ravno toliko prometa, kolikor pri njeni hiši porabijo za meso.

NOV KONJIČEK MLADIH

Taborniki — čolnarji

Brežiški taborniki so ustanovili posebno skupino čolnarjev. Doslej šteje 12 članov. Njihov konjiček je gradnja čolnov, s katerimi se bodo lahko potem prevažali po Krki in Savi. Pri delu jim pomaga Matija Marinšek po poklicu strojni inženir, ki ima s podobnimi stvarmi že več izkušenj.

Zaenkrat imajo v načrtu dva kanuja. Seveda, če bodo lahko dobili za to potreben les. Nekaj jim je obljubila brežiška tovarna pohištva, pravijo pa, da je jesenov les, ki je najprimernejši, težko dobiti.

Druga težava pa je ustrezen prostor. Zaenkrat ga imajo pri podjetju Brežice vino, vendar ga bodo kmalu izgubili, ker ga bo podjetje preuredilo za svoje potrebe. Morda bodo dobili od turističnega društva Čatež zapuščeno kopalnico Grič, ki bi bilo za takšno dejavnost kot nalašč. Vendar bi tudi v tem primeru morali do zime najti še kakšen drug prostor, ker je kopalnica zgrajena v zimskih mesecih neprimerna za kakršnokoli delo.

Radio Brežice

PETEK, 9. AVGUSTA: 20.00 — 20.35 — Nove plošče RTB, obvestila in reklame, 20.35 — 21.15 — glasbena oddaja — Izbrali ste sami.

NEDELJA, 11. AVGUSTA: 11.00 — Domače zanimivosti — Kristina Zibert: O zaposlenosti v naši občini v prvem polletju — Vgojno predavanje: Razvoj malčka v drugem in tretjem letu — Oddaja za naše kmetovalce: Inš. Lojze Pirc — O tekmovalstvu traktoristov Spodnjega Posavja — Zabava vas ansambel Stipe Kovač — Nedeljska reportaža — Obvestila, reklame in spored kinematograf. 12.40 — Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 13. AVGUSTA: 18.00 — 19.00 — Svetujemo vam — Razgovor z umazaninim perilom — Jugotoni vam predstavlja — Literarni utrinki: Honore de Balzac — Obvestila in filmski pregled, 19.00 — 19.30 Glasbena oddaja: Diskofili vam predstavljajo svoje najnovejšje posnetke v taktu valčkov in polk.

Matični urad Artiče

V juliju ni bilo porok niti rojstev izven poročnice. Umrli so: Marija Ostrelj, preduktarica iz Zg. Obreže, 61 let; Franc Narobe, upokojenec iz Brezine, 65 let; in Mihael Pribožič, kmetovalec iz Dežanov, 81 let.

Slovenska mati - trpinka

20. julija smo položili v grob 63-letno ženo in mater Marijo Žugič iz Podbočja. Bila je slovenska mati — trpinka. V 23 letih je rodila 14 otrok, pri življenju pa jih je ostalo 12. Razen dveh so vsi poročeni in zaposleni. Pogreb je imela veličasten, kakor ga v Podbočju že dolgo ni bilo. Na zadnjo pot jo je sprejelo 11 otrok z družinami. Odsotna je bila le ena izmed hčera, ki je trenutno v tujini.

Zugičeva mati! Počivaj v miru in domača zemlja naj ti bo lahka! J. S.

Na sliki je prizor z nedeljskega tekmovanja starejših pionirjev z motorno brizgalno »Tomo« in polaganje cevovoda v Velikem Podlogu (Foto: Jože Zagorac)

Gasilska proslava v Podlogu

V nedeljo, 4. avgusta, je bila v Velikem Podlogu proslava v počastitev 40-letnice ustanovitve gasilskega društva. Dopoldan je bilo tekmovanje pionirskih gasilskih deset, popoldan pa predaja društvenega prapora pod pokroviteljstvom Agrokombinata Krško. Občinska gasilska zveza je ustanoviteljem društva Avgusta Longu, Antonu Strahu, Alojzu Lajkoviču, Ivanu Unetiču, Alojzu Rihiju in ostalim najzaslužnejšim članom izročila priznanje za dolgoletno sodelovanje.

Mlajši pionirji, ki so se pomerili v vaji z vedrovko, s štafetnim prenosom vode in v gasilski preventivi, so se razvrstili takole: Gasilsko društvo Gora pri Krškem

196 točk, Gasilsko društvo Podbočje 171, Gasilsko društvo Velika vas 166, Gasilsko društvo Smednik 111 točk. Starejši pionirji so tekmovali z motorno brizgalno »Tomo« in polaganju cevovoda in v znanju iz gasilske preventive ter poznavanju orodja. Rezultati so: Gasilsko društvo Veliki Podlog 215 točk, Gasilsko društvo Leskovec 196 točk, Gasilsko društvo Senovo 182, Gasilsko društvo Kostanjevica 183 in Gasilsko društvo Prekopa 182 točk. Zadnja tri mesta so doleteli z žrebom. Na koncu tekmovanja so gasilske desetine iz Senovega, Celuloze in Kostanjevice izvedle mokre vaje po veržnem sistemu, ko so reševali gospodarsko poslopje. Zg.

Z dinamitom nad skale

Več dni zaporedoma je bilo pri starem krškem mostu slišati eksplozije. Vodna skupnost, ki regulira strugo Save skozi mesto, si je morala pomagati pri odstranjevanju velikih skal z razstrelivom. Sicer pa poteka delo pri urejanju struge po načrtih, ker jih dokaj nizka voda ne ovira pri delu.

Več dela ali manj dajatev?

Naraščajoča konkurenčnost med zasebniki in podjetji na področju uslužnostnih dejavnosti v občini Krško. Kje so vzroki in kaj o tem mislijo pristojni organi za davčno službo in finance pri občinski skupščini?

Na področju občine Krško je prijavljenih okrog 280 zasebnih obrtnikov in gostincev. Obrtniki se ukvarjajo v glavnem z uslužnostnimi dejavnostmi. V zadnjem času je zlasti naraslo število zasebnih prevoznikov, povečano zanimanje pa je tudi za mizarstvo. Največ je seveda še vedno zasebnih gostincev.

Skupno prispevajo krški zasebni obrtniki 60 milijonov S din v občinski proračun. Vsa ta ni ravno previsoka, pojasnjuje pa jo dejstvo, da je v krški občini le malo večjih zasebnikov. Kljub temu pa predstavljajo uspešno konkurenco podjetjem. Tako so nastala na nekaterih področjih (mizarstvo, avtomehanika), še posebej pa v gostinstvu, precejšnja nesorazmerja.

Vzroke za to iščejo podjetja v razmeroma nizki davčni obremenitvi zasebnikov, medtem ko zasebniki sami pojasnjujejo te razlike s kvaliteto dela, z ugodnejšimi cenami in s podobnimi.

Po mnenju pristojnih organov davčne in finančne službe pri občinski skupščini so

vzroki za takšno stanje različni. Res je namreč, da je družbena kontrola na zasebnem področju premalo razvita. Še vedno se namreč močno spekulirajo, večje ali manjše utajitve dohodka in podobno. Zlasti pogosto se pojavlja drobljenje dohodka na več družinskih članov, zaradi česar vsota, ki jo doseže posameznik, ne doseže ravni, ki bi terjala večjo obdavčitev.

Na drugi strani pa delo na družbenem sektorju pogosto ni na potrebnih ravni, kar je

še posebno usodno za tiste dejavnosti, ki imajo razvito konkurenco.

Med mere, s katerimi bodo poizkusili razmere nekoliko vskladiti, spada učinkovitejša kontrola, ki bo vključevala tudi strožje kazni za nepravilnosti, nov predpis o plačevanju prometnega davka od prodane količine (kar bo omililo nesorazmerja predvsem v gostinstvu) in nov republiški zakon, ki bo vnesel več sprememb na področje davčne službe.

Malo kulture za poletje

Kaj pripravlja krška knjižnica po uspeli Jakčevi razstavi?

Sezona razstav umetniških del je v Krškem omejena na poletje. Predvidevajo, da bodo do novembra letos pripravili še tri. Prva bo na vrsti skupna razstava del Jožeta Svetine in Aleksandra Kovača, nato pa bosta razstavljala

še Ivan Čargo in Drago Tršar. V avgustu se bodo nemara dogovorili za razstavo slik kiparskih del tudi z romunskim kiparjem Ciucio, ki trenutno dela v Kostanjevici.

Doslej so bile razstave v krški galeriji precej obiskane. Posebno zadnja, Jakčeva, je presenetila zaradi precejšnjega zanimanja za nakup, ki ga sicer ni.

Skoda, da Krško nima primernega prostora tudi za zimo in da je denarja za takšne dejavnosti vedno premalo. Kljub temu, da je največ dela za razstave prostovoljnega, znašajo najnujnejši stroški za eno razstavo vsaj 100.000 S din. To pa je za knjižnico, ki ne razpolaga z velikimi sredstvi, velika obremenitev.

Tovariško srečanje v Podbočju

Združenje ZB NOV Podbočje priredi v nedeljo, 11. avgusta, tovariško srečanje bivših borcev, aktivistov in sodelavcev NOV. Ob 14. uri bo sprejem gostov, nato bodo razvili prapor in imeli vrtno veselico.

Podbočje (prej Sv. križ) je bilo med vojno znana partizanska postojanka. Skoraj vsi prebivalci desnega brega Krke (leva stran je bila pod nemško okupacijo) od Podbočja do Planine so sodelovali v NOV. Vas Planino so ustasi požgali že leta 1942 in pobili nad 30 mož in fantov. V borbi z okupatorjem je s tega področja padlo 88 borcev in aktivistov. Pred leti

so padlim postavili spominsko ploščo, v nedeljo pa bodo priredili spominsko srečanje in razvili prapor.

Krajevno združenje ZB NOV Podbočje vabi v nedeljo v Podbočje vse borce, aktiviste in druge sodelavce, ki so med vojno delali na tem področju.

V juliju manj kopalcev

Ceprav je kopalna sezona na višku, je bilo v preteklem mesecu na bazenu v Krškem precej manj kopalcev kot običajno. Predvsem prihaja manj kopalcev iz Hrvaške. Menijo, da so vzroki za to dim in saje iz bližnje tovarne, predvsem pa seveda tudi nestalno vreme.

TA TEDEN bo imelo predstavo občinskega sindikalnega sveta v Krškem sejo, na kateri se bodo pogovarjali o sklepih 6. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije in sestavili okvirni program dela.

POMANJKANJE CEMENTA je trenutno največja težava, ki tare poslovalnico Zelezmina. Veliko sezonsko povpraševanje po tem materialu je povsem izpraznilo zalogo. Predvidevajo pa, da ga bo že čez nekaj tednov na pretek.

KLJUB POLETNIM POČITNICAM krški soljarji pridno obiskujejo svojo knjižnico in čitalnico. Baje celo bolj kot v zimskih mesecih, ko imajo več skrbí s šolo in učenjem.

DROBIŽA PO 3 PAR primanjkuje, kot tarnajo blagajniki v trgovinah in gostilnicarji. Še bolj pa to občutijo porabniki, saj morajo plačevati navzgor za

okrožene zneske. Mogoče bo Dolenjska banka in hranilnica pokazala bralcem varok pomanjkanja zneska?

BREZ OZNACENIH PREHODOV za police so vse prometne poti v Krškem. Stare označbe so namreč že zdavnaj zbledele. Zaradi vse večjega prometa bi bile zebre nujno potrebne.

TURISTIČNA POSLOVALNICA SAP pripravlja za avgust dvodnevni izlet v Celovec, Udine in Benetke. V zadnjem času je namreč precej več zanimanja za takšne izlete kot za enodnevnne izlete v Trst, ki so bili v lanskem letu glavna zanimivost.

VESTI IZ KRŠKE OBČINE

KO SO BILI DRUGI NA TRASI, so štirje taborniki pripravljali taborni ogenj (Slika iz taborišča delovne brigade bratov Milavcev, ki so ga brigadirji postavili na brežiškem stadionu.) — Foto: S. K.

BREŽIČANI SE RAZBURJAJO

Nemir v kinu

Mladi razgrajči so si privoščili zabavo na račun tujih živcev

Ze precej časa je, odkar nagajivi mladoletniki motijo kino-predstave v Brežicah. V glavnem so to fantje, stari od 16—18 let, ki med celo predstavo dajejo svoje pripombe in »razlage« k prizorom na platnu, seveda neumestne ali celo zelo nesramne. Za opozorila uslužbenec kina se vseskozi niso znebili, nemoteno so si med predstavo prižigali cigarete in podobno.

Ljudje so se hudo jezili, vendar doslej nihče ni skušal odločneje stopiti na prste mladim razgrajčarjem. Nazadnje se je na Zavodu za kult. in prosveto v Brežicah, ki oskrbuje tudi kino, nabralo toliko pritožb, da so se odločili za prijavo pri občinskem sodniku za prekrške.

Prijavljenih je 9 fantov, ki bodo morali sedaj, radi ali neradi, na zaslišanje k sodniku za prekrške. S tem bo verjetno njihova zabava na račun tujih živcev, ki je bila morda namerna ali pa tudi ne, vsaj za nekaj časa pri kraju.

NOVO V BREŽICAH

POSLOVALNICA »KERAMIKA« (tovarna Jugokeramika iz Zaprčice) je te dni dobila novo pošiljko grobe porcelana za razprodajo.

V PETEK je bil v prostorih brežiške delavske univerze sestanek 28 deklet, ki so se odločile za zaposlitev v tujini. Zavod za zaposlovanje Celje jim je preskrbel šelo v kartonskih tovarnih v Nürnbergu.

ZA ZADNJO IN PREDZADNJO izmenje se še vedno dovolj prostih mest — so povedali pri zvezi prijateljev mladine, ko smo se zanimali, koliko otrok bo letos še preživelo počitnice v Savudriji. Starši jih še vedno lahko prijavijo.

PRODAJA PERUTNINE v prodajalni mesnega podjetja Koka iz Vraždana je zelo uspešna. Vsak mesec prodajo za približno tri milijone S din kokoši in piščancev. Kupci so večinoma Brežičani in okolici.

KNJIŽARNA IN PAPIRNIČA v Brežicah ima nabavljene skoraj vse šolske potrebščine. Čakajo samo še na nekaj učbenikov, ki še niso izšli. Soljarjem priporočajo, da si vse potrebno preskrbijo čimprej in se tako izognejo preveliki gneči na začetku šolskega leta.

TUJCE POSLJEJO večkrat na Otočec ali v Dolenjske Toplice — so povedali v brežiški turistični poslovalnici. V brežiški občini namreč nimamo vikend hiše, po katerih turisti pogosto povprašujejo.

MOST ČEZ KRKO je že dobil zaplate. O novem mostu pa zaenkrat nič! Sedaj pa le previdno po zaplatih, da se te ne odpovedo. Predolgo bi bilo namreč čakati na nove...

BREŽIŠKE VESTI

Dolžnikov več kot za milijardo

Polletni obračun v največji sevniški tovarni pove, da so dobro gospodarili — Za jesen so pripravili nekaj novosti — Septembra bodo sprejeli v uk približno 100 delavk

V našem gospodarstvu se vse pogostejše dogaja, da delovni organizaciji, ki je prizadevna in dobro gospodarila, delajo težave drugi, predvsem tisti, ki kupujejo blago, plačati pa ga niso zmožni. Tako je onemogočeno normalno poslovanje tudi boljšim podjetjem. Prav isto ugotavljamo tudi za sevniško Lisco. Kaj pomeni prodano blago, če pa ni od njega nobene koristi?!

Sevniška tovarna izvozi 35 odstotkov vseh izdelkov na

področja s konvertibilno valuto. Če se bodo uresničila vsa predvidevanja — kar je zelo verjetno — bodo ustvarili letos za več kot milijon dolarjev prometa samo s tujino. Torej na zunanjem tržišču vse stvari potekajo normalno. Težave se pojavljajo na domačem tržišču, saj znašajo terjatve za že prodano blago okrog 1,2 milijardi Sdin.

V podjetju je že stalna praksa, da grede poleti na kolektivni dopust; tako so šli tudi letos od 1. julija do 5. avgusta. Med tem časom opravijo vse potrebno, da proizvodnja v drugem delu nemojteno poteka. Tudi letos so se glede dopustov dogovorili preko sindikalne podružnice z nekaterimi poštinskimi podjetji. Zaposleni, ki preživijo dopust zunaj stalnega bivališča in to tudi dokaže, dobi od tovarne denarno nadomestilo.

Delovni kolektiv, ki šteje 996 članov — to število je bilo ugotovljeno 1. julija — se bo kmalu povečal še za nadaljnjih 89, ki so bili sedaj v pripravi. Septembra nameravajo v Sevnici in v obratu na Senovem sprejeti v uk še 100 delavk, ki bodo morale še prej dokazati svoje zmožnosti na testiranju. Za jesen pripravljajo tudi nekaj novosti v proizvodnji.

Tovarna ima še vedno pogodbo z okrog 200 posamezniki, ki delajo na domu, naj-več v Zasavju in na Senovem. Gre za manj vredne izdelke, ki za tovarno niso donosni, zato ta dejavnost vse bolj upada.

J. KRŽIČ

Upokojenci, izkoristite priložnost!

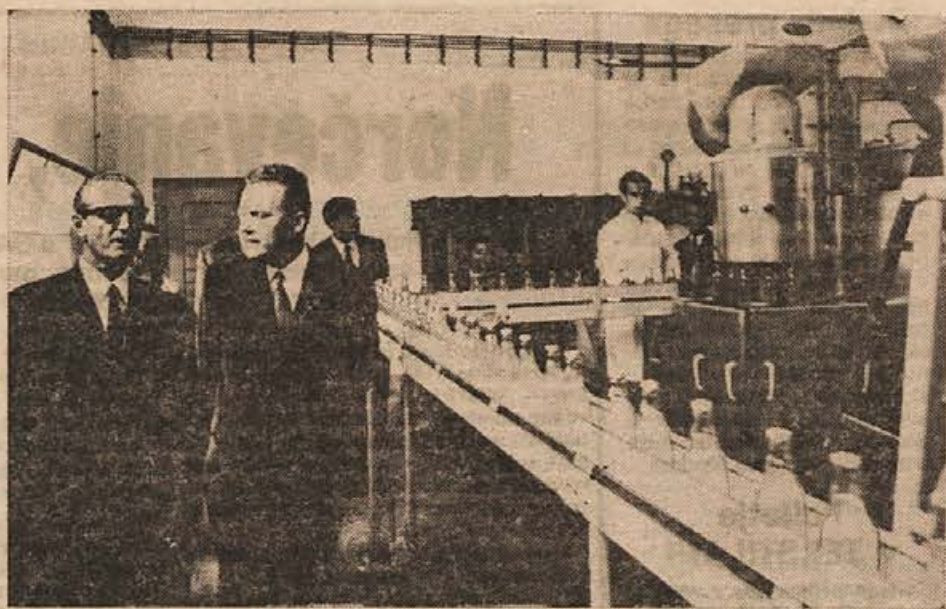
Sevniško društvo upokojencev, ki ves čas lepo skrbi za svoje člane, bo priredilo v avgustu in septembru štiri avtobusne izlete: 18. avgusta bodo obiskali zdravilišče Slatina Radenci. Stroški za potovanje znašajo 22 din. V septembru imajo v načrtu naslednje izlete: 1. 9. v Koper in Piran (32 din), 8. 9. na Plitvice (27 din) in 15. 9. v Ravne (26 din). Odhodi iz Sevnice so ob pol petih zjutraj. Prijave sprejemajo v društveni pisarni vsak ponedeljek in četrtek do 15. avgusta. Za upokojence je to lepa priložnost, da si za malo denarja ogledajo znane turistične kraje.

Razstava kiparja amaterja

Občinska zveza kulturnih in prosvetnih organizacij Sevnice je priredila v spodnjih prostorih osnovne šole prvo samostojno razstavo kiparja amaterja Petra Veneta. Razstavo, ki je trajala od 26. do 31. julija, si je ogledalo veliko domačinov in tudi gostov. Z razstavljenimi deli, ki kažejo umetniški vzpon mladega in skromnega električarja, si je avtor pridobil naklonjenost obiskovalcev, kar se posebno dobro vidi že iz knjige vtisov.

Posojilo je zagotovljeno

Upravni odbor sklada skupnih rezerv je odobril Kmetijskemu kombinatu Sevnica posojilo v višini 500.000 Ndin. Denar bodo porabili za obnovitvena dela, ki so bila predvidena v sanacijskem programu.

V SOBOTO DOPOLDNE v novi polnilnici brezalkoholnih pijač v DANI na Mirni: direktor podjetja, zaslužni tovarš Lojze Krhin, in predsednik Obs Trebnje tovarš Ciril Pevec sta si prva ogledala nove prostore, ki pomenijo veliko delovno zmago prizadevnega kolektiva mirenške DANE (Foto: M. Vesel)

DANIN 'jutri' že postaja 'danes'

(Nadaljevanje s 1. str.)

našla nepripravljenosti; celo več: prav v njej so dobili nove spodbude za še večji razmah obratov, za poglobljene stike s tržiščem, ki so ga vedno znova presenečali z odličnimi izdelki (spomnimo se samo njihove HERMELI-KE: lahko bi je prodali kolikor bi je sploh izdelali, pa frutelle, pelinkovca, gorjana in drugih dobrot). Ko so v letu 1964 dogradili nov obrat alkoholnih pijač in pridobili nove skladiščne ter proizvodne prostore, je podjetje doseglo nov polet in vsestranski razmah. Zdaj proizvaja DANA 120-krat več kot ob svojem začetku leta 1952.

Posebna značilnost DANE je njena organska rast: kolektiv je vsa leta vlagal denar v nove gradnje in stroje samo v okviru letnih finančnih zmogljivosti. To je žal seveda vplivalo na malec neustrezen razpored delovnih prostorov, ki so rasti tako, kot je pritekal ustvarjeni dohodek. A vendar — kolektiv ni investirjal v obleke, niti ni preraščal samega sebe (čeprav ni vsem tem pred

leti ni bil deležen, niti potreben okrajne podpore).

Zadnja leta se DANA usmerja na predelavo oz. izdelovanje rastlinskih specialitet in brezalkoholnih pijač. To ji je lani narokovalo tudi spremembo naslova ki je nekdaj osnovno žganjarsko obrt na Mirni že davno presegel. DANIN 'kelih', zaščitni znak, poznajo danes povsod po Jugoslaviji in tudi v tujini.

Z novim vodovodom je DANA pomagala seveda predvsem svoji proizvodnji in nadaljnjim načrtom, hkrati pa tudi prebivalcem Mirne in bližnji okolici. Obrat osvežujočih pijač (zdaj lahko dobite mirenško 'frutello' v ličnih stekleničkah, že pripravljeno za takojšnje uživanje) bo na dan lahko napolnil 120.000 stekleničk, kar je nedvomno 'pomoka' lepemu številu žejnih... Ze letos bo novi obrat prispeval kolektivni v višini 500 milijonov starih dinarjev, povprečno pa bo delalo v njem 15 delavk in delavcev.

V trenutku, ko je predsednik Obs tov. Ciril Pevec pre-rezal trak v vhod novega ob-

rata osvežujočih pijač, je iz cevi na dvorišču zašumela pitna voda in se pognala visoko v zrak. Gostje so zadovoljno gledali na simbolični razpršilec, ki je po svoje govoril o naporih in uspehih mirenških delavcev v DANI. Besede predsednika občinske skupščine bomo v kratkem še posebej objavili v domačem listu, ker to kolektiv DANE povsem zasluži, saj je zares lahko zgled prenekaterega podjetja v naši pokrajini.

DANA je na široko odprla vrata navzven; krepi se iz leta v leto in do konca decembra lani proizvesti že za 3 milijarde starih dinarjev vrednosti, kar je nedvomno srojevster, rekord za redke proizvajalce živilske stroke na našem ožjem območju. Gostje in predstavniki občine so zato njenim delavcem v soboto upravičeno čestitali. To, kar delajo v DANI, lahko preprosto po domače imenujemo: uresničevanje gospodarske reforme.

V praksi seveda, ne na jeziku.

T. GOŠNIK

Dosti dela, a težave s surovinami

Kemoopremi še vedno primanjkuje surovin, kot da bi bila pločevina dragocena stvar — Osební dohodki so se povečali — Nov izdelek iz titana

Letos so se naročila za opremo kemične industrije še povečala. Trebanjski Kemoopremi se torej ni treba bati, da bi ji zmanjkalo dela. Vendar se mora podjetje boriti z drugimi težavami, med katerimi je pomanjkanje re-produkcijskega materiala go-

tovo največje. saj onemogoča normalno poslovanje. Jeseniška železarna dostavlja pločevino tudi z nekajmesečno zamudo; tako bodo na primer dobili 200 ton pločevine šele sredi avgusta, namesto da bi jo že junija. Veliko vprašanje predstavlja še vedno pomanjkanje strokovnega kadra. S 15. julijem so sicer dobili strojnega inženirja, vendar je to še vse premalo. Potrebujemo tudi 20 kvalificiranih delavcev, prijavljenih pa je do zdaj še zelo malo, kljub temu, da je dosti brezposelnih.

V avgustu bodo imeli kolektivni dopust; ta čas namenjajo izkoristiti za obnovitvena dela v tovarniški dvorani. Zgradili so tudi 70 m dolgo žerjavno progo in tako povečali proizvodne zmogljivosti.

Tudi osebne dohodke so povečali za 16 do 18 odstotkov, ker so bili leti dosti nižji kot v drugi industriji in nihajo zdaj okrog 880 dinarjev. Vprašanje strokovnosti zaposlenih kar dobro rešujejo, saj je bilo še lani polovica delavcev ne kvalificiranih, letos pa jih je le še 6.

Prejšnji teden so v proizvodni program uvrstili nov izdelek. Za galvansko industrijo izdelujejo anodne naprave iz titana, ki so ga smeli s

posebnim dovoljenjem uvoziti iz Zahodne Nemčije, ker gre za redko strateško kovino. Pri nas je to prvi izdelek iz te snovi.

J. K.

Spominska plošča v Korenitki

Krajevna organizacija ZB Velika Loka že pripravlja spominsko obeležje štirim neznanim borcem, ki so pokopani v Korenitki pri Veliki Loki. Ploščo bodo odkrili 7. septembra na večer pred praznikom občine Trebnje. — Prebivalce Korenitke je treba pohvaliti, ker so tako lepo skrbeli za grobove neznanih borcev.

Kredit je zagotovljen

Občina Trebnje je sklenila z upravnim odborom stanovanjskega sklada pri republikanskem odboru ZB NOV najeti namenski dolgoročni kredit v višini 60.000 din. Brezobrestni kredit — odplačilna doba je 15 let — bodo porabili za nujna in upravičena popravila ter dograditev stanovanj socialno šibkejših borcev. Polovico bo prispevala občina.

TREBANJSKE
NOVICE

SEVNIŠKI PABERKI

GRADNJA SOLE NA TELČAH. Kot smo že poročali, so končno le zagotovljena denarna sredstva za gradnjo telčske šole. Kdo bo izvajalec gradnje, bo posebna komisija, ki jo je že imenovala občinska skupščina, ugotovila 10. avgusta. Do tega dne morajo ponudniki poslati svoje ponudbe. Dolgotrajna želja članov Telč in okolice se bo prilela uresničevati že v letošnjem letu.

IZLET V BOLGARIJO. Planinsko društvo alpske organizacije letos 7-dnevni izlet v Bolgarijo. Na tem izletu si bodo udeleženci ogledali znamenitosti Sofije in Plovdiva, se povzpeli na Rilo planino in potovali vse do Črnega morja. Glede na to, da je število udeležencev omejeno, vabi društvo vse, da se za to edinstveno potovanje čimprej odločijo in prijavijo svojo udeležbo.

NIZJE CENE MESA? Na današnji seli sveta za kmetijstvo in gospodarstvo bodo razpravljali o uresničitvi sanacijskega programa kmetijskega kombinata v Sevnici, o urejanju vzornih kmetij v občini, premijah za kmetje mleko, o potrditvi letnih lovskogospodarskih načrtov in o cenah mesa. Zagotovo bo najbolj zanimiva razprava o tem, ali bo meso ceneje ali ne, o čemer v Sevnici že precej časa razpravljajo, saj je ujemljeno pričakovati tak korak, ker se je cena živine znatno znižala.

KOLODVORSKA RESTAVRACIJA je odprla v četrtek, 1. avgusta novo prodajalno tobačnice, časopisov in drugega drobnega blaga. Velikega pomena je predvsem za potnike. Odprta bo tudi ob nedeljah dopoldan.

Kaže, da so trgovine v Sevnici dobro založene s sadjem in zelenjavo. Neda Znidarsič iz Gornjih Orelj pri Sevnici večkrat prinese naprodaj sadje, vendar je kupčija bolj slaba in ga mora pogosto nesti nazaj. (Foto: J. Kržič)

SEVNIŠKI
VESTNIK

TRGOVSKO PODJETJE

SEVNICA

vam
nudi

3 pare žen. NOGAVIC za 10,00 ND
4 pare m. NOGAVIC za 10,00 ND
KOMBINEŽE žen. 8,50 ND
FLANELKE samo 19,80 ND

Vse
v poslovalnici 1
Glavni trg

Rudnik presega

V kočevskem rudniku so junija letos proizvedli za 35 odstotkov manj kot junija lani, vendar pa je bila polletna proizvodnja za skoro 2 odstotka večja od lanske v prvem polletju. Prav tako so visoko izpolnili tudi letni plan — s 55,3 odstotka. Čeprav fakturirana proizvodnja v letošnjem prvem polletju ni dosegla lanskega, je presejala vsa pričakovanja, saj je letna fakturirana planirana prodaja dosežena z 61,8 odstotka. Vnovčena proizvodnja je v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta večja za skoro 33 odst.

Polletje v TEKSTILANI

Glede primerjave z enakim obdobjem lanskega leta je v Tekstilani razveseljav porast vrednosti proizvodnje za 20,7 odstotka. Težav v oskrbi z materialom niso imeli. V primerjavi z lanskim letom sta porasli tudi fakturirana in vnovčena prodaja za 6,5 oziroma 48,8 odstotka. Nad polovico so bili izpolnjeni letni plani proizvodnje, fakturiranja in vnovčene realizacije. Letos v Tekstilani niso izvažali česar nimajo niti v programu.

BESEDA, DVE NA RAČUN LJUBLJANSKEGA PODJETJA SAP

Norčevanje, nesolidnost...

To, kar si je ljubljansko avtobusno podjetje SAP letos privoščilo s popusti za šolske izlete, je le prehudo, menijo šolniki v Kočevski in ribniški občini

Vsako leto maja in junija je naša ožja in širša domovina polna mladih izletnikov — solarjev, polna čivkajočih, radovednih mladosti. Šolniki vodijo mladež v bolj ali manj oddaljene kraje, o katerih so v šoli govorili in skušajo s tako najmanjšimi sredstvi dopolniti znanje otrok o naši domovini, ki so si ga pridobili med poukom.

Ljubljansko SAP je vsako leto dal na voljo dovolj avtobusov za izlete, pa tudi cene so bile v glavnem zmernе. Letos pa se je zgodilo nekaj, kar je šolnike hudo razburilo in jih privedlo na misel, da bodo prihodnje leto prej dobro premislili, predno se bodo pogajali s Sapom za prevoz.

Tudi tokrat je bilo sicer na voljo dovolj avtobusov in tudi ustrezna navodila podjetja o organizaciji in plačevanju uslug so šole ter poslovalnice v Kočevju dobili pravočasno. Šolniki so se, primerno razredni stopnji, odločali za dokaj zahtevne izlete, saj je bil na ceno 320 din za kilometer obljubljen 60-odstotni popust.

Cas izletov je minil, izleti so potekali v redu in v splošno zadovoljstvo, končala se je tudi šola, potem pa so šole pričele za nekatere izlete prihajati računi. Šolniki so se pričeli razburjati, kajti njihovi izračuni se z računi podjetja v ničemer niso ujemali.

Učenci tretjega razreda iz Dolenje vasi so odšli na izlet na krožno pot skozi Loški potok, Cabar, Osilnico, Brod in Kočevje, kar v najboljšem primeru naneslo okrog 130 kilometrov. Od učencev so pobrali denar saj sta učiteljici mislili, da stroški ne bodo mnogo nad 20 tisočakov. Račun se je glasil na okrog 35.000 Sdin, kljub 60-odst. popustu in republiškem regresu Sapu. Četrty razred iz iste šole so šli na Gorenjsko, na Bled, v Drago, nameravana pot v Bohinj pa je odpadla. Pred odhodom so se na poslovalnici SAP v Kočevju pozanimali, kolikšni bodo stroški. Zvedeli so, da v najslabšem primeru, vključno z Bohinjem 35—36.000 starih dinarjev. Račun so dobili točno mesec dni po izletu, ko

je bilo šole že davno konec, učitelji pa na dopustu — za dobrih 51.000 starih dinarjev. Na poslovalnici SAP v Kočevju smo zvedeli, da je podjetje že med izleti poslalo nov pravilnik za obračunavanje stroškov in sicer po številu učencev in ne po kilometru, kakor so najprej sporočili. Vendar šole o tem niso ničesar vedele. Avtobusi, ki so odpeljali pred osmo zjutraj, so bili dražji, kajti plačati je bilo treba vse kilometre do 200; če so na izletu prevozili 100 kilometrov, so jih poleg teh plačali še 100 kot dostavo, čeprav jih avtobus ni prevozil! No, otroci so se večinoma odpeljali na izlete pred osmo uro, saj jih na to ni nihče opozoril...

Šolniki v obeh občinah se v imenu učencev (mnogi od teh oziroma njihovi starši bodo morali seči še globoko v žep, da bodo plačali izleti) sprašujejo, kaj to pomeni. Ni morda to norčevanje in nesolidnost podjetja, ki je za šolske izlete prejelo izdatno republiško podporo ali pa že kar odiranje otrok in šolnasploh? Drži pa, da si bodo šolniki prihodnje leto krepko premislili, predno se bodo sploh dogovarjali s Sapom za izlete!

F. Grivec

„Čista“ Ribnica

Ribnica izgubila sloves čistega kraja, predvsem zaradi malomarnih ljudi, ki po glavni ulici odmetujejo najrazličnejše odpadke. Posebno nepoštendan je ulica zelo smetna, polna papirjev, cigaretnih škatel ipd. Na tem delu ulice je najmanj pet kosaric za odpadke, vendar le malo komu pride na misel, da bi smeti odvrgeti vanje.

Kako zaposliti dekleta?

V ribniški občini je letos končalo osemletno šolanje v osmem razredu 60 otrok. Večino teh ne bo mogoče zaposliti oziroma jim preskrbeti učna mesta. Samo Kovinsko podjetje bo sprejelo v uk 10 fantov, Žičnica enega, od deklet pa je tri sprejelo trgovsko podjetje. Za vse druge ni učnih mest. Seveda se bodo nekateri šolali naprej, vendar je tu še precej mladih, ki so končali šolanje lanskega leta, pa še niso dobili možnosti za uk ali zaposlitev. V občini je najtežje zaposliti žensko, za katere primanjkuje delovnih mest.

Jeseni srednja tehnična šola

Hiter razvoj tehnike in tehnologije zahteva vsak dan več znanja. V razvitih državah se že večji del zaposlenih izobražuje ob redni zaposlitvi. Nekateri si v večernih šolah pridobivajo znanje, potrebno za njihovo delovno mesto, drugi pa se pripravljajo za zahtevnejša in bolj plačana delovna mesta.

Delavska univerza iz Kočevja organizira vse vrste in stopnje izobraževanja, ki naj omogoči zaposlenim pridobiti še več znanja za še plodnejše delo. Pri DU je že pred štiri leti leti končala šolanje prva skupina v srednjetechnični šoli strojne stroke. Slušatelji te šole so vsi na ustreznih delovnih mestih, med njimi mnogi tudi na delovnih mestih inženirjev.

Za večerno srednjetechnično

šolo je vedno več interesov, zato se je delavska univerza odločila, odpreti septembra oddelke, ki bo vezan na tehnično šolo strojne stroke v Ljubljani. V šolo se bodo lahko vpisali kvalificirani delavci kovinarske stroke in vsi zaposleni, ki imajo končano najmanj osnovno šolo in so stari 18 let. Za te bo šola organizirala dodaten praktični pouk. Šola želi predvsem, da

se vpišejo tisti, ki delajo na delovnih mestih, kjer se zahteva tehnična srednja šola ali visoka kvalifikacija.

Šola bo trajala štiri leta oziroma osem semestrov, pouk pa bo štirikrat ali petkrat popoldan. Zagotovili bodo vse potrebno, da bo pouk zanimiv, nazoren, učinkovit in prilagojen zmožnostim in predznanju slušateljev.

fg

Vendarle motel na Jasnici pri Kočevju

O motelu na Jasnici, griču med dolenjevaškimi in kočevskimi poljem, razpravljajo že več let. Ni več daleč čas, ko bodo prvič zasidli lopate in pričeli uresničevati načrt, ki se je rodil v tehničnem biroju SGP Zidar iz Kočevja.

Verjetno avgusta bodo pričeli graditi. Zidar bo zgradil motel za trg, odkupil pa ga bo hotel Pugled iz Kočevja. Predvidevajo, da bo motel lahko sprejel prve goste čez leto dni.

Motel bo stal okrog 70 metrov od glavne ceste blizu stare ceste na hribu, desno iz kočevske smeri. Tu je speljan tudi kočevski vodovod. Z obeh strani, iz kočevske in ribniške, bo po stari cesti lahek dostop, motel pa bo lepo viden z obeh smeri. Stal bo na lepem, sončnem kraju z gozdnim ozadjem. Računa

jo, da se bo lahko v prihodnosti okrog motela razvilo lepo vikend naselje. Motel bo do gradnje po fazah, tako da bodo lahko pridelovali spalni del, medtem ko bodo poprejš zgradili predvsem restavracijski del. Oba dela, spalni in restavracijski, bosta razmaknjena; slednji bo podkleten, pri čemer bo izkoriščen padec terena. Restavracijski del bo večji, pri čemer računajo predvsem na prehodne goste, v prvi fazi pa predvidevajo le gradnjo šestih sob, kar bi lahko kasneje podvojili.

Gradnja naj bi stala okrog 100 milijonov starih dinarjev. Pri motelu bo deloma na stari cesti, deloma poleg nje urejen obsežen parkirni prostor. Zaradi lepega razgleda, predvsem zaradi lepih gozdnih sprehodov so možnosti za motel tu več kot lepe. Blizu na gozda omogoča tu tudi izdaten razvoj lovskega turizma.

(fg)

MELAMIN:

manjša proizvodnja

V Melaminu je bil konec junija zaposlenih 267 ljudi, kar je nekaj več kot ob istem času lani. Proizvodnja v juniju je bila nižja od planirane, ker je bil pokvarjen hrpalnik. Nasploh so v prvem polletju letos zabeležili manjšo proizvodnjo, saj je za nad 12 odstotkov nižja od lanskega leta v prvem polletju. Se nižja je čista fakturirana proizvodnja, ki je dosegla komaj 60 odstotkov lanskega leta v prvih šestih mesecih. Lepša je primerjava vnovčene realizacije z lanskega leta, ki je za dobre 3 odst. večja, plan pa je izpolnjen s 44,7 odstotki.

Suha roba brez davkov

»Ne vem, kako obdavčujejo nas, krošnjarje,« mi je tožil krošnjar-mopedist. »S to nesrečno suho robo krošnjarjem po svetu, lovim stranke, se peham za dinarji, pod menoj pa kašija zdelani moped, ki klatce komaj še zmaguje, mimo pa se zaprašijo kombi, poln lesenih izdelkov, in iz njega se mi posmejejo... Pa vendar sem dobil z občine ček za 30.000 dinarjev davka, dva s kombijem (prijavljen je eden!)

pa plačata le 65.000 dinarjev na leto. In kaj morem sam z mopedom proti njima in kombiju?«

Nasploh nekaj s suho robo ni v redu. Vodja Suhe robe iz Sodražice, poslovalnice ljubljanskega Doma, Polde Lovšin, ve povedati, da jim delajo precej pregla včasih zasebni prekopčevalci, predvsem iz drugih republik, ki pokupijo prav toliko suhe robe kot oni ali pa še več. Pri tem ne plačujejo nikarkr

snih prispevkov družbi (8 odst. občinskega, 5 odst. republiškega in 20 odst. zveznega prometnega davka), kar znese pri 300 milijonih precej družbi odvezetih dinarjev. Suho robo, obodi in drugo, odvažajo s sodražske občine, Slemmer in drugod s kamioni, mnogo pa tudi z železnico iz Zlebiča.

Kako je mogoče, da vsa ta suha roba odhaja iz občine, ne da bi bili plačani vsi prispevki? Kje so inspekcije, kje so drugi organi, ki bi morali poskrbeti za to, ki bi morali bedeti nad družbenim denarjem? Obdavčitev prekopčevalcev, vsaj tistih, ki odvažajo izdelke po železnici, ne bi bila težka, če bi le pogledali v dokumente železnice. (fg)

Ugodna turistična sezona

Ribniško turistično društvo se z letošnjo turistično sezono lahko pohvali. Skozi Ribnico potuje vedno več domačin in tujih gostov, ki kaj radi zaidejo tudi v prodajalno spominkov, katero uspešno vodi Franjo Matoh. Ta nam je povedal, da so letos iztržili že za okrog 10 starih milijonov dinarjev, do konca pa pričakujejo še pet milijonov.

Kupce ribniških suhobarskih spominkov je tov. Matoh razdelil v tri skupine: domaćine, ki kupujejo spominke za znanje in rojake v tujini, izseljence in naše delavce v tujini ter tuje turiste. Vsem so ribniški spominki izredno všeč. Predvsem zadnje čase obišče Ribnico veliko Tržčanov, Avstrijcev, Nemcev, pa tudi Čehov je vedno več. Mnogi Nemci pridejo v naše kraje tudi z našimi delavci, ki so zaposleni v tujini.

S turističnim društvom sodeluje lepo število izdelovalcev spominkov, vendar ne morajo biti kos vsem naročilom. Težave imajo predvsem z grosisti, ki naročajo velike količine spominkov sredi turistične sezone. Tudi tem bi društvo lahko ustreglo, če bi imelo skladišče. Tako hranijo vse spominke v zasebnem sklednju, ki ni niti najmanj primeren za skladiščenje lesenih izdelkov. Čudno je, da v Ribnici ne morejo dobiti primerne prostora za skladišče suhobarskih izdelkov in to kljub temu da prav ta obrt prinaša tako občini, še bolj pa izdelovalcem lepe denarje! Če bi društvo

tvo imelo primerno skladišče, bi preko zimskih pripravili dovolj velike zaloge in v sezoni kljub velikim naročilom ne bi prihajali v zadrego.

Milijoni za mleko

Kmetijska zadruga Ribnica odkupi od zasebnih proizvajalcev dnevno okrog šest tisoč litrov mleka. Marsikje pomeni izkupiček od prodaje mleka precejšen vir dohodkov. Zadruga se je odločila v prihodnje posvetiti proizvodnji mleka še več pozornosti, tako pa bodo pospeševali tudi nadaljnji razvoj zasebne živinoreje. Predvidevajo, da bi odkup mleka lahko v kratkem času povečali še za polovico. Kmetje dobijo na mesec za mleko tudi do 16 milijonov starih dinarjev.

Strokovnjaki potrebni, pripravniki ni...

Doslej podjetja v ribniški občini niso sprejela še nobenega pripravnika, čeprav predpisi o pripravnstvu veljajo že več mesecev. Samo Kovinsko podjetje je doslej pripravilo pravilnik o pripravnstvu, nameravajo pa zaposliti enega tehnika — pripravnika. Tudi Inles je razpisal mesto pripravnika z višjo komercialno šolo, pa še ni nihče javil. Manjša podjetja pa nimajo niti strokovnih ljudi, ki bi lahko vzgajali in usposabljali pripravnike, čeprav bi strokovnjake najbolj potrebovala.

Drobne iz ribniške doline

■ GASILSKI DOM V DOLENJH LAZIH pri Ribnici so zgradili iz splošnega ljudskega premoženja ki jim je bilo dodeljeno, k stavbi pa so pridali gasilski stolp. Na ta način so dobili gasilski dom in prostor za seje ter sestanke gasilcev in drugih organizacij, krajevne skupnosti itd.

■ GOSTILNICA TANKO V GORICI VASI je zgradil sodobno kegljišče, ki ustreza vsem predpisom tovrstnega športa. Na ta način bo omogočeno, da bodo vsi ljubitelji kegljanja lahko prišli na svoj račun, tudi oni iz Ribnice, saj je oddaljeno le dober kilometer. Prav tako je zgradil kegljišče gostilničar Dejak iz Dolenjih Lazov. Tako ljubitelji kegljaškega športa iz Ribnice in okolice ne bodo v zadregi, kam bodo šli ob prostem času, saj so tudi Dolenji Lazi blizu Ribnice.

■ GORICA VAS JE MED TISTIMI VASMI V RIBNIŠKI DOLINI, kjer je bilo med vojno obnovljenih veliko hiš. Ljudje so prizadevali in veliko dajo na urejenost stanovanj. Pa tudi drugače je vas napredna, saj imajo precej kmetijskih strojev in gospodinskih pripomočkov, pa tudi osebnih avtomobilov.

■ KRAJEVNA SKUPNOST RIBNICA je obnovila mrtvašnico na pokopališču v Hrovači. V mrtvašnici bo odsej mogoče tistim, ki doma nimajo prostora, shraniti pokopalko pred pokopom. Pa tudi drugače je vse pokopališče obnovljeno, prav tako je dograjen tudi novi del pokopališča.

■ V DOLENJH LAZIH SO IMELI VRSTO LET TEŽAVE Z VODO. Vodovod je slabo deloval in tako so večkrat ostali brez vode. Po daljših raziskavah so je našli napako in jo odstranili. Danes imajo vsi vaščani dovolj vode.

Hitrost pa taka!

Krajevna skupnost mesta Kočevja ima nenehne težave z nesnago v Ribnici in Zidaru, ki pokrivajo rečno gladino. Na posledjo so se odločili, da bodo v celoti pokosili in nesnago odstranili.

Rečeno — storjeno. Takoj so dali napravit lesen splov, s katerega bi opraviili prepotrebno delo. Splov so naredili v enem dnevu in is novih desk. Ko so prišli naslednji dan delavci na delo, splova ni bilo več. Našli so samo nekaj trask. Zlikovali so splov razbili, deske pa odnesli.

Dobro pri vsem tem je to, da so silikove hitro dobili. Zdar naj bi tudi kazenski postopek stekel s samo hitrostjo, s katero so eni naredili splov, drugi pa so ga razbili...

DROBNE IZ KOČEVJA

■ POCITNIŠKI DOM kočevskega rudnika rjavega premoga v Crikvenici je v teh mesecih nenehno zaseden. Obiskovalci radi pohvalijo urejenost doma, dobro in izdatno hrano in plažo.

■ GODBO NA PIHALA ima v Kočevju samo rudnik Godba, edina v občini, je za vse: za proslave, samostojne koncerte, pogrobo in podobno. Za nastope dobiva honorarje, včasih pa ne dobi nič, zato krijejo nemalo njenih stroškov s samoprispevki rudarjev. Prav bi bilo, da bi godbo podprli tudi drugi kolektivi, dobila pa naj bi tudi nekaj tistega denarja, ki je namenjen kulturi.

■ NEVIHTA, KI JE DIVJALA pred kratkim nad mestom, je mnoge presenetila in jih našla

KOČEVJSKE NOVICE

Turizem bo nudil Viničanom boljši kruh

Zaradi vseh naravnih lepot in privlačnosti bi lahko postal turizem najvažnejša gospodarska panoga v Beli krajini – Viničani bodo morali v bodoče obdržati s svojo gostoljubnostjo in primernimi cenami domačine in tuje

Vinica in nekatera naselja ob Kolpi sodijo prav gotovo med najlepše in najprivlačnejše turistične točke v Beli krajini. Stevilni domači in tuji gostje se zadnje čase ustavljajo v campingu na Vinici za dan ali dva in potem odhajajo, ker ne najdejo potrebnega razvedrila in ne zadostne oskrbe. Marsikdo med njimi je prijetno presenečen nad lepoto kraja in je prepričan, da se bo na Vinico in kraje ob Kolpi še vrnil.

Na nedavnem sestanku turističnega društva, ki so se ga udeležili tudi predstavniki občinske skupščine in gostinskega podjetja iz Črnomlja so sklenili, da se bo viniško turistično društvo osamosvojilo in da bo odslej samo skrbelo za razvoj turizma v teh krajih. Na sestanku so se pogovarjali tudi o skupnih naporih za razvoj mnogih turističnih privlačnosti Bele krajine. Sklenili so, da se bodo odslej mnogo bolj trudili, da bi zadržali turiste in da jim bodo zato morali nuditi gostoljubje in vse potrebno udobje. Viničani in okoličani bodo morali paziti na ceno oz. kratkotrajno dobičkarstvo, če bodo hoteli, da jim bo razvoj turizma v teh krajih nudil boljši kos kruha! Zaradi naravnih lepot, ki privabljajo iz dneva v dan več turistov v Belo krajino, bo postal turizem tudi na Vinici lahko osnovna gospodarska panoga.

Viničani so polni načrtov. Za vse tiste goste, ki se bodo prihodnja leta pripeljali po asfaltirani cesti na Vinico, bodo morali urediti kopalnice na Kolpi, poskrbeti bodo morali tudi za otroško kopalnico, urediti cesto do campinga in ga primerno urediti s potrebnimi sanitarnimi in električnimi. Mislili bodo morali tudi na ureditev vodovoda, na ureditev gostišča in na ureditev igrišča. Sklenili so, da bodo na Zeljku zgradili lovsko kočjo, mlin pri Prokajju pa bodo preuredili v privlačno turistično postojanko. Odslej bodo morali skrbeti za ribiškim društvom tudi za nov ribji zarod v Kolpi.

Ker je poletna sezona kratka, si bo turistično društvo

na Vinici s primerno reklamno prizadevalo organizirati na Vinici tudi v zimskem času srečanja, konference in podobno.

Tudi na Vinici bo treba še marsikaj urediti. Prebivalci bodo morali polepšati pročelja svojih hiš in se bodo morali v bodoče pogostejše posluževati turističnih kreditov. Če bodo hoteli obdržati goste, pa bodo morali v prihodnje biti bolj gostoljubni in bodo morali prodajati go-

stom prideleke po ugodnejših cenah kot doslej.

Turistično društvo bo potrebovalo za uresničitev načrtov mnogo denarja. Iz prvih težav jim bo pod določeni pogoji pomagalo gostinsko podjetje iz Črnomlja. Na sestanku so predlagali ustanovitev posebnega sklada, kamor bi se stekala sredstva iz turistične takse. Ta sredstva naj bi v bodoče uporabljali le za graditve turističnih objektov.

K. WEISS

Zimska predavanja za kmetovalce

Na nedavnem razširjenem sestanku krajevne organizacije SZDL na Vinici so govorili o izobraževanju kmetov v zimskem času. Poudarili so, da bo potrebno organizirati poleg dveletne zimske kmetijske šole, v katero naj bi se prijavili predvsem mlajši kmetovalci, tudi več predavanj o poljedelstvu, vinogradništvu, živinoreji in veterinarstvu. Predavali naj bi priznani domači kmetijski strokovnjaki.

Občani so na sestanku govorili tudi o tem, da bi bilo v bodoče potrebno vključevati, vsaj v izvenšolsko dejavnost, na podeželskiholah tudi kmetijsko izobraževanje.

Odločili so se za svojo krajevno organizacijo SZDL

Člani SZDL iz vasi Tušev dol in Zajčji vrh so se na nedavnem sestanku odločili za samostojno krajevno organizacijo SZDL. Prebivalci omenjenih vasi so bili doslej člani krajevne organizacije Strojni vrh, ki pa se za njihove teža-

ve in predloge ni posebno zanimala.

Na sestanku so sprejeli delovni program in se obvezali, da bodo odslej redno seznanjali vasčane z zunanjepolitičnimi in notranjepolitičnimi dogodki, da bodo že na enem prihodnjem sestanku seznanili vasčane s pravicami in dolžnostmi zdravstvenega zavarovanja kmetov in da bodo skrbeli za ureditev vasi ter za popravilo vaških poti.

Za predsednika so soglasno izvolili Jurija Štrulca, za tajnika krajevne organizacije SZDL pa Matijo Petrjeta.

V Zori imaš novega v.d. direktorja

V »Zori«, lesnopredelovalni industriji v Črnomlju, so pred kratkim izvolili za novega v.d. direktorja inž. Janeza Brinca, ki je doma iz Podzemlja. Novi direktor je že prevzel delo, ker je prejšnji odšel na novo službeno mesto v Ljubljano.

Blizu naselij je smetišče

Ob cesti Črnomelj-Lokve, blizu ciganskega naselja, med cesto in železniško progo, se je v zadnjem času razširilo smetišče, kamor dovajajo z vozni in s kamioni najrazličnejši odpadki. Ciganski otroci po vsej dan brskajo po tem smetišču, jasejo kruh in najrazličnejšo kramo in se razbešajo le če se kdo ustavi.

Po smetišču Črnomelčanom ni v ponos. Ni prav, da se je razširilo prav v bližini naselja in tako blizu Črnomlju. Ni prav tudi zato, ker se nekatere ciganske družine v zadnjem času močno trudijo, da bi se sebe zbrisale pekat rancipancev in berčev in so si prav v bližini tega smetišča postavile lepo urejene domačije.

Plateni šotori na Vinici

Na Vinici že dalj časa taborijo taborniki iz Celja, Zaleca in Brežic. V kratkem se jim bodo pridružili tudi taborniki iz drugih krajev. Lepa okolica in čista Kolpa je mlade tabornike močno navdušila. Tudi Vinica jim je zelo všeč, čeprav se pogosto pritožujejo, da ne morejo tu kupiti niti sadja, kaj šele kaj drugega. Če bodo Vinici postreželi za bojiško prekrbo in če bodo prostor za taborjenje še nekoliko uredili, se bodo taborniki tu radi ustavljali v času taborjenja.

V mesecu avgustu razprodajamo letno blago z 10-odstotnim popustom – Velika izbira uvožene volne »NEVEDA«

„Delektstil“ ČRNOMELJ

„Preprečiti je treba večjo izgubo, pa čeprav sredi največje sezone!“

Na zadnji seji občinske skupščine Metlika so sprejeli sklep o uvedbi prisilne uprave v Gostinskem podjetju – Izguba znaša 168.000 din – Za prisilnega upravitelja je bil imenovan Jože Zalokar iz Novega mesta

Gostinsko podjetje v Metliki je začelo poslovati v novembru 1963 in se je že od samega začetka borilo z najrazličnejšimi težavami. Zetja, da bi metliški gostinski delavci razvili turizem v Beli krajini, je ostala le na pol izpolnjena. Metliško gostinsko podjetje je že od vsega začetka poslovalo z izgubo, ki je vsako leto le še naraščala. Domači in tuji gostje se v Metliki niso dolgo ustavljali; odhajali so drugam, kjer so jim nudili več in kjer so jim znali tudi bolje ponuditi.

Zdaj je zaposlenih v gostinskem podjetju le 20 delavcev. Med njimi je kar 55 odst. ne kvalificiranih delavcev in le eden je visoko kvalificiran. V kolektivu se že nekaj časa pojavljajo razprtije in neenotnost. Tudi izguba je vsak dan večja. Letošnjih gostov je mnogo manj kot jih je bilo lani in v letošnjem prvem polletju je bil promet kar za 170.000 din manjši kot v istem razdobju lani.

Nadomestilo za slabši obisk?

Tudi v metliškem Kino podjetju so opazili, da komerci-

Dosedanje izgubo, ki je znašala konec lanskega leta že 130.000 din, so pokrili s sanacijskim kreditom in občinskega rezervnega sklada skupnih rezerv. Ker je imelo podjetje v letošnjem prvem polletju ponovno 38.000 izgube, so na zadnji seji občinske skupščine sklenili, da se v podjetju uvede prisilna uprava.

Posebna tričlanska komisija, ki je pregledala poslovanje podjetja, je ugotovila, da je podjetje v zadnjih letih slabše gospodarilo kot prej in da znaša dosedanja izguba že 168.000 din. Promet se je v letošnjem juliju zmanjšal za skoraj 14 odstotkov v primerjavi s istim razdobjem lani. Temu sta prav gotovo vzrok tudi sredi sezone zaprti cesti Črnomelj-Vinica in Metlika-Karlovac. Res je tudi, da je bilo v letošnjem letu v Metliki na novo odprtih nekaj privatnih gostišč, kamor radi zahajajo domačini in tuji.

Sklep o prisilni upravi v Gostinskem podjetju ni preuranjen. Zaradi nesoglasij v kolektivu je še pred kratkim

alni filmi zlasti filmi z drznimi ljubezenskimi prizori, zvečajo v kino dvorane več obiskovalcev. Take filme posebno radi gledajo mladi ljudje. V Metliki je pri večernih predstavah med obiskovalci tudi precej šolske mladine. Nikogar ni, ki bi mladim obiskovalcem zaradi pozne ure, kaj šele zaradi zanje neprimerne predstave, kateri še niso dorasli...

Na nedavni seji občinske skupščine Metlika so se odborniki zavzemali za poostreno kontrolo nad programom kina, predlagali pa so tudi, naj v prihodnje prodajalci vstopnic prepovedo šolski mladini vstop v kinodvorano v poznih večernih urah.

Nekdo, ki mu je finančno stanje podjetja najbrž še posebej skrbno, je predlagal, naj dobi Kino podjetje posebno denarno nadomestilo za slabši obisk mladine...

Oglašujte v DL!

SPREHOD PO METLIKI

■ NA KOPALISCU NA KOLPI je prepovalano pranje avtomobilov saj ni prav nič prijetno, če pripeljavaš med kopalce olini maščila in umazavila. Reči je treba, da vozniki avtomobilov to preprosto upoštevajo, da pa posamezniki še vedno skušajo izmisliti. Prav bi bilo, da bi take pasnik na kopalšču prijavil sodniku za prekršek.

■ NA GRAJSKEM DVORIŠČU so pričeli minuli teden polagati novo kanalizacijo. Dosedanja je bila namreč pomanjkljiva in zastarela, zato je odpadna in meteorna voda zatekala pod temelje stavov. Odslej se bodo metoorne in odpadne vode zbirale v jaških in biološki grelnici pod grajskim obzidjem in se nato predčiščene izlivali v Obrh.

■ ELEKTRIČNI KABEL BO DO POLOŽILI od transformatorske postaje v novem Cantarjevem naselju pa do vinske kleti. Novi kabel bo zjel še Komunalno podjetje. Pionirjevo avtoserviso delavnico naj pa bo priključen tudi novi gasilski dom. Dosedanja napeljava je bila namreč zelo šibka in je pri vsaki večji obravnavi prišlo na električnem omrežju do okvar.

■ PREDŠOLSKIH OTROK V STAROSTI od 3. do 7. leta je v metliški občini okoli 450. Od teh

odstopil tudi direktor podjetja Obrad Dimić, ki je na seji skupščine poudaril, da kolektiv ne bo dosegal uspehov, če bo delal tako kot doslej.

Metliški gostinci se bodo morali lotiti turizma malo drugače. Spoznati bodo morali, da je integracija z večjim podjetjem sorodna ali iste stroke edini izhod iz zagate in da bo gostinsko podjetje le tako lahko začelo rentabilno poslovati.

Na seji je bil imenovan za prisilnega upravitelja Jože Zalokar, direktor Mesno-prehrambenega podjetja iz Novega mesta, pri delu pa mu bo pomagala tudi tričlanska komisija, ki jo sestavljajo: Zvone Pavlovič, inž. Janiko Zivković in inž. Ivan Kostelec.

M. P.

Odslej nadzor nad namišljenimi bolniki

Nekatere večje delovne organizacije v Metliki so pred kratkim nastavile skupnega kontrolorja, ki bo nadzoroval tiste, ki so zaradi bolezni ali česar koli drugega začasno nezmožni za delo. Vse prevečkrat se namreč dogaja, da delavci obiščejo zdravnik zaradi malenkosti in ostajajo po nekaj dni doma, kjer opravljajo najrazličnejša dela. Največ izostankov z dela je prav v poletnih mesecih, ko je na poljih največ dela in prav v tem času je v proizvodnji samo zaradi izostankov tudi največ zastoja.

Kaže, da nezaposlenost le ni tako pereče vprašanje

Na zavodu za zaposlovanje je prijavljenih 50 ljudi iz metliške občine. 75 prijavljenov je ne kvalificiranih, med neaposlovanimi pa so tudi trije invalidi. Nekatera metliška podjetja potrebujejo vsaj začasnih delavcev za sezonska dela, vendar pa takega dela niso nikoli sprejeti. Zanimivo je tudi, da se metliški občani ne marajo zaposliti v gostinski stroki in da je v Gostinskem podjetju Metlika dramska samo snazniti. Ker je med prijavljenimi na zavodu za zaposlovanje tudi nekaj tleh, ki imajo doma zemljo, ne smemo govoriti o perečem problemu nezaposlenosti v metliški občini.

■ MALO SOLO, ki se je v minulem letu zelo dobro uveljavila v Metliki naj bi prihodnje leto organizirali tudi v Podzemlju in na Suhorju. S tem bi dobilo predšolsko vrgajo (vsaj 80 ur) skoraj trideset šolskih novincev, to je otrok pred vstopom v redno šolo. Na žalost zaradi premajhnega števila otrok ne bo mogoče v predšolsko vrgajo zajeti tudi otrok na manjših podružnih šolah.

METLIŠKI TEDNIK

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

Najboljši prispevki, najslabši davki

Izdatki za 5,4 odstotka večji od dohodkov — Zdaj še ni razloga za prehudo zaskrbljenost — Pričakujejo, da se bo stanje občutneje popravilo v drugem polletju oziroma ob koncu proračunskega leta 1968

Do konca junija se je v proračunski blagajni nabralo 37,3 odstotka dohodkov za razporeditev. Prispevkov je bilo pobranih 48,1 odstotka, davkov 38,7 odst., taks 25,8, dohodki organov so dosegli 26,5 in dopolnilna sredstva 27,2 odstotka vplačil — namesto 50 odstotkov. Med prispevki je bil prispevek od osebnih dohodkov uresničen z 41,9,

prispevek od samostojnih obrtnih dejavnosti pa s 47,2 odstotka. Najbolj se je planiranemu približal prometni davek od prometa blaga na drobno s 47,6 odstotka. Prometni davek od plačil na storitve (letni plan 1,2 milijona din) je bil vplačan 27,6 odstotno, prometni davek od nepremičnin in pravic (letni plan 400.000 din) pa 19,4 odstotno. Komunalne

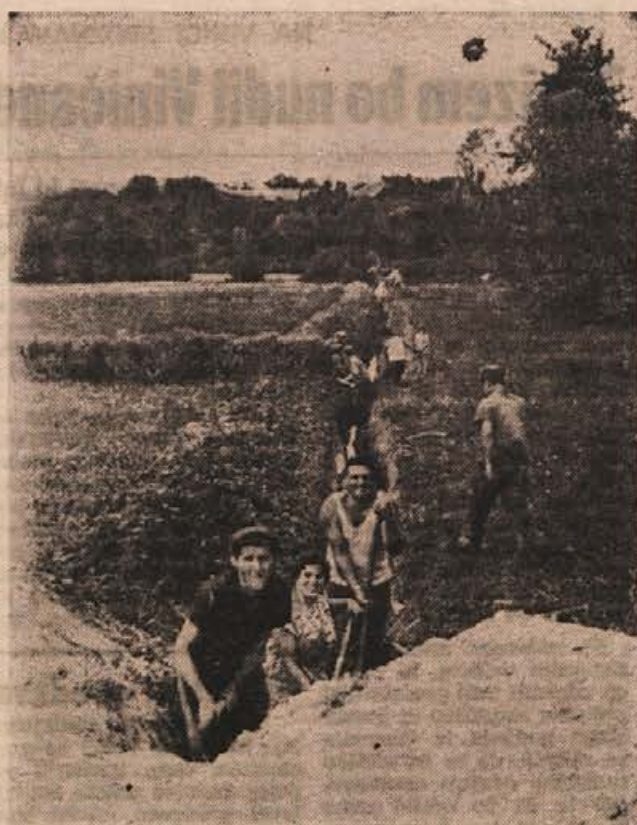
takse so dale v prvem polletju 16,2 odstotka letne vsote namesto 50 odstotkov. Te takse brez komunalnih taks na motorna vozila in drugih pristojbin so bile pobrane zadovoljivo — s 40,5 odstotka.

V tem času pa je imela proračunska blagajna 42,7 odstotkov izdatkov. Med drugim je šlo za kulturno prosvetno dejavnost 46,7, delo državnih organov 45,8, sodišče 50 in za negospodarske investicije 43,2 odstotka denarja — namesto 50 odstotkov.

Čeprav so bili izdatki za 5,4 odstotka večji od dohodkov, pa občinski predstavniki še ne vidijo razloga za prehudo zaskrbljenost. Iz dosedanjih izkušenj je znano, da se stanje popravi v drugem polletju, če prej ne, pa se ugodni rezultati pokažejo ob koncu leta.

Več postelj kot gostov

V Dolenjskih Toplicah oddajajo letos turistom 63 zasebnih sob s 145 posteljami. Na novo sta začela oddajati sobe dva gospodarja. Do konca julija letos so oddali sobe 390 domačinom in 56 tujim gostom. Ta čas pa vse turistične sobe še niso zasedene. V prihodnjem letu bodo dali na voljo še deset zasebnih sob za potrebe turizma. Te sobe bodo imele v glavnem po eno posteljo, ker po takih sobah gostje najbolj sprašujejo.

Prebivalci Dobruške vasi pri izkopu vodovodnega jarka iz Grmovelj do Dobruške vasi (Foto: Polde Miklič)

Sled za neurjem izginila

Močan naliv sredi julija je cesto iz Škocjana do Dol tak spral in zdril, da po njej ni bilo mogoče iti niti z navadnim kmečkim vozom. Vaščani Dol in Gor. Dol ter Mačkovec pa so se zavzeli in cesto popravili. Na razdalji 4 km so napeljali in razsuli

700 kub. m gramoza. 30 do 35 ljudi je vsak dan delalo tudi po 14 do 16 ur. Cesto so zelo popravili, sled za neurjem pa je izginila. Ljudje so delali brezplačno, le krajevna skupnost je plačala vozniškom prevoze in gramoze.

Na seji sveta krajevne skupnosti so sklenili, da bodo po košnji in žetvi popravili še druge ceste in poti, ki povezujejo 29 vasi. Za popravilo in obnovo cest bodo prebivalci letos plačali 50.000 dinarjev krajevnega samoprispevka.

Hinje: 100 prošenj

Lani so suhokranjski kmetje naredili več kot 70 prošenj za davčne olajšave, letos pa pričakujejo, da bo takih prošenj vsaj 100. Ljudje bodo malo pridelali, ker je polja zelo prizadela suša v maju in juniju. Tudi sena so malo nakosili, zato je ponudba živine večja kot druga leta. Na kmetih tudi živejo skoraj 1.800 ljudi, zdaj pa jih je le še okoli 1.100. Tudi pomanjkanje delovnih rok je velik razlog, da ljudje prosijo za davčne olajšave.

888 udarniških ur

888 ur so porabili prebivalci zaselkov Jelendola in Otrška na udarniškem delu nedavno, ko so popravljali vaška pota, za kar jim je krajevna skupnost priskrbela 250 kub. m peska in gramoza. Krajevna skupnost je plačala tudi prevoze. Prebivalci so pomoč krajevne skupnosti dobili šele tedaj, ko so vplačali letošnji samoprispevek.

Presneto orodje!

Na stalni konferenci krajevnih skupnosti, ki je zasedala v Novem mestu 25. julija, je predstavnik iz Bučne vasi povedal, da nekateri gospodarji nečesto izročijo krajevni skupnosti orodja, ki so si ga pridržali po ukinitvi krajevnih odborov. Pripomnil je, da ima krajevna skupnost dobro evidenco o tem, kdo si je prilaščil krampe, lopate in druga orodja, ki so bila prej last krajevnega odbora in zdaj njegove naslednice — krajevne skupnosti. Predstavnik iz Bučne vasi je menil, da ima krajevna skupnost premalo denarja, da bi kupila novo orodje.

Vodovod še v štiri vasi!

»S takimi ljudmi je lahko delati,« pravi Pavle Zupet iz Škocjana — Letos dobi pitno vodo že deveta vas v škocjanski krajevni skupnosti

»Če gre za vodovod, morajo druga dela počakati. Delati moramo, kadar je ura. Škoda bi bila zamuditi priložnost, ki jo ponuja krajevna skupnost. Vodovod mora biti, če nič drugega ni,« je slišati na vaških sestankih v škocjanski krajevni skupnosti, kadar se dogovarjajo za skupna občekoristna dela.

»Ljudje radi delajo. Včasih se mi zdi, da gajo, kot bi bili zastrupljeni s skupnim delom. Ovir ne poznajo. Ko se dogovorijo, da bodo nekaj naredili, so vsi kot eden. S takimi ljudmi je lahko delati,« je pripovedoval te dni Pavle Zupet, škocjanski odbornik in predsednik krajevne skupnosti.

Prav gotovo so odraz take pripravljenosti ljudi tudi nedavno začeta dela za nove vodovode: v Dobruško vas, v Gor. in Dol. Dole in Mačkovec.

Jarke za glavni vod vodovoda v Dobruško vas so pričeli kopati pred kratkim, ob koncu prejšnjega tedna pa so domala že vse izkopali. Delali so hitro, brez oddiha — po 300 m jarkov na dan. Glavni vod bo dolg nekaj več kot 1800 m in bo speljan iz Grmovelj. V jarek bodo položili plastične cevi. Vaščani bodo opravili vsa zemeljska dela brezplačno. Za vodovod je prispevalo 20.000 dinarjev novo-

meško podjetje VODOVOD, nekaj pa bo dala tudi krajevna skupnost. Hišni gospodarji v Dobruški vasi bodo vplačali po 600 dinarjev, presežek stroškov pa bodo razdelili glede na davčno osnovo gospodarstev. Tega vodovoda krajevna skupnost letos sicer ni imela v načrtu, ker pa so ljudje hoteli prispevati, je prišel na vrsto leto dni prej.

Tudi jarke za glavni cevovod v Gor. in Doljine Dole so že pričeli kopati. Vodovod bo dolg 2,5 km. Zajetje bo na hribu nad obema vasema. Voda bo po prostem padu pretoka v rezervoar, ki ga bodo zgradili nekje na polovici trase, in iz rezervoarja spet po naravnem pritisku do vasi in porabnikov pitne vode. Če bo pritisk vode dovolj močan, bo ta vodovod napajal tudi Mačkovec.

Prihodnje leto bodo napeljali vodovod še v Zalogo, napeljali pa ga bodo prek posestva Vrh. S tem bo dobila

Pri zajemanju vode je padel v vodnjak

Dvainsedemdesletni Jože Stravs iz Trebče vasi pri Dvornu je pred dnevi pri zajemanju vode izgubil ravnotežje in padel v nekaj metrov globok vodnjak. Še pravi čas so mu priskočili na pomoč žena in domači ter ga potegnili iz vodnjaka.

Na vasi se marsikje zajemajo vodo ročno, tako da se z vedrom sklanjajo v vodnjak. Ljudje bi morali tako zajemanje vode opustiti, saj je zelo nevarno.

M. S.

Pred podražitvijo so prodali vse pivo

Od 1. avgusta dalje bi morali tudi v Žužemberku začeti prodajati podražene alkoholne pijače. Ker je komisija zakasnila, so bile tega dne dopoldne v DOLENJKI-NI poslovalnici GRAD še stare cene. To je spodbudilo Žužemberčane, da so v nekaj urah kupili malodane vse pivo.

Zakaj je gorelo v Škocjanu?

Prejšnji teden smo poročali, da je v Škocjanu pogorelo gospodarsko poslopje Ivanu Globevniku. V vesti je bila omenjena tudi domnjava, naj bi bil ogenj izbruhnil zaradi okvare na električni napeljavi. Kasneje so ugotovili, da elektrika ni mogla povzročiti požara, marveč da je ogenj nekdo namerno podtaknil. Kdo je požigalec, delavcem UJV, ki raziskujejo vzroke za požar v Globevnikovem poslopiju, in prebivalstvu Škocjana zdaj še ni znano.

Drevi ob 20. uri bo nastopil v Smarjeških Toplicah ansambel MAGNIFICO iz Škopja. Prireditelj bo v okviru Dolenjskega poletja 68. Ansambel ima v programu pesmi Latinske Amerike. Do zdaj je gostoval domala v vseh evropskih državah, zdaj pa je obiskal Slovenijo.

NI SALA: CELO NAJMLAJŠA ANGELCA že pomaga trojčkom, čeprav jim je skoraj bolj v napoto kot pomoč, toda v košek na hrbtu Petra ali Pavla prav rada vrže kako polovico okrušene opeke. Pohvalo zaslužijo tudi vsi tisti pridni sosedje in mladina iz Segonj ter okoliških vasi, ki te dni vneto pomagajo Korenetovim! (Foto: M. Vesel)

Novomeška kronika

■ V ZARJI VASI, kjer urejajo kanalizacijo za prebivalce Kodeljevega hriba, so domala že izkopali jarek za glavni zbirni kanal. Pred kratkim so začeli v jarek tudi že polagati cevi. Delajo delavci komunalnega podjetja.

■ V KRATKEM BODO pričeli urejati tudi kanalizacijo v Ulici talcev. Dela bo po posebnih pogodbah opravilo komunalno podjetje.

■ VEC NOVIH TELEFONSKIH števil je vključilo Podjetje za pitni promet in v stanovanja in druge prostore proizvajalce Podjetje je v ta namen namestilo več novih telefonskih linij.

■ S PREDVAJANJEM AMERISKE filmske komedije »Abbott in Costello v tujski legiji« se je v petek, 2. avgusta pričela v kinu KRKA revija filmov jugoslovanske kinoteke. Predvčerajšnjim je bila revija končana. Obiskovalci

so si radi ogledali vrsto kvalitetnih filmov, med katerimi so nekateri prave umetnine.

■ OKOLI 35 MLADINCEV in mladink iz Smarje v okolici Kamnitca je v soboto, 3. avgusta obiskalo Novo mesto. Med ogledom mestnih znamenitosti so gostje obiskali Dolenjski muzej. Pokazali so jim tudi NOVOTEKS, kjer jim je o razvoju podjetja pripovedoval Danilo Kovačič. Mladinci in mladinke iz Smarje so zatem obiskali še Dolenjske Toplice.

■ NOVE CENE ALKOHOLNIH pijač so začele veljati 1. avgusta. Zvečer pred tem dnem so v trgovinah z alkoholnimi pijačami delali skoraj tri ure dlj kot druge dni.

■ OBVEZEN ZDRAVNIŠKI PREGLED so imeli v torek mladinci in mladinke, ki so se prijavili v MdB Majda Šile, ki bo te dni odpotoval na izgradnjo savskega nasipa v bližini Zagreba.

VELIKI SLATNIK: boljši tok

Nedavno so na Velikem Slatniku obnovili električno omrežje in napeljali trofazni tok. Dela, ki jih je izdatno podprla tudi krajevna skupnost na Malem Slatniku, so veljala več kot 20.000 dinarjev (2 milijona Sdin).

Do kdaj še podrt ograja?

Železna ograja pri mostu čez Sušico v Dolenjskih Toplicah je na južni strani že več kot dve leti podrti in visi čez most. Nihče pa se ne spomni, da bi bilo treba to stvar čimprej popraviti. Tudi drugi del ograje grozi, da se bo vsak čas podrl. Most tudi kazi podobno sanjam Dolenjskim Toplicam.

D. G.

MARMOR

GRADAC

tel. 76-177, lok. 8

Po konkurenčnih cenah izdelujemo vse vrste nagrobnikov, spomenikov, spominskih obeležij in vsa teracerska dela hitro in kvalitetno.

PRAVICA DO ŽIVLJENJA JE POTRJENA

104. člen USTAVE SFRJ, sprejete pred petimi leti, se prične:

- V krajevni skupnosti kot samoupravni skupnosti občanov vaških in mestnih naselij občani neposredno uresničujejo samoupravljanje na področju dejavnosti, s katerimi se neposredno zadovoljujejo potrebe delovnih ljudi in njihovih družin...

Te skope, dosti suhoparne precizne besede so dale krajevnim skupnostim ne le nalogo živeti, marveč tudi pravico do dela in nasledstva za ukinjenimi krajevnimi odbori.

Po dobrih treh letih izkušenj in seveda uspehov so si krajevnim skupnostim pridobile pravico do neomejenega in nemotenega obstoja.

najbolj žuli. Vse imajo v programih popravila poti, gradnjo cest in mostov, ureditev ambulant in družbenih prostorov, nove vodovode, izboljšanje električne napeljave, odpiranje vrtcev in podobno. Najbolj pogostno je slej ko prej reševanje komunalnih zadev.

1965: KO 60, KS 100 milijonov...

Sadovi dela so se pokazali že ob koncu leta 1965. To leto so krajevnim skupnostim začele delati prve korake v smeri, nakazani s 104. ustavnim členom.

Po podatkih stalne konference so krajevnim skupnostim že prvo leto uresničile svoje programe in opravile dejavnosti, vredno več kot milijon dinarjev (ali 100 milijonov Sdin) prej se je krajevnim odborom posrečilo doseči le 600.000 dinarjev (60 milijonov Sdin na leto).

Naslednje leto je bilo za krajevnim skupnostim še bolj plodno. Njihov delež se je povečal na 20.000 dinarjev (2 milijona Sdin), vendar pa podatek ne upošteva dinarjev, ki so jih prispevale delovne organizacije.

Delež prebivalstva je bil to leto (delo in material) vreden 500.000 dinarjev (50 milijonov Sdin), 380.000 (38 milijonov Sdin) je vrgele samoprispevek, 180.000 (18 milijonov Sdin) pa je odrezala občinska skupščina od proračuna.

Nekaj več kot 1.020.000 dinarjev je v prvem polletju zbranega za dve šoli: za gradnjo novomeške 1.007.080 in za opremo mirnopske 13.690 dinarjev.

Dejavnost se je letos povečala. Kaj so napravile krajevnim skupnostim do 30. junija, je razvidno iz naslednjega zgoščenega pregleda:

■ **NOVO MESTO:** krajevnim skupnostim je organizirala pričetek del za kanalizacijo Kodeljevega hriba, gradnjo vodovoda v Irču vas in na Brod, vse potrebno za asfaltiranje ceste v Smihelu pri Novem mestu. Za vse to so prebivalci prispevali 170.000 dinarjev.

Ragovo je dobilo obnovljeno električno omrežje, ustrežna dela so ocenili na 10.000 dinarjev.

Za vzdrževanje vaških poti je bilo porabljenih 2.500, za urejanje zelenice in parkov pa 1.120 dinarjev.

V mestu je uvedena posebna služba za čiščenje zelenice, parkov in javnih nasadov. Krajevna skupnost je za čiščenje plačala do zdaj 1.750 dinarjev.

■ **DOLENJSKE TOPLICE:** za vzdrževanje poti, javno razsvetljavo obnovi električne napeljave v enem naselju, ureditev ceste Dolenjske Toplice — Polje, obnovi mostu v Gor. Sušicah, nabavo kinoprojektorja in popravilo šolske strehe v Gor. Sušicah.

Lani: prednost cestam in vodi

Lansko dejavnost krajevnih skupnosti so ocenili na 1,25 milijona dinarjev (125 milijonov Sdin). Od tega je bilo 631.000 dinarjev (63,1 milijona Sdin) zbrano za šole: v Novem mestu za gradnjo nove šole, v Mirni peči za šolsko opremo, v Stopičah in Podgradu pa za popravilo šolskih stavb.

Avtomobilski promet se je udomačil domala že v vsaki vasi, zato so krajevnim skupnostim tudi lani zavzeto obnavljale in vzdrževale poti in ceste (294.000 dinarjev). Za preskrbo krajev s pitno vodo (vodovodi, asanacije studencev) so porabile 143 tisoč dinarjev. Za novo električno napeljavo in izboljšavo električnega omrežja so prispevale 117.000 dinarjev. Po nekaj več kot 20.000 dinarjev pa so dale za ureditev ambulant, družbene prostore in vzdrževanje ulic.

Letos: zgodaj se je pričelo

Komaj smo začeli uporabljati koledarje za leto 1968, so sveti krajevnih skupnosti že razglabljali, kaj naj bi prišlo letos na vrsto.

Sredi leta je stalna konferenca ugotovila, da je uresničen že dober del nalog. Nastali bomo nekaj v letošnjih prvih šestih mesecih opravljenih del. Pri naštevaniju teh del bomo uporabili podatke stalne konference krajevnih skupnosti.

Več kot 2.090.000 dinarjev!

Začnemo s seštevkom vseh prispevkov v letošnjih prvih šestih mesecih: več kot 2.090.000 dinarjev! To je 209 starih milijonov!

Številka je spodbudna. Nekaj več kot 1.020.000 dinarjev je v prvem polletju zbranega za dve šoli: za gradnjo novomeške 1.007.080 in za opremo mirnopske 13.690 dinarjev.

Dejavnost se je letos povečala. Kaj so napravile krajevnim skupnostim do 30. junija, je razvidno iz naslednjega zgoščenega pregleda:

■ **NOVO MESTO:** krajevnim skupnostim je organizirala pričetek del za kanalizacijo Kodeljevega hriba, gradnjo vodovoda v Irču vas in na Brod, vse potrebno za asfaltiranje ceste v Smihelu pri Novem mestu. Za vse to so prebivalci prispevali 170.000 dinarjev.

Ragovo je dobilo obnovljeno električno omrežje, ustrežna dela so ocenili na 10.000 dinarjev.

Za vzdrževanje vaških poti je bilo porabljenih 2.500, za urejanje zelenice in parkov pa 1.120 dinarjev.

V mestu je uvedena posebna služba za čiščenje zelenice, parkov in javnih nasadov. Krajevna skupnost je za čiščenje plačala do zdaj 1.750 dinarjev.

■ **DOLENJSKE TOPLICE:** za vzdrževanje poti, javno razsvetljavo obnovi električne napeljave v enem naselju, ureditev ceste Dolenjske Toplice — Polje, obnovi mostu v Gor. Sušicah, nabavo kinoprojektorja in popravilo šolske strehe v Gor. Sušicah.

Je krajevna skupnost prispevala 38.600 dinarjev.

■ **BUČNA VAS:** za popravilo poti so porabili 600 kub. metrov gramoza (18.000 dinarjev), urejevali pokopališče in postajališče.

■ **STOPICE:** v dveh naseljih so obnovili elektriko (prispevek občanov: 26.800 dinarjev) in pripravili drogove za nadaljnjo obnovo (vrednost: 16.200 dinarjev), podprli gasilsko društvo in dali prispevek za letovanje otrok — uresničena dejavnost je vredna 43.760 dinarjev.

■ **BRUSNICE:** vzdrževali so poti, popravili pokopališče in uvedli samoprispevek prebivalcev za zgraditev prosvetne dvorane.

■ **SMARJETA:** napeljava vodovoda v Strelac je veljala 35.430 dinarjev.

■ **HINJE:** vaščani so udarniško popravili poti, razširili pot iz Lopate do avtobusnega postajališča, podprli šolsko knjižnico in telovadnico na Prevolah ter pomagali pri prizidavi dvorane gasilskemu domu na Hrihah — vse vredno 11.200 dinarjev.

■ **BIRČNA VAS:** popravila poti so veljala 3.169 dinarjev, za obnovo električnega omrežja pa zbirajo samoprispevek prebivalstva.

■ **GABERJE:** razstrli so 4 km ceste Gaberje — Brusnice in porabili za to 17.000 dinarjev.

■ **SENTJERNEJ:** za nov vodovod je bilo porabljen 168.550 dinarjev, prebivalci so opravili 3450 udarniških delovnih. Pripravljajo se tudi na ureditev kanalizacije v Sentjerneju, krajevna skupnost pa bo s prispevki sodelovala tudi pri modernizaciji ceste Sentjernej — Dobova.

■ **ZUZEMBERK:** v večjem naselju so obnovili električno omrežje, napeljali vodovod v Zužemberku — na desnem bregu Krke, podprli društva (1.000 dinarjev), popravili več poti in uredili kanalizacijo, kar je vredno (z udeležbo delovnih organizacij) 321.500 dinarjev.

(P. S.: O drugih krajevnih skupnostih stalna konferenca ni dobila izčrpnih podatkov, zato jih tudi ta zapis, ki je

Večina krajevnih skupnosti v novomeški občini ima v načrtu vodovode, več krajevnih skupnosti je vodovode že uredilo, ponekod pa jih prav zdaj gradijo. Kadar gre za pitno vodo, se občani ne odrečejo sodelovanju. Vodovodna pipa jim je postala že vzor na predka na vasi.

Pa vendar tretjina še ne ve...

Ce je prva stran medalje svetlejša, je navadno druga stran temnejša. Kako so videti krajevnim skupnostim, če obrnemo medaljo na temnejšo stran?

Ustavili bi se kar pri delovnih programih. Ugotavljajo predvsem, da so programe občani prenačali pa niso zbrani in je težko zapisati številko, ki bi veljala.

Mimogrede še: odbor za leto akcij

Občinska skupščina v Novem mestu je nedavno imenovala koordinacijski odbor za izvedbo leta akcij krajevnih skupnosti, ki ga je proglasil zvezni odbor »družina in gospodarstvo«.

Krajevnim skupnostim so se v leto akcij vključile in nešteto nalog po programu zveznega odbora »družina in gospodarstvo« že opravile.

Stalna konferenca krajevnih skupnosti je na zadnjem zasedanju priporočila:

■ **naj daje koordinacijski odbor krajevnim skupnostim do konca leta akcij pomoč zlasti tam, kjer je aktivnost nazadovala;**

■ **stalna konferenca naj pomaga krajevnim skupnostim utrjevati organizacijsko in kadrovsko;**

■ **predstavniki občinske skupščine naj bi še nadalje občasno obiskovali krajevnim skupnostim, dvakrat na leto pa naj bi bila sektorska posvetovanja predstavnikov občinske skupščine, njene uprave in krajevnih skupnosti.**

Zelja po sodelovanju je velika in potrebna.

Krajevnim skupnostim so si z dosedanjim delom že same potrdile pravico do življenja!

IVAN ZORAN

Osební dohodki so še vedno nižji kot drugje

Poprečni osebni dohodki zaposlenih so v metliški občini še vedno med najnižjimi v Sloveniji. Podatki kažejo, da so tudi poprečni osebni dohodki v tekstilni stroki v naši republiki nekoliko višji kot v metliški občini. Republiški poprečni osebni dohodki v tekstilni industriji znašajo 797 din; v metliški občini, kjer je prevladujoča prav tekstilna industrija, pa le 680 din.

Daleč od tega, da bi za katero koli krajevno skupnost v novomeški občini rekli: »Kaj pa je tebe treba bilo?«

do tu povzetek na zasedanju stalne konference prebrana poročila, ne omenja pričakujejo, da bi imela stalna konferenca za svoje zasedanje ob koncu leta izčrpnije podatke, predvsem pa da bo lahko razpravljala o opravljenem delu vseh dvajsetih krajevnih skupnostih!

KS občanu za osebno pomoč

Ceprav je bila komunalna dejavnost za vse krajevnim skupnostim osrednja naloga, so dosti uspešno reševale tudi druga vprašanja prebivalcev. Poudariti velja predvsem veliko vlogo socialno zdravstvenih komisij in poravnalnih odborov pri krajevnih skupnostih.

O delu teh organov so podatki zelo pomanjkljivi, zla-

obravnavali. Marsikje so prvo in zadnjo besedo o tem, kaj se bo delalo, rekli kar člani sveta krajevnim skupnosti. Seveda so bili potem, ko so ugotovili in kasneje, ko so porabili samoprispevek, »nepremostljive težave«.

Ankete so pokazale, da je komaj tretjina občanov seznanjena s pomenom in namenom samoprispevkov.

Družbene organizacije so zvečine premalo zainteresirane za razvoj krajevnih skupnosti, zato so tudi njihovi programi tolikanj različni. Sodelovanje čutijo le tam, kjer so člani svetov krajevnih skupnosti tudi člani družbenih organizacij.

Kjer sprejemamo programe in samoprispevke vsi prebivalci, kjer sodelujejo vse družbeno politične organizacije in odborništvo, uspeh ne more biti izjema.

OMARICA
ZA POMIVANJE
POSODE

GOSPODINJE — SKRAJSAJTE ČAS POMIVANJA POSODE!

Emajlirane porcelanaste omarice

- z dvodelnim pralnikom s plastičnim okvirjem ali
- z nerjavčim dvodelnim pralnikom

dobavlja po ugodnih cenah in kvalitetno belo emajlirane

kdor ponudi DONAT ponudi zdravje

ŽIVILSKI KOMBINAT

»ŽITO« LJUBLJANA

Šmartinska 154

objavlja prosto delovno mesto

TEHNOLOGA

za DE PEKARNA IN
SLAŠČIČARNA NOVO MESTO

POGOJ: diplomiran inženir biotehnične fakultete — živilska smer, ali kemične fakultete. Lahko je tudi začelnik.

Prednost imajo kandidati z urejeno vojaščino in s stanovanjem v Novem mestu ali bližnji okolici.

Za delovno mesto tehnologa je kot poseben pogoj predvideno poskusno delo, ki traja 4 mesece.

Pismene ponudbe sprejema kadrovsko-socialna služba kombinata »ŽITO«, Ljubljana, Šmartinska 154, do vključno 20. 8. 1968.

OBVESTILO NOVOMEŠKE GIMNAZIJE

GIMNAZIJA V NOvem MESTU
o b v e š č a dijake, da bodo —

1. Naknadni preizkusni izpiti
za sprejem v gimnazijsko (pedagoški oddelek)
29. 8. in 30. 8. ob 8. uri.
2. Popravni izpiti
v dneh od vključno 26. do vključno 29. 8. 1968.
3. Zaključni izpiti v jesenskem roku
(tudi popravni zaključni izpiti) v dneh od vključno 30. 8. 1968 do vključno 4. septembra 1968.
Podroben razpored opravljanja izpitov si oglejte v gimnazijski avli.
Redni pouk se bo pričel 5. septembra 1968.

Dopolnilo k razpisu DIREKTORJA Gradbenega opekarskega podjetja Mirna

Rok za prijavo kandidatov je 15 dni od dneva te objave.
Prijavam morajo biti priložena dokazila o izpolnjevanju z razpisom določenih pogojev. Prijave naj bodo vložene v zaprtih kuvertah z označbo prijave na razpis.

KRKA
TOVARNA ZDRAVIL
NOVO MESTO

oddelek za zdravilna zelišča
NOVO MESTO, Novi trg 9,
telefon: 21-304

NABIRALCEM ZDRAVILNIH ZELIŠČ

priporočamo, da v mesecu juliju in avgustu nabirajo predvsem naslednja zdravilna zelišča:

CVET: slezenovca, močvirskega osloda in rdeče detelje

LIST: šmarnice, rdeče jagode, jetrnika, slezenovca, borovnice, pljučnice in regrata

RASTLINO: gladišnika, navadne plahitice, tavžent-rože, vodne kreše, škrožlice, ženiklja, zlate rózge, zdravilnega jetičnika in zimzelena

KORENINE IN KORENIKE: arnike, pastinaka, velikega divjega janeža, malega divjega janeža in sladkih korenin

Poleg naštetih pa odkupujemo še razne druge vrste zdravilnih zelišč.

Na vašo željo vam pošljemo cenik.

Nabirajte samo tista zdravilna zelišča, ki jih dobro poznate.

Vsem nabiralcem sporočamo, da odkupujemo zdravilna zelišča in suhe gobe tudi v naši odkupni postaji v Novem mestu, Novi trg 9 (avtobusna postaja). Pošiljke nad 30 kg pošljite po železnici na naslov: Krka, oddelek za zdravilna zelišča, železniška postaja Novo mesto.

ORGANIZATORJEM IN ZBIRALCEM priznamo za njihovo delo provizijo po dogovoru.

Zdravilna zelišča in suhe gobe, ki jih oddaste osebno, vam izplačamo takoj pri prevzemu, blago, ki ga pošljete po železnici, pa najkasneje v 3 dneh po prejemu blaga. Stroške za prevoz po železnici plača Krka.

Vsa potrebna navodila o nabiranju in odkupu zdravilnih zelišč lahko dobite v našem oddelku za zdravilna zelišča v NOvem MESTU, NOVI TRG 9.

POIZKUSITE NAŠE MESNE PROIZVODE

in ostanite tudi njihov potrošnik!

POSEBNO VAM PRIPOROČAMO:

- kranjske klobase
 - tovske salame
 - šunkarico
 - vse ostale vrste klobas in salam
- Za hrenovke, pečence in safalade sprejemamo posebna naročila

OBRAT
KLAVNICA
tel. 72-231

Komisija za razpis prostih delovnih mest pri

Tehniški srednji šoli Krško

razpisuje prosto delovno mesto

TAJNIKA

Pogoji, poleg splošnih so: ustreza srednješolska izobrazba, nekajletna praksa v administraciji, obvezno znanje strojepisja.

Kandidati naj pošljejo na tehniško srednjo šolo Krško, razpisna komisija, prijavo s kolekom za 0,50 din, ustrezno spričevalo in kratek življenjepis z opisom dosežanj dela.

Razpis velja 10 dni po objavi v časopisu.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše ljube mame, stare mame
in tete

FRANČIŠKE PAVLIČ

se zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem, ki ste z nami sočustvovali in jo s cvetjem pospremili na poslednji poti. Hvala tudi osebju internega oddelka splošne bolnice v Novem mestu za nesebično pomoč v času njene bolezni.

PAVLIČEVI

Novo mesto, 3. avgusta 1968.

- Pot do vašega uspeha, mojster?
- Odlična oprema!
- In pot do opreme?
- Namensko varčevanje pri

Dolenjski banki in hranilnici

v NOvem MESTU ali njenih poslovnih enotah

v KRŠKEM, TREBNJEM ali METLIKI!

NE POZABITE:

Dolenjska banka in hranilnica v Novem mestu je lani avgusta zvišala obrestne mere: za navadne vloge na 6,50 %, za vezane vloge do 8%! — In ne pozabite tudi na ugodne obresti za sredstva na deviznih računih občanov, za katera plačuje banka od 4–6 odstotkov v devizah, razen tega pa dodatno še od 1,5 do 2,5 odstotka v dinarjih!

vsak četrtek

ZA MLADE PO SRCU

Svet
delovne skupnosti
osnovne šole
TREBNJE
razpisuje
delovno mesto
šoferja
D-kategorije

POGOJI: šofer D-kategorije, ki mora biti sposoben opravljati tudi manjša mehanična popravila.
Rok za prijavo je 18. avgust 1968.

Osnovna šola MIRNA PEČ

razpisuje
prosto delovno mesto

KUHARICE
šolske kuhinje

Nastop službe 1. septembra 1968. Prijave pošljite do 15. avgusta 1968.

HMELJ V SREBRNIČAH

bomo pričeli obirati

v soboto, 17. avgusta

Cena za škaf obranega hmelja je 1,80 Ndin. Obiralcem bosta na razpolago hrana in stanovanje, oddajenejšim bomo povrnila stroške prevoza v eno smer.

K obiranju prinesite košare in jutaste vreče!

Kmetijska šola
Grm
Novo mesto

RADIO LJUBLJANA

PETEK, 9. AVGUSTA: 8.08 Glasbena matineja, 9.30 Trikrat deset, 10.15 Pri vas doma, 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste, 12.30 Kmetijski nasveti — Veterina, 12.40 Čez polja in potoke, 13.30 Priporočajo vam..., 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.20 Turistični napotki, 15.25 Glasbeni intermezzo, 16.00 Vlak dan za vas, 16.45 Kulturni globus, 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevko Metko Stok, 20.00 Koncert zbora Dunajske akademije z deli nemške in druge renesanse, 20.30 Revija slovenskih pevcev in ansamblov zabavne glasbe, 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 10. AVGUSTA: 8.08 Glasbena matineja, 9.15 Glasbena pravljica — T. Pavček — M. Vodopivec: Zgodba o najlepšem, 9.30 Čez travnike zelene, 10.15 Pri vas doma, 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste, 12.30 Kmetijski nasveti — dr. Mirko Lesček: Najnovejša raziskave na področju gnojjenja travin pri nas, 12.40 »Pozdrav z morja« — dalmatinske narodne pesmi, 10.30 Priporočajo vam..., 14.05 Paleta zabavnih melodij, 15.20 Glasbeni intermezzo, 16.00 Vlak dan za vas, 17.05 Gramo v kino, 17.35 Igramo beat! 18.15 Pravkar prispelo, 18.50 S knjižnega trga, 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Sobotni večer z napovedovalko Natašo Dolenc, 21.30 Iz fonoteke radia Koper, 22.10 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 11. AVGUSTA: 8.00 — 8.00 Dobro jutro! 8.05 Radijska igra za otroke — Mihan Bašković: Čudovito potovanje, 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — T. 10.00 Se pomnite, tovariši... a) Drago Kumer: Tako so

padali komunisti, b) Anton Trebec: V Baški grapi, 10.45 Nedeljski mozaik lepih melodij, 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste, 12.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 14.00 Čez hrib in dol, 14.45 Z velikimi orkestri v tridesetinskem taktu, 16.00 Radijska igra — Marjan Marinc: Iluzije na asfaltu, 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer, 22.15 Sretno noč!

PONEDELJEK, 12. AVGUSTA: 8.08 Glasbena matineja, 9.15 Iz albuma skladb za mladino, 10.15 Pri vas doma, 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste, 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Jože Salamon: Plemeniti merjasi iz rodovniške reje, 12.40 Majhen koncert pihalnih orkestrrov, 13.30 Priporočajo vam..., 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 16.00 Vlak dan za vas, 18.15 »Signal«, 18.35 Mladinska oddaja: »Interni 469«, 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije, 22.10 Radi ste jih poslušali!

TOREK, 13. AVGUSTA: 8.08 Operna matineja, 9.15 Kaj pojo otroci po svetu in pri nas, 10.15 Pri vas doma, 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste, 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Dare Bernot: Priprava sadja za trg, 12.40 Iz kraja v kraj, 13.30 Priporočajo vam..., 15.20 Glasbeni intermezzo, 15.40 V torek na svidenje! 16.00 Vlak dan za vas, 17.05 Igra simfonični orkester RTV Ljubljana, 18.15 Iz naših studiov, 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevko Eldo Viler, 20.00 Radijska igra — Dimitrij Pilicht: Oračun, 21.15 Parada popevk, 22.15 Skupni program JRT — Studio Zagreb.

SREDA, 14. AVGUSTA: 8.08 Glasbena matineja, 9.15 Počitniški pozdravi, 10.15 Pri vas doma, 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste, 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Marija Ocvirk — Orešnik: Sklepi s posvetovanja perutinarjev v Ohridu, 12.40 Slovenske narodne pesmi, 13.30 Priporočajo vam..., 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.20 Glasbeni intermezzo, 16.00 Vlak dan za vas, 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Charles Gounod: Faust, opera v 5 dejanjih.

ČETRTEK, 15. AVGUSTA: 8.08 Operna matineja, 9.30 V planinski koči, 10.15 Pri vas doma, 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste, 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Milan Novak: Vzdrževanje popravila strojev na urejenem posestvu, 13.30 Priporočajo vam..., 14.05 Vrtljak zabavnih melodij, 15.20 Glasbeni intermezzo, 16.00 Vlak dan za vas, 17.05 Cetrtekov simfonični koncert, 18.15 Glasba in turizem, 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevko Marjano Deržaj, 20.00 Cetrtekov večer domačih pesmi in napevov, 21.40 Glasbeni nokturno.

TELEVIZIJSKI SPORED

NEDELJA, 11. AVGUSTA

9.10 Kmetijska oddaja v madžarsini (Beograd)
9.25 Poročila (Ljubljana)
9.30 Dobro nedeljo voščimo z ansambloma Kosca in Kmetca (Ljubljana)
10.00 Kmetijska oddaja (Zagreb)
10.45 Disneyev svet — serijski film (Ljubljana)
11.35 Cirkus — angleški film — (Ljubljana)
12.00 Nedeljska TV konferenca (do 13.00) (Zagreb)
17.10 TV Kašpot (Ljubljana)
17.30 Karavana (Beograd)
18.00 Med pesmimi in koračnicami — II. del (Ljubljana)
18.55 Cikcak (Ljubljana)
19.10 Notredamske senice — vzhodno-nemški film (Ljubljana)
20.00 TV Dnevnik (Beograd)
20.45 Vijavaja (Ljubljana)
20.50 Melodije Jadrana Split 68 — prenos (Zagreb)
22.20 Propagandna oddaja — (Zagreb)
22.40 Sportni pregled (JRT)
23.00 TV Dnevnik (Beograd)
23.20 Melodije Jadrana — nadaljevanje prenosa (Zagreb)

PONEDELJEK, 12. AVGUSTA

18.30 Po Sloveniji (Ljubljana)
18.45 Vijavaja (Ljubljana)
18.50 Reportaža — Sarajevo (Zagreb)
19.20 Obrežje — oddaja za italijansko narodnostno skupino — (Ljubljana)
19.45 Zabavno glasbena oddaja — (Ljubljana)
20.00 TV Dnevnik (Ljubljana)
20.30 Vijavaja (Ljubljana)
20.35 Na mostu — TV drama — (Zagreb)
21.10 Razigrano poletje — IV. del iz serije čeških filmov Priroda v enem letu — (Ljubljana)
21.50 Koncert resne glasbe (Ljubljana)
Poročila (Ljubljana)

TOREK, 13. AVGUSTA

18.35 Risanke (Ljubljana)
18.50 Torkov večer: Port in Cecilie Forth (Ljubljana)
19.15 Svet na zaslonu, Predvoljni vrtljak v ZDA (Ljubljana)
19.55 Cikcak (Ljubljana)
20.00 TV Dnevnik (Ljubljana)
20.30 Vijavaja (Ljubljana)

Visoko kvalitetna sodobno embalarana

Special

Zahtevajte jo v naši trgovini!

NOVO! KREKER KEKS

2 OKUSOM:

- šunke
- klobase
- sira in govedine
- salame
- čebule

TOVARNA KEKSOV IN VAFLOV

BJELOVAR

K
KRKA
Novo mesto

Delial®

ŠČITI PRED SONČNIMI OPEKLINAMI
IN POSPEŠUJE PORJAVITEV KOŽE

FRIOZON — sredstvo za osvežitev prostorov je izdelano iz prvovrstnih esenc z vonjem bora in lavande

FRIOZON — vas obvaruje neprijetnih dijav v stanovanju, avtomobilu, odnosno v vseh zaprtih prostorih, ki jih uporabljate vsak dan

proizvaja

RADONJA SISAK

19.35 Forma viva 68 — oddaja iz cikla Človek in kultura — (Ljubljana)
19.45 Cikcak (Ljubljana)
20.00 TV Dnevnik (Ljubljana)
20.30 Vijavaja (Ljubljana)
20.35 Resničnost in fantazija — celovečerni amer. film — (Ljubljana)
Poročila (Ljubljana)
Simfonični koncert — (Beograd)

SOBOTA, 17. AVGUSTA

18.30 Disneyev svet — serijski film (Ljubljana)
22.50 TV Kašpot (Ljubljana)
23.05 Poročila (Ljubljana)

Kupci, pošljite takoj izpolnjene garantne liste v Gorenje!

Pralni stroj »GORENJE«, ki zadovolji z desetimi programi tudi najbolj zahtevno gospodinjstvo, vam lahko omogoči tudi enajsti program:

- 20 brezplačnih potovanj na Havaje
- 10 brezplačnih potovanj v Španijo
- 10 brezplačnih potovanj na Azurno obalo in
- 40 brezplačnih letovanj v Velenju.

Za nagradna potovanja v Španijo in na Azurno obalo ter za letovanja v Velenju bodo izžrebani tudi kupci drugih izdelkov »GORENJA«. Ne zamudite žrebanja 20. avgusta 1968!

Vsa obvestila lahko dobite v vaši trgovini!

VELIKA NAGRADNA PRODAJA do 20. oktobra 1968

POMAGAJ SI SAM
IN **UNIOR**
TI BO POMAGAL

valiteta **UNIOR** de luxe

ORODJE ZA VSAK DOM
TUDI V VAŠI TRGOVINI

UNIOR

KOVASKA INDUSTRIJA ZREČE

Naročite svoj list na domači naslov

KVIII.

MEDNARODNI GORENJSKI SEJEM

V KRANJU, OD 2.—13. AVGUSTA 1968.

